

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย โดยใช้
ใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน
โนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา

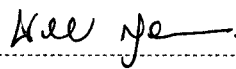
ชื่อและนามสกุล นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์

แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ จันตรี คุปตะวาทีน
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ธนวิบูลย์ชัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ นภลัย สุวรรณธาดา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ จันตรี คุปตะวาทีน)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ธนวิบูลย์ชัย)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย โดยใช้
 นิทานพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้าน
 โนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์ **ปริญญา**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์จันทร์ คุปตะวาทีน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา
 ธนวิบูลย์ชัย **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิด
 วิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ก่อนและหลังเรียนโดยใช้นิทาน
 พื้นบ้านอีสาน (2) ศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยของ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน และ (3) ศึกษาความ
 พึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง อำเภอ
 แก้งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน ได้มา
 โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการ
 จัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อการเรียน (2) แบบฝึกทักษะการอ่าน คิด
 วิเคราะห์ และเขียน (3) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และ
 (4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อการเรียน
 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อัตราพัฒนาการ และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อมี
 ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อมีอัตรา
 พัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยระหว่างเรียนสูงขึ้น โดยมีอัตรา
 พัฒนาการเฉลี่ยอยู่ที่ 0.73 และ (3) นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อการเรียนมี
 ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ นิทานพื้นบ้านอีสาน การอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน

Thesis title: Development of Thai Reading, Analytical Thinking, and Writing Abilities with the Use of Northeastern Folk Tales for Prathom Suksa IV Students of Ban Nonrawiang School in Nakhon Ratchasima Province

Researcher: Mrs. Waraporn Laithaweewat; **Degree:** Master of Education (Curriculum and Instruction); **Thesis advisors:** (1) Chantri Kuptavatin, Associate Professor; (2) Dr. Jintana Thanavibulchai, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) compare Thai reading, analytical thinking, and writing Abilities of Prathom Suksa IV students before and after learning with the use of Northeastern folk tales; (2) study the growth rate on Thai reading, analytical thinking, and writing abilities of Prathom Suksa IV students while learning with the use of Northeastern folk tales; and (3) study satisfaction with the lesson of students learning with the use of Northeastern folk tales.

The research sample consisted of 30 randomly selected Prathom Suksa IV students studying in the first semester of the 2007 academic year at Ban Nonrawiang School, Kaeng Sanam Nang District, Nakhon Ratchasima Province. The employed research instruments consisted of (1) Thai language learning plans with the use of Northeastern folk tales as learning media; (2) training exercises on Thai reading, analytical thinking, and writing skills; (3) an achievement test on Thai reading, analytical thinking, and writing abilities; and (4) a questionnaire to assess the satisfaction of students learning with the use of Northeastern folk tales as learning media. Research data were analyzed using the mean, standard deviation, growth rate, and t-test.

Research findings revealed that (1) the post-learning Thai reading, analytical thinking, and writing abilities of students learning with the use of Northeastern folk tales as learning media were significantly higher than their pre-learning counterparts at the .05 level; (2) students learning with the use of Northeastern folk tales as learning media had increased their Thai reading, analytical thinking, and writing abilities while learning, with the averaged growth rate of 0.73; and (3) students learning with the use of Northeastern folk tales as learning media were satisfied with their lesson at the highest level.

Keywords: Northeastern folk tale, reading, analytical thinking, writing

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์จันตรี คุปตะวาทีน รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ธนวิบูลย์ชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาแนวคิด แนะนำแนวทาง สละเวลาในการตรวจแก้ไข และให้กำลังใจมาโดยตลอด ทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้ง รองศาสตราจารย์นภาลักษณ์ สุวรรณธาดา ที่กรุณามาเป็นประธานกรรมการสอบ และให้คำแนะนำเพื่อการแก้ไขปรับปรุงให้งานวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประทุมวัน ดอมโธสง อาจารย์บุญเทือง สิงห์สี และอาจารย์สำราญ ไพราม ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พร้อมทั้งให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้งานวิทยานิพนธ์นี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ ดร.สิงห์คำ นันตะภุมิ อาจารย์สุภาพ คำราช พร้อมทั้งคณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียงเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาให้ความช่วยเหลือต่างๆ รวมทั้งให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณสมาชิกทุกคนในครอบครัวและลูก ๆ ที่ให้การส่งเสริม สนับสนุนช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจทำให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงได้รับจากงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนการศึกษาและการดำเนินชีวิตแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

วราภรณ์ หลายทีวีวัฒน์

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระภาษาไทย	10
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน	12
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์	27
แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการเขียน	37
แนวคิดเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านอีสาน	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อพัฒนาความสามารถใน การอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
การวิเคราะห์ข้อมูล	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ภาษาไทยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน	72
ตอนที่ 2 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนระหว่างเรียน	75
ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน	77
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปการวิจัย	81
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	87
บรรณานุกรม	88
ภาคผนวก	97
ก เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	98
ข เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	153
ค การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	175
ง รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย	186
จ การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย	190
ประวัติผู้วิจัย	202

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1 แสดงคะแนนเฉลี่ย คะแนนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์ คุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง.....	5
ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และนิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้.....	61
ตารางที่ 3.2 แผนผังการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน.....	65
ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการเขียน.....	65
ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน	73
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	73
ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน	74
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการ เขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทาน พื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	75
ตารางที่ 4.5 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ระหว่างเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน	76
ตารางที่ 4.6 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดย ใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน	78

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย	57
ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	71
ภาพที่ 4.1 แสดงอัตราพัฒนาการในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ระหว่างเรียน	77

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การประเมินด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการประเมินผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการตัดสินให้ผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น การประเมินดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการฝึกฝนให้มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ อันเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ทุก ๆ ด้านอย่างจริงจัง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นมาตรการเพื่อแก้ปัญหาความอ่อนด้อยของความสามารถในการเขียนสื่อความของผู้จบการศึกษาทุกระดับอีกด้วย (ปานรวี ยงยุทธวิชัย 2548: 2-3) ความสามารถในการอ่าน การคิด และการเขียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญโดยเฉพาะการเขียนเป็นการแสดงผลของการอ่าน การใช้ความคิด ผลงานการเขียนจะเป็นบทพิสูจน์ความเป็นผู้มีปัญญาอย่างแท้จริง สอดคล้องกับความต้องการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความประสงค์ให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ และเพราะเหตุผลดังกล่าวนี้เองจึงมีการนำมาเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่ง ในการประเมินผลการผ่านช่วงชั้นทุกช่วงชั้น เป็นเกณฑ์การประเมินทางด้านปัญญาของความเป็นปราชญ์ ส่วนเกณฑ์การผ่าน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นเกณฑ์ประเมินความเก่งในความรู้ เกณฑ์การประเมินผลผ่านคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเกณฑ์ประเมินด้านความดี และส่วนด้านความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ เกณฑ์การผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั่นเอง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2548)

กรมวิชาการ (2545 ก: 25-26) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 1, 2 และ 3 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนต้องเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม และได้รับการตัดสินผลการเรียนให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
2. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน คิด วิเคราะห์ เขียนสื่อความให้ได้ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา

กำหนด

4. ผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ของมนุษย์ ความเจริญก้าวหน้าในทุกวัยของชีวิตเกิดจากผลของการอ่านเป็นส่วนใหญ่ เพราะนอกจากจะเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ แล้วยังเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ทั่วไปเพื่อส่งเสริมความคิด สติปัญญา และความบันเทิงใจให้กับตนเอง ซึ่งในชีวิตประจำวันการอ่านมีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก (ฉวีวรรณ พลชนะ 2532) และความเข้าใจในการอ่านก็เป็นหัวใจสำคัญของการอ่านเพราะถ้าผู้อ่านไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ก็ไม่สามารถนำความรู้ ความคิดจากสิ่งที่ตนอ่านไปใช้ประโยชน์ได้ (ชวาล แพรัตนกุล 2520) สอดคล้องกับแนวคิดของ สุระปะนีย์ นาครทรรพและคณะ (2547: 41) ที่กล่าวว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในสังคมที่เจริญแล้ว เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด รวมทั้งความเพลิดเพลินใจ นอกจากนี้ บันลือ พลฤกษ์วัน (2529: 30) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน การอ่านช่วยพัฒนาสติปัญญาของผู้อ่าน ช่วยให้ผู้อ่านเป็นผู้รอบรู้และทันต่อเหตุการณ์เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการแสวงหาความรู้ เป็นสิ่งที่ส่งเสริมความคิดอ่านและความฉลาดรอบรู้ ส่วน สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530: 27) กล่าวว่า การอ่านเป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินในยามว่าง การอ่านจึงเป็นสิ่งจำเป็นและให้ประโยชน์แก่มนุษย์ทุกด้านทุกโอกาส ทั้งในด้านการศึกษาหาความรู้ การประกอบอาชีพ การพักผ่อนหย่อนใจ และการส่งเสริมความรู้ ความคิดของคนเราให้เพิ่มพูนขึ้น แม้หลักสูตรกลุ่มสาระภาษาไทยจะเน้นความสำคัญของการอ่าน แต่ที่ผ่านมามีปรากฏว่านักเรียนยังขาดประสิทธิภาพในการอ่าน ดังที่ กรมวิชาการ (2546 ข: 188) สรุปว่า ปัญหาสำคัญในการอ่านของนักเรียน คืออ่านแล้วจับใจความไม่ได้ ไม่สามารถสรุปประเด็นได้ ไม่สามารถแยกความรู้ ข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

นอกจากนี้ สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539: 8) ได้กล่าวถึงปัญหาเกี่ยวกับการอ่านว่า การอ่านมีปัญหาหลายประการ คือ ตัวครูผู้สอนไม่เข้าใจวิธีการสอน นอกจากนั้นนักเรียนมีระดับความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน และโรงเรียนขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาการอ่าน สอดคล้องกับ กิตติยวดี กลั่นเกษร (2541: 48) กล่าวไว้ว่า “ปัญหาการอ่านที่พบมาก 2 ประเด็น คือ การอ่านไม่เข้าใจ และการอ่านช้าทำให้ต้องใช้เวลาในการทำความเข้าใจ”

ความคิดเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่ตอบโต้ต่อสิ่งเร้าและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม การคิดวิเคราะห์จึงเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับการฝึกฝนเพื่อให้สมองมีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (นวลลลอบ ทิมานนท์ 2545: 1) การคิดวิเคราะห์จะเกิดขึ้นได้เมื่อต้องการทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อเกิดความสงสัยในบางสิ่ง จึงพยายามหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลมาอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อตัดสินใจเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การคิดวิเคราะห์ต้องใช้ความสามารถในการสังเกต ดีความ การสืบค้น การหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงที่ดี เพื่อค้นหาความเป็นไปของเรื่องนั้น จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาความสามารถของสมองในการคิดวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้อง ไม่ผิดพลาด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ 2546: 22) สอดคล้องกับแนวคิดของ เสงี่ยม ไตรรัตน์ (2546: 26) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้การคิดวิเคราะห์จะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะ วิเคราะห์ ประเมิน และสรุปข้อมูลเพื่อให้สามารถเลือกและใช้ข้อมูลในยุคนิวสสารที่จับใจได้อย่างถูกต้อง แต่จากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในส่วนของมาตรฐานผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 ผลปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านความสามารถของผู้เรียนในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ มีคุณภาพระดับดีเพียงร้อยละ 11.1 ซึ่งสาเหตุสำคัญก็คือ นักเรียนอ่านหนังสือน้อยเกินไป หรือไม่ชอบอ่านหนังสือ (ปานรวี ยงยุทธวิชัย 2548: 31-33)

การเขียนเป็นการติดต่อสื่อสารที่สำคัญของมนุษย์ ดังที่ วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2533) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า เป็นการสื่อสารที่สำคัญทั้งยังเป็นการถ่ายทอดทางสติปัญญาและแสดงภูมิปัญญาของมนุษย์ และศิริพร ลิ้มตระกูล (2539: 30-32) กล่าวว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสารเช่นเดียวกับการพูด แต่มีความยุ่งยากและซับซ้อนกว่าการพูด เพราะการเขียนต้องอาศัยทั้งความรู้ ความสามารถในการเรียบเรียงข้อความและความแม่นยำในการเขียนสะกดคำ ตลอดจนเนื้อหาและรูปแบบการเขียนที่ตรงจุดประสงค์ในการสื่อสาร นอกจากนี้ วรรณีย์ โสมประยูร (2542) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนสรุปได้ว่า เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมและเป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังและอ่าน ตลอดจนใช้การเขียนเป็นการประกอบอาชีพได้ด้วย กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 31) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนว่า เป็นวิธีการหนึ่งที่ได้แสดงให้เห็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการพูด การเขียนเป็นเครื่องมือที่จะพัฒนาความมีเหตุผลในเด็ก เป็นการแสดงออกซึ่งสุนทรียะ และความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นทางที่ระบายอารมณ์ เป็นการเพิ่มความเชื่อมั่นให้มีขึ้นในตัวเอง ครูควรจะต้องแนะนำให้เด็กรู้จักเขียนโดยใช้ประสบการณ์ ความ

พอใจ ตลอดจนทักษะทางภาษาในระดับของเด็กเอง และปัญหาการเขียนที่พบคือ นักเรียนเขียนไม่ได้ใจความ เขียนไม่ชัดเจน คลุมเครือ ทำให้ไม่สามารถเขียนสื่อความหมายได้ ดังที่ รัชนี ศรีไพวรรณ (2540: 1018-1020) กล่าวถึงปัญหาการเขียนสรุปไว้ว่า นักเรียนมักลำดับความคิดไม่ได้ ทำให้เขียนวกวน อ่านไม่เข้าใจ ไม่มีความคิดสร้างสรรค์ในการเขียน เขียนโดยลอกเลียนแบบผู้อื่น สอดคล้องกับ กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 2-3 อ้างถึงใน อรทัย ซีตารักษ์ 2546: 3) กล่าวถึงปัญหาการเขียนของนักเรียนสรุปได้คือ นักเรียนเขียนลายมือไม่เรียบร้อยทำให้อ่านไม่ออก อ่านแล้วไม่สื่อความหมาย บางคนเขียนไม่ชัดเจนคลุมเครือ ซึ่งเกิดจากการอ่านจับใจความไม่ได้ จึงทำให้เขียนไม่ชัดเจน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระภาษาไทย มีหลากหลายวิธีที่จะช่วยแก้ไขและพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนให้มีประสิทธิภาพได้ แต่วิธีการหนึ่งที่น่ามาใช้ได้ผลก็คือ การใช้สื่อประกอบการเรียนการสอนโดยการนำนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของผู้เรียน ดังที่ สุนันทามัน เศรษฐวิทย์ (2526: 6) กล่าวถึงการนำนิทานมาใช้ในการพัฒนาทักษะทางภาษาให้แก่ผู้เรียนว่า “ครูสามารถใช้นิทานพื้นบ้านช่วยพัฒนาทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ของนักเรียนในระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะนักเรียนที่ไม่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด เด็กก็จะสามารถเข้าใจ สนใจ และซาบซึ้ง เพราะได้เรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของตน นอกจากนั้นยังเป็นแรงจูงใจให้นักเรียนอยากเรียนภาษาไทย และยังสามารถใช้นิทานพื้นบ้านสอนให้สัมพันธ์กับการเรียนวิชาอื่นได้ด้วย” และกรมวิชาการ (2519: 35-40) กล่าวถึงความสนใจนิทานของเด็กชั้นประถมศึกษา สรุปได้ว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาสนใจอ่านนิทานมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ ติรนนท์ อนุวัช (2528: 81) ที่กล่าวว่า การนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านทำให้นักเรียนได้รู้จักแง่มุมต่าง ๆ ของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ช่วยให้นักเรียนเกิดจินตภาพในด้านการท่องเที่ยว การผจญภัย ได้พบประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้อ่าน และสามารถพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของผู้อ่านได้

ในการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อประกอบการสอนอ่านและสอนเขียนภาษาไทย ได้มีผู้ทำการวิจัย เช่น สุรพันธ์ เปรมปรีดี (2538) ได้ทำการวิจัยการใช้นิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดยางชัน จังหวัดปทุมธานี ผลปรากฏว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนสูงขึ้น นอกจากนี้ประภา ดันติวุฒิ (2542) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบฝึกที่สร้างจากนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่

5 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลวิจัยปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ส่วน อรทัย ชีตารักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียน เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านแม่โป่ง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และนักเรียนมีเจตคติต่อการอ่านและการเขียนภาษาไทยในระดับค่อนข้างดี และสุพัตรา พรหมดิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความเห็นต่อนิทานพื้นบ้านหลังเรียนดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากรายงานสรุปผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโนนระเวียง โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 24-26 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ในมาตรฐานเกี่ยวกับผู้เรียนระดับประถมศึกษา (โรงเรียนบ้านโนนระเวียง 2547) พบว่า มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ มีระดับคุณภาพ **ปรับปรุง** และผลการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 ในกลุ่มสาระภาษาไทย ปรากฏเป็นตารางดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงคะแนนเฉลี่ย คะแนนร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเกณฑ์คุณภาพกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวนนักเรียนเป็นร้อยละ	ปรับปรุง	พอใช้	ดี
โรงเรียนบ้านโนนระเวียง	54	16.07	40.19	4.99	50.55	46.29	3.70	

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6, 2549

จากตารางที่ 1.1 แสดงว่าผลการสอบประเมินคุณภาพการศึกษาระดับเขตพื้นที่ การศึกษา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2548 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.19 แสดงว่านักเรียนมีทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และ เขียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ควรได้รับการแก้ไขและพัฒนาต่อไป การประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสื่อความ ก็เป็นเงื่อนไขสำคัญประการหนึ่ง que ผู้เรียนทุกคนจะต้องได้รับการประเมินให้ ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการ พัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับช่วงชั้นอื่น ๆ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 เพื่อศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ระหว่างเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทาน พื้นบ้านอีสาน

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 อัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ระหว่างเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานสูงขึ้น

3.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานมีความพึงพอใจในระดับมาก

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยดังนี้

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 61 คน ซึ่งทั้งสองห้องมีลักษณะคละความสามารถ มีการใช้หลักสูตรเดียวกัน และมีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมของชุมชน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบใกล้เคียงกัน

4.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ข ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Sample Random) โดยการจับฉลาก ได้มาจำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 30 คน

4.2 ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง

การทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้เวลาในการดำเนินการทดลองจำนวน 20 ชั่วโมง

4.3 ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ ซึ่งในครั้งนี้นักเรียนพื้นบ้านอีสานจำนวน 10 เรื่อง

4.4 ตัวแปรที่ศึกษา

4.4.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

การสอนภาษาไทย โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ

4.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

1) ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทาน
พื้นบ้านอีสาน

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขต ดังนี้

5.1 ความสามารถในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านเรื่องราวต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเข้าใจ อ่านได้อย่างรวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญได้ มีวิจารณญาณในการอ่าน สามารถวิเคราะห์ และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถการคิดวิเคราะห์ แยกแยะส่วนย่อย ๆ ของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่ผู้วิจัยสร้าง

5.3 ความสามารถในการเขียน หมายถึง ความสามารถในการเขียนคำได้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย โดยใช้ภาษาสรุปใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านด้วยสำนวนภาษาของตนเอง ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนที่ผู้วิจัยสร้าง

5.4 นิทานพื้นบ้านอีสาน หมายถึง เรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาในท้องถิ่นภาคอีสาน เป็นเรื่องเล่าด้วยถ้อยคำร้อยแก้วธรรมดาหรือสำนวนชาวบ้านแต่ละท้องถิ่น เรื่องราวของนิทานจะมีเนื้อหาสนุกสนาน มีคติธรรมสอนใจและสอดแทรกค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีของชาวอีสานไว้ด้วย โดยผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกนิทานพื้นบ้านที่สนุกสนาน มีคติธรรมสอนใจในทางสร้างสรรค์ เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยปรับใช้คำให้เหมาะสมกับระดับชั้นที่สอน

5.5 ความพึงพอใจในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ โดยวัดจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ดังต่อไปนี้

6.1 นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน แล้วนำทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.2 ครูภาษาไทยได้แนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนให้กับนักเรียน

6.3 ครูผู้สอนวิชาอื่นสามารถนำแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ไปพัฒนาหรือปรับปรุงให้เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาที่ตนเองสอนได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษารอบความคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่อไปนี้

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน
3. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์
4. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการเขียน
5. แนวคิดเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านอีสาน
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ การเขียน

1. สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คุณภาพของผู้เรียน ในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน (กรมวิชาการ 2545 ก: 12) ดังนี้

สาระที่ 1 : การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 : ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาและสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต และมีนิสัยรักการอ่าน

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

1. สามารถอ่านได้คล่องแคล่วและอ่านได้เร็วขึ้น เข้าใจความหมายของคำ การใช้บริบทเข้าใจความหมายของถ้อยคำ เนื้อเรื่อง และใช้แหล่งความรู้พัฒนาความสามารถในการอ่าน
2. สามารถแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น วิเคราะห์ความ ตีความ สรุปความหาคำสำคัญในเรื่องที่อ่านและใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนา ความสามารถการ

อ่าน นำความรู้ ความคิดจากการอ่านไปใช้แก้ปัญหา ตัดสินใจ และใช้การอ่านเป็นเครื่องมือพัฒนาตน การตรวจสอบความรู้และค้นคว้าเพิ่มเติม

3. สามารถอ่านในใจและอ่านออกเสียงบทร้อยแก้วได้คล่องแคล่วและรวดเร็ว

ถูกต้องตามอักขรวิธี มีมารยาทการอ่านและนิสัยรักการอ่าน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

1. อ่านคำและเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง นำคำไปใช้ในการสื่อสารได้

2. อ่านเรื่องที่กำหนดได้คล่องและเร็ว เข้าใจความหมายของคำ ประโยค และ

ข้อความ

3. อ่านเรื่องที่กำหนดให้ ให้บริบททำความเข้าใจถ้อยคำ ลำนวน และเนื้อเรื่อง โดยใช้คำถามหาคำสำคัญ ใช้แผนภาพโครงเรื่องหรือแผนภาพความคิดพัฒนาความเข้าใจการอ่าน

4. อ่านในใจและจับใจความ หารายละเอียด แยกข้อเท็จจริง ข้อคิดเห็น

วิเคราะห์ความ สรุปความเรื่องที่อ่าน และอ่านได้เร็ว

5. อ่านออกเสียงร้อยแก้วได้คล่อง และถูกต้องตามอักขรวิธี

สาระที่ 2 : การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 : ใช้กระบวนการเขียน เขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

1. สามารถเขียนย่อความ เขียนเรื่องราวจากจินตนาการหรือเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง รวมทั้งใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

2. มีมารยาทการเขียน และนิสัยรักการเขียน นำวิธีการของแผนภาพความคิดมาพัฒนางานเขียนและเขียนสื่อสารได้ตามจุดประสงค์

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

1. เขียนสะกดคำได้ถูกต้อง วางสระและวรรณยุกต์ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย และเขียนคำบอกถูกต้อง

2. คัดลายมือตัวบรรจงครึ่งบรรทัด ได้ถูกต้องสวยงาม และคัดได้เร็ว ถูกต้องตามหลักการเขียนอักษรไทย

3. เขียนเรียงความ ย่อความ การเขียนเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และเรื่องราวจากจินตนาการ โดยใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

สาระที่ 5 : วรรณคดี และวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 : เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4)

1. สามารถเลือกอ่านหนังสือได้หลากหลายทั้งนิทาน ตำนาน เรื่องสั้น ตามจุดประสงค์ของการอ่านใช้หลักการพิจารณาหนังสือ พิจารณาให้เห็นคุณค่าและนำไปใช้ในชีวิตจริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปี

1. อ่านนิทาน ตำนาน และพิจารณาคุณค่าของเรื่องที่อ่าน แสดงความคิดเห็นด้วยการอภิปราย หรือเขียนแสดงความคิดเห็น
2. นำข้อคิดและคุณค่าจากเรื่องที่อ่านไปใช้ในชีวิตจริงด้วยการอธิบาย หรือปฏิบัติตนตามข้อคิดที่ได้

จากการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2550 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านเข้าใจความหมายถ้อยคำ เนื้อเรื่อง และอ่านได้รวดเร็ว สามารถคิดวิเคราะห์ความ ตีความ แยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น และสามารถเขียนสรุปความจากเรื่องที่อ่านเพื่อนำความรู้ความคิดไปใช้ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ การวิจัยในครั้งนี้จึงได้นำนิทานพื้นบ้านอีสานมาพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยดังกล่าว

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการอ่าน

2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่าน

ทฤษฎีเชื่อมโยงของ ธอร์นไดค์ (Thorndike อ้างถึงใน ชวนทอง วัชรอาสน์ 2542: 24) กล่าวได้ดังนี้

1) กฎแห่งความพร้อม ก่อนที่จะมีการเรียนการสอนเกิดขึ้นจะต้องสำรวจดูเสียก่อนว่า นักเรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจหรือยัง ถ้ายังไม่พร้อมต้องมีการจูงใจให้เกิดความพร้อม แล้วจึงสอนให้เกิดการเรียนรู้ โดยยึดหลักความพึงพอใจ

2) กฎแห่งการฝึกฝน เมื่อต้องการให้นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ ต้องให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนและหมั่นฝึกฝนหรือนำสิ่งที่รู้นั้นมาใช้บ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้จากบทเรียนได้นานและคงทนถาวร

3) กฎแห่งผล การให้นักเรียนทราบผลการเรียนทันทีและยกย่องชมเชย จะทำให้นักเรียนเกิดความพอใจ และเป็น การเสริมแรงให้อยากเรียนบทเรียนอีก

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537: 128-129) กล่าวถึงทฤษฎีการอ่าน 2 ทฤษฎีที่แสดงให้เห็นกระบวนการอ่าน สรุปได้ดังนี้

1) ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างข้อความกับประสบการณ์เดิม ได้สรุปไว้ว่า เมื่อผู้อ่านอ่านสารประเภทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านบันเทิงหรือวิชาการ จะพยายามโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิม และใช้ประสบการณ์ที่ตนมีอยู่เป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจ เพื่อยอมรับหรือไม่ต่อไป ถ้าเรื่องที่อ่านไม่เคยมีประสบการณ์มาก่อนผู้อ่านจะอ่านซ้ำ 2-3 ครั้ง จนกว่าจะแน่ใจเพื่อตัดสินใจข้อมูลที่ได้รับการยอมรับแล้ว จะเก็บไว้ในสมองเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป ส่วนข้อมูลที่ไม่ยอมรับจะเพิกเฉยและไม่สนใจ

2) ทฤษฎีวิเคราะห์ข้อความของสาร หมายความว่า เมื่อผู้อ่านอ่านสารแล้ว จะต้องวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เพื่อหาคำตอบที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ กัน เช่น ประธาน กริยากรรม และส่วนขยายของประโยค นอกจากนั้นยังต้องวิเคราะห์รูปร่างของคำ ชนิดของคำ เช่น คำนาม สรรพนาม กริยา วิเศษณ์และคำอื่น ๆ สารประเภทต่าง ๆ ที่ใช้คำได้ถูกต้องตามหน้าที่ และตามชนิดของคำ ก็จะช่วยให้อ่านข้อความหมายได้เข้าใจ สารบางเรื่องที่ผู้อ่านอ่านแล้วไม่เข้าใจเป็นเพราะผู้เขียนใช้คำไม่ถูกหน้าที่และไม่สอดคล้องกับชนิดของคำ ทำให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายผิด

สรุปได้ว่า ในการอ่านจะต้องนำหลักทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการอ่านมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้วยการโยงการอ่านกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียนและใช้คำให้ถูกต้องตามหน้าที่และชนิดของคำ และการฝึกอ่านต้องคำนึงถึงแรงจูงใจ มีการฝึกฝน มีความพร้อมก่อนเรียน และเสริมแรงด้วยการให้ทราบผลทันที

2.2 ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีวิต เนื่องจากมนุษย์ต้องใช้เป็นเครื่องมือในการเสาะแสวงหาความรู้ ติดตามข่าวสารต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวัน ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับทักษะการอ่านทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการอ่านตัวหนังสือ การอ่านตัวเลข หรือการอ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งทุกคนจะต้องได้รับการฝึกฝนและพัฒนาการอ่านของตนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ได้มีผู้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายลักษณะ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 1364) ให้ความหมายของการอ่านไว้ว่า "อ่าน หมายถึง การว่าตามตัวหนังสือ สังเกตหรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ"

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่น ๆ (2547: 41) อธิบายว่า การอ่าน หมายถึง การแปลความหมายของอักษรที่อ่านออกมาเป็นความรู้ ความคิด ทำให้เกิดความเข้าใจเรื่องราวที่อ่านตรงกับเรื่องราวที่ผู้เขียนเขียน ผู้อ่านสามารถนำความรู้ ความคิดหรือสาระจากเรื่องราวที่อ่านไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

เปลื้อง ณ นคร (2544) กล่าวว่า การอ่านเป็นการถ่ายทอดความคิด จากหนังสือของผู้ประพันธ์ไปยังผู้อ่าน ผู้ประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านได้ใช้ความคิด ความรู้สึกของตนเองสามารถตีความของหนังสือได้

สมบัติ ตัญจรัยรัตน์ (2531) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการที่บุคคลแปลสัญลักษณ์ทางภาษา (ซึ่งได้แก่ตัวอักษร) มาเป็นคำพูดเพื่อสื่อความเข้าใจ

บันลือ พุกกะวัน (2534) กล่าวว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดเกิดความเข้าใจในการสื่อสารตรงกัน การอ่าน เป็นการใช้ความสามารถจากการผสมผสานของอักษร เข้าใจความหมาย และได้รับความรู้จากสิ่งที่อ่าน การอ่านเป็นการสื่อความหมายที่จะถ่ายโยงความคิด ความรู้จากผู้เขียน (ผู้สื่อ) ถึงผู้อ่าน (ผู้รับ) เป็นต้น การอ่านลักษณะนี้เรียกว่า "อ่านเป็น" ผู้อ่านยอมเข้าใจถึงความรู้ของผู้เขียนโดยอ่านแล้วสามารถประเมินผลของสิ่งที่อ่านแล้วได้ด้วย

จากความหมายของการอ่าน สรุปได้ว่า การอ่านเป็นการถ่ายทอดความคิดจากผู้เขียนถึงผู้อ่าน ด้วยการแปลสัญลักษณ์ทางภาษา เป็นกระบวนการแปลความหมาย สรุปความรู้ ความคิดของสาร และสามารถนำความรู้ ความคิด หรือสาระไปใช้ประโยชน์ได้

2.3 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านเป็นสิ่งสำคัญของชีวิตอย่างหนึ่งเพราะการอ่านจะมีส่วนสร้างความสำเร็จและช่วยพัฒนาทางด้านความคิด จิตใจให้กว้างขึ้น รู้จักพิจารณาสิ่งต่างๆ อย่างเป็นธรรมชาติไม่ใช้อารมณ์ เราจะสามารถนำความรู้ ความคิดจากการอ่านมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ การอ่านจึงมีความสำคัญและจำเป็นมาก ดังที่ เสนีย์ วิลาวรรณ (2546: 132) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นพฤติกรรมการรับสารที่มีความสำคัญ ในปัจจุบันสารที่เป็นความรู้ ข้อมูลข่าวสารงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ ส่วนมากมักตีพิมพ์เผยแพร่ ถึงแม้จะนำเสนอด้วยการพูด หรืออ่านผ่านสื่อต่าง ๆ มาก่อนมักตีพิมพ์เก็บไว้เป็นหลักฐานในภายหลัง

สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรย์ (2538: 98) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนควรทำในชีวิตประจำวัน เพราะเป็นการที่นักเรียนใช้แสวงหาสรรพวิทยาการต่าง ๆ เพื่อความบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่มีนิสัยรักการอ่านและมีทักษะสูงย่อมแสวงหาความรู้ และศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถเรียนสาขาวิชาอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ (2547: 41) ได้อธิบายความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นสิ่งจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนในสังคมที่เจริญแล้ว เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ ความคิด รวมทั้งความเพลิดเพลินใจ

ประเทิน มหาพันธ์ (2530: 2) กล่าวว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านจับใจความเรื่องที่อ่านได้จะเป็นผู้ที่พัฒนาความสามารถส่วนบุคคลได้อย่างกว้างขวางด้วยการอ่านหนังสือ

สรุปได้ว่าความสำคัญของการอ่านเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพราะการอ่านจะทำให้รอบรู้ขยายแนวคิดให้กว้างขวาง และเป็นตัวช่วยในความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะส่งผลให้ผู้อ่านสามารถพัฒนาตนเองให้มีความก้าวหน้าในการดำเนินชีวิตตามศักยภาพของตนเองได้

2.4 ประโยชน์และคุณค่าของการอ่าน

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ (2547: 47) ได้อธิบายถึงประโยชน์และคุณค่าของการอ่านไว้ ดังนี้

1. ประโยชน์และคุณค่าต่อตนเอง
 - 1.1 ช่วยให้เป็นคนมีความรอบรู้
 - 1.2 ช่วยให้เป็นคนทันสมัย
 - 1.3 ช่วยพัฒนาความคิดและวิสัยทัศน์
 - 1.4 ช่วยให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
 - 1.5 เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. ประโยชน์และคุณค่าต่อส่วนรวมและสังคม
 - 2.1 ความรู้จากการอ่าน สามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสังคมทุกด้าน เช่น ด้านความนึกคิด และวิทยาการต่างๆ ตลอดจนความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษยชาติ

2.2 การอ่านช่วยพัฒนามนุษย์ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เพราะสามารถนำความรู้จากการอ่านมาพัฒนาบุคลิกภาพ อาชีพ ตลอดจนคุณภาพชีวิต

วรรณิ โสมประยูร (2542: 12) กล่าวว่า การอ่านมีประโยชน์ต่อคนทุกเพศทุกวัย และทุกสาขาอาชีพ ซึ่งอาจสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านมีประโยชน์ยิ่งในการศึกษาทุกระดับ
2. ในชีวิตประจำวันทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านเพื่อติดต่อสื่อสาร เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน
3. การอ่านช่วยให้บุคคลนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปพัฒนาอาชีพให้ประสบผลสำเร็จ
4. การอ่านช่วยสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ
5. การอ่านทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย
6. การอ่านช่วยให้เกิดความเพลิดเพลิน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
7. การอ่านเรื่องราวในอดีต ทำให้อนุชนรู้จักอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

สรุปได้ว่าการอ่านมีคุณค่าและประโยชน์หลายด้าน คือทำให้มีความรอบรู้ ทันสมัย พัฒนาความคิด ความเพลิดเพลิน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสามารถนำความรู้ไปพัฒนาอาชีพ พัฒนาตนเองและสังคม

2.5 กระบวนการอ่าน

ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 20-22) กล่าวถึงกระบวนการอ่านไว้ว่า การอ่านอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้อ่านจะต้องอ่านเนื้อหาเรื่องราว ๆ อ่านดูแนวทางความคิดของผู้เขียน อ่านเฉพาะบางความที่สำคัญและอ่านละเอียดเมื่อสนใจที่จะค้นคว้า เมื่อสนใจเนื้อหาเรื่องเดียวกันควรอ่านหลายเล่ม เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและสังเคราะห์เนื้อหาโดยนำความรู้เดิมมาเติมรวมกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการอ่านและสามารถสร้างงานใหม่ขึ้นได้

ถนอมวงศ์ ล้ายอดมรรคผล (2543: 49-74) ได้สรุปกระบวนการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ด้วยการส่งสารและรับสารซึ่งใช้การคิดที่เป็นกระบวนการทางสมองมาแปรเปลี่ยนสาร แต่การรับสารโดยการอ่าน เป็นวิธีที่ยากซึ่งจะต้องเข้าใจกระบวนการอ่านจึงจะทำให้เกิดความรู้จากเรื่องที่อ่านได้

สนธิ ตั้งทวี (2538) กล่าวถึง การอ่านเป็นกระบวนการสำคัญในการแสวงหา
ความรู้ของมนุษย์อย่างหนึ่งที่มืองค์ประกอบ ดังนี้

1. ผู้อ่าน การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
2. ตัวอักษร ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้วอ่านได้ แต่ไม่เข้าใจความหมายของ
ตัวอักษรก็จะไม่ถือว่าการอ่านในที่นี้
3. ความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจน สามารถเข้าใจความหมาย
ของตัวอักษรก็จะถือว่าการอ่าน แต่ยังไม่สมบูรณ์เพราะมีเพียงทักษะทางด้านความเข้าใจ
คำศัพท์
4. การเลือกความหมาย ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของ
ตัวอักษร และสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุด ในหลาย ๆ ความหมายของคำที่ถูกล้อมรอบด้วย
บริบทได้อย่างถูกต้อง
5. การนำไปใช้ การอ่านที่จะมีความสมบูรณ์ที่สุดได้ก็ต่อเมื่อผู้อ่านมีขบวนการ
ที่ต่อเนื่อง คือ ผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมายของตัวอักษร สามารถเลือกหา
ความหมายที่ดีที่สุดหรือถูกต้องที่สุด และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่าน จนเกิด
ประโยชน์ต่อตนเองต่อสังคมต่อไป

สรุปได้ว่า กระบวนการอ่านเป็นกระบวนการสื่อสารของมนุษย์ ด้วยการส่งสาร
และรับสาร เพื่อการเลือกนำสิ่งที่อ่านไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

2.6 ความสามารถในการอ่าน

จวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542: 30-32) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านว่า
ผู้อ่านจะต้องอ่านเป็น หมายถึงอ่านอย่างถูกต้อง อ่านได้รวดเร็ว สามารถจับใจความสำคัญได้ มี
วิจารณญาณในการอ่าน สามารถวิเคราะห์วิจารณ์ข้อคิดเห็นที่ดีมีเหตุผล สามารถนำไปใช้
ในชีวิตประจำวัน และเป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน

ความสามารถในการอ่าน ประกอบด้วย

1. อ่านได้อย่างถูกต้อง ตามตัวสะกดการันต์ อ่านออกเสียงถูกต้องตามหลักการ
อ่านและการแยกคำ
2. อ่านได้รวดเร็ว (speed of reading)
3. เข้าใจเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็ว จับใจ ถูกต้อง
4. จับใจความสำคัญได้ (main idea)

5. มีวิจารณ์ญาณในการอ่าน อ่านแล้วสามารถแยกข้อคิดเห็น (opinion) ออกจากข้อเท็จจริง (fact) ได้จากข้อความที่ผู้เขียนได้แสดงข้อคิดเห็นไว้ด้วย และสามารถตีความ (interpretation) ได้อย่างถูกต้อง
6. อ่านแล้วเกิดความคิดสร้างสรรค์ (creative thinking) ในแนวการเขียน สำนวนและรูปแบบ รวมทั้งศิลปะการประพันธ์
7. อ่านแล้วสามารถสังเคราะห์ได้ (synthesis) เช่น นำความรู้เก่ามาหลอมรวมกับความรู้ใหม่เกิดแนวคิดใหม่ขึ้นมา
8. อ่านแล้วสามารถแสดงความคิดเห็น ประเมินค่า (evaluation) สิ่งที่ตนอ่านได้อย่างเที่ยงธรรมโดยวิเคราะห์ (analyzing) วิจารณ์ (criticism) กลวิธีเขียนหรือแนวเขียน (style) ฯลฯ ของงานเขียนนั้นได้อย่างถูกหลักวิชาการ
9. อ่านโดยการกวาดสายตาให้กว้าง (eye span) และอ่านโดยการกวาดสายตาอย่างรวดเร็ว (scanning) เช่น อ่านข่าว พาดหัวข่าว ค้นคำศัพท์ และสารบัญ เป็นต้น
10. มีสมาธิในการอ่าน (concentration)
11. อ่านเร็วเพื่อเลือกหยิบความ เช่น อาจจะอ่านข้ามคำ (skimming) เลือกอ่านหัวข้อใหญ่ หัวข้อย่อย ฯลฯ
12. อ่านแล้วได้ความรู้ (Knowledge) จดจำได้ และเข้าใจความหมายอย่างถูกต้อง สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน และในชีวิตประจำวันได้ทั้งการพูดเขียน และปฏิบัติ
13. อ่านแล้วสามารถอธิบายได้และปฏิบัติตามขั้นตอนที่อธิบายไว้ในหนังสือได้
14. อ่านแล้วสามารถตอบคำถามจากหนังสือที่อ่านได้
15. อ่านแล้วสามารถสรุปได้ (summarizing)
16. อ่านแล้วรู้จักบันทึกไว้ (taking note)
17. รู้จักใช้ส่วนต่าง ๆ ของหนังสือ เพื่อที่จะได้อ่านหัวข้อและเข้าใจเนื้อเรื่องได้อย่างรวดเร็ว ไม่เสียเวลา
18. ไม่มีนิสัยเสียในการอ่าน (bad habit) ซึ่งทำให้อ่านช้า เช่น ลอยหน้าเวลาอ่าน ทำปากขมขมิบเวลาอ่านในใจ ใช้มือแต่น้ำลายเวลาเปิดหน้าหนังสือ อ่านย้อนกลับไปกลับมา เป็นต้น

19. สามารถอ่านได้ทั้ง 2 ลักษณะ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจ ผู้ที่อ่านเป็น จะสามารถอ่านในใจได้อย่างรวดเร็ว และถ้าอ่านออกเสียงจะสามารถอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามอักขรวิธี

2.7 กิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน

กาเย่ (Gagne, 1992: 189-199) ได้เสนอแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านตามลำดับขั้นตอนการสอนไว้ 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความสนใจ คือ ให้ผู้เรียนมีใจจดจ่อในบทเรียน โดยครูใช้วิธีสนทนาซักถาม หรือใช้วัสดุต่าง ๆ
2. แจ้งจุดประสงค์ คือ บอกให้นักเรียนทราบจุดประสงค์ของบทเรียน
3. ทบทวนความรู้เดิม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมไปใช้เป็นประโยชน์ต่อบทเรียนใหม่
4. ใช้สื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยครูจะแนะแนวทางให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง
5. ให้แนวทางการเรียนรู้ โดยเสนอสิ่งเร้าที่ใช้ประกอบการสอน
6. ให้ลงมือปฏิบัติ นักเรียนจะอ่านในใจของเรื่องและทำแบบฝึกหัดได้ด้วยตนเอง
7. ให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้วยการตรวจสอบแก้ไขสิ่งที่ผิดพลาดของนักเรียน ให้คำชมเชยและแสดงความยินดีในผลงานนักเรียน
8. ประเมินค่าการปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินผลว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์ของบทเรียนนั้นๆ ได้หรือไม่
9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนโดยการสรุปย่อ ทบทวนบทเรียนที่ผ่าน มาเพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่คงทน

สุวรรณีย์ ยะหะกร (2548: 88-89) กล่าวว่า การอ่านถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องรู้หลักการสอนอ่าน ดังนี้

1. สอนอ่านเป็นคำก่อนสอนอ่านเป็นประโยค การสอนอ่านคำ ต้องสอนอ่านแจกลูกสะกดคำก่อน เช่น คำว่า กว เวลาสอนอ่าน อ่านว่า กอ-ฮา กว และในเวลาสอนสามารถสอดแทรกทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ออกเสียงคำชนิดต่างๆ ไปพร้อม ๆ กัน

2. สอนอ่านจับใจความสำคัญ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ได้แก่ สร้างประสบการณ์พื้นฐานก่อนอ่าน เช่น สนทนาเกี่ยวกับภาพหรือให้อ่านทำความเข้าใจคำยาก ในเรื่องที่จะอ่านก่อน จากนั้นเป็นขั้นอ่านซึ่งอ่านแล้วผู้เรียนต้องสามารถตอบคำถามหรือจับประเด็นสำคัญของเรื่องได้อย่างน้อยจับความได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม

3. สอนอ่านคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ สามารถสอนได้โดยผู้สอนให้ผู้เรียนได้ฟังการอ่านคำประพันธ์ที่ถูกต้องจากผู้สอนหรือจากสื่อแถบบันทึกต่าง ๆ และให้สังเกตจังหวะการอ่าน ลีลาการอ่าน แล้วฝึกฝนการอ่านด้วยตนเองให้ถูกต้อง

4. สอนอ่านวิเคราะห์ เมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนอ่านสิ่งใด ควรกำหนดประเด็นที่จะให้วิเคราะห์อย่างชัดเจนก่อน เช่น เมื่ออ่านเรื่อง...แล้วจงวิเคราะห์การกระทำของตัวละคร ในเวลาสอนผู้สอนให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้ตัวละครต้องทำสิ่งนั้นสิ่งนี้ โดยวิเคราะห์จากคำพูด ความคิด พฤติกรรมของตัวละครและปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมที่แฝงอยู่ในเรื่อง

สรุปหลักในการสอนอ่านมีขั้นตอนดังนี้ คือ สร้างความสนใจ แจ่มชัดประสงค์ ทบทวนความรู้เดิม ใช้สื่อกระตุ้น ให้แนวทางการเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ประเมินค่าการปฏิบัติ ส่งเสริมความแม่นยำโดยการสรุปย่อ

การสอนอ่านในใจ

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการอ่านในใจเพื่อจับใจความของเนื้อหาที่อ่าน ดังนี้ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 10) ได้กล่าวถึงการอ่านในใจ (Silent Reading) ว่ามีความสำคัญและจำเป็นต้องฝึกอ่านในใจเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้น เพราะการอ่านในใจจะทำให้ อ่านได้เร็วยิ่งขึ้น ไม่เสียเวลาในการออกเสียงตามไปด้วย การอ่านเร็วจะทำให้เรียนหนังสือได้เร็ว และเก่งกว่าวัยเดียวกัน เพราะการอ่านเร็วทำให้อ่านหนังสือได้มากขึ้นในเวลาอันจำกัด ยิ่งเรียนสูงขึ้นจำนวนหนังสือและสื่อต่าง ๆ ที่จะต้องอ่าน ต้องค้นคว้ายังมีจำนวนมากเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากการอ่านแล้วผู้อ่านจะต้องจับใจความสำคัญให้ได้ ตอบปัญหา หรือตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ จำได้ ย่อได้ สรุปได้ ตีความได้ แยกข้อคิดเห็นออกจากข้อเท็จจริงได้ อ่านแล้ววิจารณ์ได้ หรือแสดงความคิดเห็นได้ ไม่หลงเชื่อ โฆษณา หรือข้อคิดเห็นที่แฝงอยู่ในข้อเขียนที่ชักจูงไปในทางไม่ดี

จูไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2543: 92-93) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการอ่านในใจไว้ ดังนี้

1. พิจารณาคำหรือวลีในข้อความ ซึ่งจะบ่งบอกแต่ละส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ส่วนใดเป็นข้อความเกริ่นนำหรือขยาย และส่วนใดเป็นการกล่าวซ้ำ

2. ตั้งคำถามโดยหาคำตอบจากข้อความนั้นไปตามลำดับก็จะช่วยให้แบ่งข้อความได้ชัดเจนขึ้น

3. ถ้าเรื่องที่อ่านเป็นเรื่องยาว มีหลายย่อหน้า จะต้องอ่านแต่ละย่อหน้าแล้วจึงพิจารณาประเด็นที่ผู้เรียนเน้นมากที่สุด ในหลาย ๆ ย่อหน้า

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2547: 174-175) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนอ่านในใจ เพื่อจับใจความสำคัญของเรื่อง ไว้ดังนี้

1. ขั้นก่อนอ่าน ผู้อ่านจะต้องสร้างความรู้สึกให้สนใจที่จะอ่านสาร โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการอ่านเพื่อใช้เป็นแนวในการเลือกสารการอ่านให้ตรงวัตถุประสงค์ สำรวจพื้นฐานความรู้เดิม ตั้งสมมติฐานของเรื่อง กำหนดทิศทางและลำดับขั้นตอนในการอ่านในใจ

2. ขั้นอ่าน เป็นการปฏิบัติตนในอ่านโดยอ่านชื่อเรื่องเป็นลำดับแรก ทำความเข้าใจความหมายของชื่อเรื่อง อ่านแต่ละย่อหน้าเพื่อค้นหาคำกลุ่มคำ และประโยคสำคัญที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชื่อเรื่องแล้วบันทึกไว้ อ่านทบทวนแต่ต้นจนจบอีกครั้ง

3. ขั้นหลังอ่าน ทบทวนด้วยการเรียงลำดับเรื่องราวทั้งหมดแล้วสรุปเรื่องให้เหลือเฉพาะประเด็นสำคัญ ตอบคำถามจากเรื่อง ตรวจสอบความถูกต้อง ถ้ามีข้อสงสัยควรอ่านเพิ่มเติมจากเอกสารอื่น

สรุปได้ว่า การอ่านในใจเพื่อจับใจความสำคัญของเรื่องมีขั้นตอน คือ ก่อนอ่าน ต้องอ่านชื่อเรื่อง สำรวจความรู้เดิมและกำหนดทิศทางการอ่าน ขั้นอ่านเป็นการอ่านเรื่องที่ละย่อหน้าแล้วจดบันทึกไว้ สุดท้ายขั้นหลังอ่านเป็นการเรียงลำดับเรื่องราวทั้งหมด และสรุปประเด็นสำคัญ

การสอนอ่านออกเสียง

นักการศึกษาได้กล่าวถึงการอ่านออกเสียงเพื่อจับใจความของเนื้อหาที่อ่าน ดังนี้ จีวีวรรณ คูหาภินันท์ (2545: 9) ได้กล่าวถึงการออกเสียง (Read Aloud) ว่า มีความสำคัญในการฝึกให้อ่านตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้ฟังการอ่านออกเสียงว่าถูกต้อง ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ผู้ฝึกจะได้แก้ไขให้ถูกต้องได้ การอ่านออกเสียงช่วยสนองความต้องการและความอยากรู้อยากเห็นของเด็กได้เป็นอย่างดี คำต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอ่านจะเป็นคำที่อยู่แวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กภายในครอบครัว เช่น พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย พี่ป้า น้าอาและสัตว์เลี้ยงในบ้าน ต่อมาเมื่อเติบโตขึ้นก็ขยายคำศัพท์ที่ห่างออกมาจากครอบครัว เช่น ธรรมชาติต่าง ๆ ดวงดาว ท้องฟ้า พระอาทิตย์ ดวงจันทร์ เพื่อน ครู โรงเรียน และสัตว์ในสวนสัตว์ เป็นต้น คำศัพท์เหล่านี้เมื่ออ่าน

พบในหนังสือจะทำให้เด็กอ่านหนังสือได้เร็ว เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ ได้ดี เพียงแต่ดูภาพเด็กก็สามารถอ่านออกเสียงได้ถึงแม้จะอ่านไม่ออกก็ตาม

กรมวิชาการ (2538: บทนำ) ได้กล่าวถึงการอ่านออกเสียงในระดับชั้นประถมศึกษา จะต้องฝึกอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน ใช้น้ำเสียงการอ่านที่เหมาะสมถูกต้อง สามารถแบ่งวรรค การอ่านได้ถูกต้อง ไม่อ่านยวนควง ไม่อ่านตกหล่นและไม่อ่านตะกุกตะกัก ต้องอ่านให้ราบรื่น สามารถจำคำอ่านได้แม่นยำ ไม่อ่านสะกดคำไปที่ละคำ และจะต้องอ่านด้วยความชื่นชม ได้แก่ การอ่านทำนองเสนาะ ขั้นตอนการอ่านออกเสียงมีดังนี้

1. การอ่านออกเสียงคำใหม่หรือคำยาก จะต้องจำคำได้แม่นยำจึงจะทำให้อ่านออกเสียงได้อย่างคล่องแคล่ว

2. การอ่านออกเสียงจากแบบฝึกอ่าน จะเป็นแบบฝึกอ่านมาตราตัวสะกด คำควบกล้ำ อักษรนำ เป็นต้น การอ่านคำตามอักษรวิธีได้คล่องแคล่วจะเป็นพื้นฐานการอ่านต่อไป

3. การอ่านออกเสียงจากบทเรียน บทอ่านจะมีโครงสร้างของเรื่องเป็นนิทาน นิยายหรือสารคดี ขั้นตอนการสอนอ่านออกเสียงดังนี้

3.1 อ่านออกเสียงคำยากหรือคำใหม่จากบัตรคำจนคล่อง

3.2 ครูอ่านออกเสียงให้นักเรียนฟังและสังเกตการณแบ่งวรรคตอนที่ถูกต้อง

3.3 ฝึกอ่านเป็นรายบุคคล

3.4 ฝึกอ่านกับครูเป็นกลุ่ม

3.5 แบ่งกลุ่มฝึกอ่านกับเพื่อนหรือจับคู่กันอ่าน

3.6 ฝึกอ่านออกเสียงตามลำพัง

3.7 ทำกิจกรรมหลังฝึกอ่านออกเสียง เช่น คัดลายมือ แต่งประโยค วาด

ภาพ เขียนบรรยายประกอบภาพ เป็นต้น

การสอนอ่านจับใจความ

การอ่านจับใจความเป็นทักษะที่จำเป็นที่ต้องฝึกฝนด้วยการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดทักษะในการอ่านได้รวดเร็วและจับใจความได้ถูกต้อง ดังที่

บันลือ พฤกษ์วัน (2530: 125-146) ให้แนวทางการฝึกอ่านจับใจความสำคัญไว้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ฝึกอ่านแบบคร่าว ๆ เพื่อหาสิ่งที่ต้องการหรือสนใจ

1.1 ให้อ่านเรื่องราว หรือบทความโดยอ่านอย่างรวดเร็ว หรืออ่านแบบลวก ๆ เพื่อจะรู้ว่าเรื่องนั้นมีขอบเขตหรือกล่าวถึงเรื่องอะไร

1.2 ถ้าเป็นบทประพันธ์ ประเภทร้อยกรอง ลองอ่านสัก 2-3 หน้า เพื่อดูว่ามีคุณค่าน่าสนใจมากน้อยเพียงใด หรือไพเราะหรือไม่

1.3 ให้อ่านหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งโดยละเอียด

1.4 ให้อ่านตลอดทั้งเรื่อง เพื่อประเมินดูว่าเรื่องนั้นให้ประโยชน์ทางใด

1.5 เมื่ออ่านแล้วพิจารณาเรื่องราวโดยรวม หรือใช้ความคิดของตนประเมินเรื่องราวนั้น ๆ

2. ฝึกอ่านจับใจความสำคัญซึ่งเป็นวิธีการที่จะนำไปสู่การย่อความ

2.1 ฝึกอ่านนิทานแล้วเล่าเรื่องอย่างย่อ

2.2 ครูตั้งคำถามให้สอดคล้อง และเป็นลำดับตามเรื่องที่ให้นักเรียนอ่าน

2.3 ฝึกให้นักเรียนตั้งหัวข้อเรื่องที่อ่าน

2.4 ให้มีการอภิปรายชื่อหัวข้อเรื่องที่ตั้งว่ามีความเหมาะสม และคลุมเรื่องราวได้ดีหรือไม่

2.5 ให้ตั้งชื่อเรื่องใหม่ โดยรวมเอาแต่ละเรื่องมารวมให้สั้นและครอบคลุม

2.6 ฝึกให้นักเรียนดูหนังสือพิมพ์รายวัน และดูชื่อเรื่องแต่ละคอลัมน์

2.7 ฝึกสังเกตประโยคใจความสำคัญของเรื่อง และประโยคที่เป็นพลความ

2.8 ฝึกขีดเส้นข้อความสำคัญไว้เป็นตอน ๆ

2.9 ให้หลอมข้อความที่ขีดเส้นได้เข้าด้วยกัน

2.10 อ่านข้อความที่นำมาหลอมว่ามีความสอดคล้องและครอบคลุมหรือไม่

2.11 ให้อ่านคำนำของหนังสือที่นักเรียนจะอ่าน เพื่อจะได้รู้เจตนาของ

ผู้เขียน

2.12 ให้อ่านบทสรุปอาจเป็นแนวทางในการช่วยย่อใจความสำคัญ

2.13 ฝึกตามขั้นตอนการอ่านอย่างสม่ำเสมอ

2.14 ฝึกให้อ่านแล้วรายงานปากเปล่าหน้าชั้น

2.15 ให้ฝึกย่อข่าวจากหนังสือพิมพ์

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2540: 49) ได้เสนอแนะวิธีสอนอ่านจับใจความสำคัญไว้ ดังนี้

1. สอนคำที่ควรศึกษา หรือคำที่มีความหมายพิเศษก่อน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการตีความจับใจความ

2. ตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ เพื่อให้นักเรียนรู้จุดประสงค์ก่อนอ่าน จะทำให้การอ่านจับใจความได้ดีขึ้น
3. สรุปโครงเรื่องให้ฟังก่อนอ่าน
4. สนทนาเกี่ยวกับภาพ หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน
5. กำหนดเวลาในการอ่านให้เหมาะสมกับจำนวนคำและลดเวลาให้น้อยลง
6. ให้ปฏิบัติกิจกรรมต่อเนื่องหลังการอ่าน เช่น ตอบคำถาม สรุปเรื่อง วิพากษ์วิจารณ์เพื่อทดสอบความเข้าใจ และฝึกให้ปฏิบัติในการอ่านที่ถูกต้อง เห็นคุณค่าของการอ่าน
7. หลังจากอ่านในใจให้อ่านออกเสียงอีก โดยเฉพาะเนื้อเรื่องที่เป็นบทหรือกรองสรุปได้ว่า วิธีการอ่านจับใจความผู้อ่านจะตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่าน แล้วเลือกวิธีการอ่านให้เหมาะสมกับเวลาและประเภทของเรื่องที่อ่าน แล้วเริ่มต้นอ่านคร่าว ๆ เพื่อหาจุดสำคัญของเรื่อง แล้วอ่านละเอียดอีกครั้ง เพื่อสรุปใจความสำคัญของเรื่อง

2.8 การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่าน

ในชีวิตประจำวันของเราส่วนใหญ่จะมีทั้งการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง เพื่อเป็นการหาความรู้ หรือความบันเทิง มีนักการศึกษากล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่าน ดังนี้

กรมวิชาการ (2545: 48) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านซึ่งครูจะต้องประเมินทั้งการอ่านในใจและการอ่านออกเสียง เพื่อจะได้ทราบว่ามีส่วนใดบ้างที่ต้องปรับปรุงและสิ่งใดที่ได้ผล ซึ่งการประเมินจะช่วยให้ได้ผลทั้งครูและเด็ก โดยครูมีโอกาสปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นและช่วยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนดีขึ้น ซึ่งหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ไว้ใน มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

ฐปะปะนีย์ นาครทรรพ (2545: 93) ได้เสนอแนวทางการวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านไว้ว่า การวัดผลนั้นผู้สอนควรหาบทอ่านที่มีความยากง่ายกับระดับที่ใช้สอนในชั้นเรียนให้อ่าน แล้วดำเนินการตั้งคำถามเพื่อความเข้าใจ และสังเกตความสนใจในการอ่านของนักเรียน

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2540: 13-14) ได้กล่าวว่า การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่านภาษาไทยแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. วัดพื้นฐานการอ่านของนักเรียน เพื่อครูจะได้จัดเตรียมแผนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถที่แท้จริงของผู้อ่านต่อไป เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจและแบบสังเกต ครูจะใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้บางชนิดก็ได้ การวัดในลักษณะนี้ครูจะใช้ก่อนเริ่มต้นสอนอ่าน ผลที่ได้จากการวัดจะใช้ในการเตรียมอุปกรณ์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อและวิธีการวัด เพื่อประโยชน์ในการเรียนบทเรียนใหม่ที่จะช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการอ่าน

2. วัดระหว่างเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงการสอนอ่าน เครื่องมือที่ใช้มีแบบสอบถาม แบบสังเกตและแบบวัดเจตคติ ซึ่งครูอาจใช้ทั้งหมดหรือเลือกใช้เป็นบางชนิดเพื่อวัดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

3. วัดเพื่อวิเคราะห์จุดบกพร่องในการอ่าน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องการจะวัด เช่น จำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า ครูหรือผู้วัดจะใช้เครื่องมือวัดเฉพาะวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องในการอ่าน แล้วนำผลมาใช้จัดกิจกรรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านต่อไป

4. วัดปลายภาค เพื่อพิจารณาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านหลังจากผ่านกระบวนการของการฝึกฝนมาครบระยะตามที่ต้องการ เครื่องมือที่ใช้วัดได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินค่า ผลที่ได้จะนำมาประเมินการอ่านที่ผู้อ่านหรือนักเรียนได้รับการฝึกฝนมา

สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (มปป.: 28) ได้กล่าวถึง การวัดและประเมินผลความสามารถในการอ่าน โดยพิจารณาดังนี้

1. ความเข้าใจ ได้แก่ การเข้าใจเรื่องที่อ่าน ได้รับเนื้อหาได้ครบถ้วน
2. ความเร็ว ได้แก่ ความเร็วในการอ่าน เพราะการอ่านช้าเกินไปบางกรณีอาจไม่ทันกาล และเสียประโยชน์ได้
3. ความมีนิสัยรักการอ่าน ได้แก่ การอ่านอย่างมีสมาธิ ไม่อ่านแบบเรื่อยเปื่อย โดยไร้จุดหมาย มีนิสัยชอบจดบันทึก เป็นต้น
4. ความสนใจ มีความสนใจในการอ่านอย่างสม่ำเสมอ
5. ความมีวิจรรณญาณ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2544: 21-22) ได้นำวัตถุประสงค์ทางการศึกษาตามแนวคิดของ Bloom มาปรับให้เป็นวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อประเมินด้านความรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความรู้ในเรื่องที่ผู้เรียนได้เรียนมา โดยสามารถจำเนื้อเรื่อง ชื่อบุคคล สถานที่ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในเนื้อเรื่อง นอกจากนี้ยังรวมไปถึงกฎ ทฤษฎี และหลักการต่าง ๆ ที่อยู่ในเนื้อเรื่อง ในขั้นนี้เป็นวัตถุประสงค์เบื้องต้นที่มีระดับการคิดต่ำสุด

ขั้นที่ 2 ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นการวัดความเข้าใจในเนื้อเรื่องที่ได้เรียนมา โดยสามารถบอกหรือเล่าให้ผู้อื่นฟังได้ และสรุปเรื่องย่อได้ นอกจากนั้นยังสามารถอธิบายความหมายของคำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความ โดยใช้คำพูดของตนเองเพื่อสื่อสารให้เข้าใจได้ด้วย

ขั้นที่ 3 การประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการวัดการนำเรื่องที่เรียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ถ้อยคำ วิธีการ กฎ ทฤษฎี หลักเกณฑ์ และแนวคิด

ขั้นที่ 4 การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นการวัดคุณลักษณะย่อยจากเรื่องที่อ่าน เช่น ลักษณะของตัวละคร สิ่งของและสถานที่ นอกจากนั้นยังสามารถเสนอแนวคิดย่อยอันจะนำไปสู่แนวคิดรวมได้

ขั้นที่ 5 การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการวัดคุณสมบัติรวมของเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เรียนไปแล้ว นอกจากนั้นยังเป็นการสรุปรวมแนวคิดเพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเรื่องอื่น ๆ หรือสำนวนไทย สุภาษิต และคำพังเพย

ขั้นที่ 6 การประเมินค่า (Evaluation) เป็นการวัดคุณค่า เหตุผล ข้อเท็จจริง และการทำนายเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ทั้ง 6 ขั้น จะเรียงลำดับการคิดขั้นพื้นฐานไปหาขั้นสูงสุดโดยการคิดขั้นที่ 1-3 คือ จำ เข้าใจ และนำไปใช้ เป็นวัตถุประสงค์ขั้นพื้นฐาน (Basic Objectives) ส่วนขั้นที่ 4-6 คือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินค่า เป็นวัตถุประสงค์ขั้นสูง (Ultimate Objectives)

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการอ่าน ควรเลือกใช้เครื่องมือให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่สอน ผลที่ได้จากการวัดจะนำมาประเมินเพื่อพิจารณาตัดสินว่านักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอ่านได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งเป้าหมายไว้หรือไม่

3. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการคิดวิเคราะห์

3.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการคิด

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (Intellectual Development Theory) ของเพียเจต์ (Piaget, 1983: 45-54 อ้างถึงใน ทิศนา แชนมณี 2548: 64-66) มีรายละเอียดดังนี้

เพียเจต์ (Piaget) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านความคิดของเด็กว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการอย่างไร เขาอธิบายว่า การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปตามพัฒนาการทางสติปัญญา ซึ่งจะมีพัฒนาการไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้น พัฒนาการเป็นสิ่งที่เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ควรที่จะเร่งเด็กให้ข้ามจากพัฒนาการขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่ง เพราะจะทำให้เกิดผลเสียแก่เด็ก แต่การจัดประสบการณ์ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กในช่วงที่เด็กกำลังจะพัฒนาไปสู่ขั้นที่สูงกว่า สามารถช่วยให้เด็กพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามเพียเจต์เน้นความสำคัญของการเข้าใจธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กมากกว่าการกระตุ้นเด็กให้มีพัฒนาการเร็วขึ้น

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ มีสาระสรุปได้ดังนี้

1. พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลเป็นไปตามวัยต่าง ๆ เป็นลำดับขั้นดังนี้

1.1 **ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส** (Sensor motor Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 0-2 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ขึ้นกับการรับรู้และการกระทำ เด็กยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง และยังไม่สามารถเข้าใจความคิดเห็นของผู้อื่น

1.2 **ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด** (Preoperational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2-7 ปี ความคิดของเด็กวัยนี้ยังขึ้นอยู่กับการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ ยังไม่สามารถที่จะใช้เหตุผลอย่างลึกซึ้ง แต่สามารถเรียนรู้และใช้สัญลักษณ์ได้ การใช้ภาษาแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ 2 ขั้นคือ

1.2.1 **ขั้นก่อนเกิดความคิดรวบยอด** (Pre-Conceptual Intellectual Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 2-4 ปี

1.2.2 **ขั้นการคิดด้วยความเข้าใจของตนเอง** (Intuitive Thinking Period) เป็นพัฒนาการในช่วงอายุ 4-7 ปี

1.3 **ขั้นการคิดแบบรูปธรรม** (Concrete operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 7-11 ปี เป็นขั้นที่การคิดของเด็กไม่ขึ้นกับการรับรู้จากรูปร่างเท่านั้น เด็กสามารถสร้างภาพในใจ และสามารถคิดย้อนกลับได้ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวเองและสิ่งต่าง ๆ ได้มากขึ้น

1.4 ขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 11- 15 ปี เด็กสามารถคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ และสามารถคิดตั้งสมมติฐานและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้

2. ภาษาและกระบวนการคิดของเด็กแตกต่างจากผู้ใหญ่

3. กระบวนการทางสติปัญญามีลักษณะดังนี้

3.1 การซึมซับหรือการดูดซึม (assimilation) เป็นกระบวนการทางสมองในการรับประสบการณ์ เรื่องราว และข้อมูลต่าง ๆ เข้ามาสะสมเก็บไว้เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

3.2 การปรับและจัดระบบ (accommodation) คือ กระบวนการทางสมองในการปรับประสบการณ์เดิมและประสบการณ์ใหม่ให้เข้ากันเป็นระบบ หรือเครือข่ายทางปัญญาที่ตนสามารถเข้าใจได้ เกิดเป็นโครงสร้างทางปัญญาใหม่ขึ้น

3.3 การเกิดความสมดุล (equilibration) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นจากขั้นของการปรับ หากการปรับเป็นไปอย่างผสมผสานกลมกลืนก็จะก่อให้เกิดสภาพที่มีความสมดุลขึ้น หากบุคคลไม่สามารถปรับประสบการณ์ใหม่และประสบการณ์เดิมให้เข้ากันได้ ก็จะทำให้เกิดความไม่สมดุลขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดความขัดแย้งทางปัญญาขึ้นในตัวบุคคล

บรูเนอร์ (Bruner, 1963: 1-54) อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2548: 66-68) เขาเชื่อว่ามนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง (Discovery learning) แนวคิดที่สำคัญคือ

1. การจัดโครงสร้างของความรู้ให้มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2. การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะกับระดับความพร้อมของผู้เรียน และสอดคล้องกับระดับสติปัญญาของผู้เรียน

3. การคิดแบบหยั่งรู้ (intuition) เป็นการคิดหาเหตุผลอย่างอิสระที่สามารถช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้

4. แรงจูงใจภายในเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้

5. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ แบ่งเป็น 3 ขั้น คือ

5.1 ขั้นการเรียนรู้จากการกระทำ (Enactive Stage)

5.2 ขั้นการเรียนรู้จากความคิด (Iconic Stage)

5.3 ขั้นการเรียนรู้สัญลักษณ์และนามธรรม (Symbolic Stage)

6. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากการที่คนเราสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสามารถจัดประเภทของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

7. การเรียนรู้ที่ได้ผลดีที่สุดคือการให้ผู้เรียนค้นพบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Spiral Curriculum)

สรุปได้ว่าการพัฒนาทางสติปัญญาเป็นไปตามลำดับขั้นคือ ขั้นเรียนรู้ได้จากการกระทำ ขั้นการคิดรูปธรรม และขั้นคิดนามธรรม

3.2 ความหมายของการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถทางสมองที่นักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้ศึกษาและให้นิยามไว้ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 251) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ ไว้ดังนี้

คิด ทำให้ปรากฏเป็นรูป หรือประกอบให้เป็นรูป หรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ, ไคร่ครวญ, ไตร่ตรอง, คาคคเน, มุ่ง, จงใจ, ตั้งใจ, นึก

ความคิด สิ่งที่น่ารู้ขึ้นในใจ, ความรู้ที่เกิดขึ้นภายในใจก่อให้เกิดการแสวงหาความรู้ต่อไป, สติปัญญาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างถูกต้องและสมควร

วิเคราะห์ ไคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

กูด (Good, 1973: 680) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นการคิดอย่างรอบคอบตามหลักของการประเมินและมีหลักฐานอ้างอิง เพื่อหาข้อสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ ตลอดจนพิจารณาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และใช้กระบวนการตรรกวิทยาได้อย่างถูกต้อง สมเหตุสมผล

กาเย่ (Gage, 1970: 283) กล่าวว่า การวิเคราะห์ เป็นการคิดที่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาถึงสถานการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ ว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใดหรือไม่

ลัวน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539: 41-44) ให้ความหมายการคิดวิเคราะห์ว่าเป็นความสามารถในการแยกแยะเพื่อหาส่วนย่อยของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีความสำคัญอย่างไร อะไรเป็นเหตุอะไรเป็นผลและที่เป็นอย่างนั้นอาศัยหลักการอะไร

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 24) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าการคิดวิเคราะห์เป็นความสามารถในการจำแนกแฉกแฉงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น เพื่อหาสาเหตุที่แท้จริงของสิ่งที่เกิดขึ้น

ศรีสุรางค์ ทิณะกุล (2542: 9-12) ได้ให้ความหมายของการคิดวิเคราะห์ว่าเป็น การคิดที่ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา โดยพิจารณาถึงสถานการณ์หรือข้อมูลต่าง ๆ ว่ามีข้อเท็จจริงเพียงใดหรือไม่

สมจิต สวรรณไพบูลย์ (2541: 94) กล่าวว่า การคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถในการพิจารณาอย่างรอบคอบโดยใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ

สรุปความหมายการคิดวิเคราะห์ หมายถึง การคิดอย่างรอบคอบ เพื่อจำแนก แยกแยะหาส่วนย่อยหรือองค์ประกอบของเหตุการณ์ และหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่าง องค์ประกอบนั้น เพื่อประกอบการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่าง ๆ

3.3 ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์

ความคิดเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของมนุษย์ ซึ่งเป็นกระบวนการทางสมองที่ตอบโต้ต่อสิ่งเร้าและแสดงออกมาเป็นพฤติกรรม การคิดจึงเป็นกระบวนการที่ต้องได้รับการฝึกฝน เพื่อให้สมองมีทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (นวลลลล ทิมานนท์ 2545: 1)

สุวิทย์ มูลคำ (2547: 10) ได้ให้ความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า การคิดวิเคราะห์จะช่วยให้เข้าใจโดยการพยายามตีความข้อมูลที่ได้รับด้วยการหาเหตุผลมาอธิบาย เพื่อประเมินการตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546: 32-46) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

1. ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา
2. ช่วยให้คำนึงถึงความสมเหตุสมผลของขนาดกลุ่มตัวอย่าง
3. ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป
4. ช่วยขุดค้นสาระของความประทับใจครั้งแรก
5. ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม
6. ช่วยวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล
7. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ
8. ช่วยในการแก้ปัญหา
9. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ
10. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์ผสมเหตุผล

11. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง

ประโยชน์และความสำคัญของการคิดวิเคราะห์ พอสรุปได้ว่า ช่วยให้สามารถแก้ปัญหา ประเมินการตัดสินใจ และสรุปข้อมูลต่าง ๆ ที่รับรู้ด้วยความสมเหตุสมผล

3.4 กระบวนการคิดวิเคราะห์

การจัดการศึกษาทุกระดับมุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผลโดยอาศัยหลักฐานที่มีความตรงและเชื่อถือได้ มีนักการศึกษากล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ไว้ดังนี้

นีดเลอร์ (Kneedler อ้างถึงใน ทิศนา ขมมณี 2544: 150) ได้เสนอกระบวนการคิดวิเคราะห์ไว้ ดังนี้

1. การนิยามและทำความเข้าใจปัญหา ประกอบด้วย
 - 1.1 การระบุเรื่องราวที่สำคัญหรือการระบุปัญหา
 - 1.2 การเปรียบเทียบความคล้ายคลึงและความแตกต่างของคน ความคิด วัตถุประสงค์ของหรือผลลัพธ์ตั้งแต่ 2 อย่างขึ้นไป
 - 1.3 การตัดสินใจระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่จำเป็นกับไม่จำเป็น
 - 1.4 การตั้งคำถามที่จะนำไปสู่ความเข้าใจที่ลึกซึ้งและชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องราวหรือสถานการณ์
2. การพิจารณาตัดสินใจข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กับปัญหา ประกอบด้วย
 - 2.1 การจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล
 - 2.2 การตัดสินใจว่าข้อความหรือสัญลักษณ์ที่กำหนดให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับบริบททั้งหมดหรือไม่
 - 2.3 การระบุข้อสมมติฐานที่ไม่ได้กล่าวไว้ในข้ออ้างเหตุผล
 - 2.4 การระบุความคิดที่คนยึดติด หรือความคิดเดิมเกี่ยวกับคน กลุ่มคน
 - 2.5 การระบุความคล้ายคลึงและความแตกต่างระหว่างระบบค่านิยมและอุดมการณ์ที่ต่างกััน
3. การแก้ปัญหา / การลงข้อสรุป / ประกอบด้วย
 - 3.1 การระบุความเพียงพอของข้อมูล
 - 3.2 การพยากรณ์ผลลัพธ์ที่อาจเป็นไปได้

เลียม โตรตัน (2546: 27) ได้กล่าวถึง กระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การแยกแยะประเด็นย่อย ๆ ของเรื่องที่รวมกันเป็นเรื่องใหญ่
2. การหาข้อมูลในแต่ละส่วนย่อย
3. การพิจารณาข้อมูลในแต่ละส่วนย่อยว่าจำเป็นและสัมพันธ์กันอย่างไร
4. การพิจารณาความคิดอื่น ๆ ประกอบ
5. การสรุปตามฐานข้อมูลที่มี

สวิทย์ มุลคำ (2547: 19) ได้กล่าวถึงกระบวนการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของ เรื่องราว หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่จะให้วิเคราะห์ เช่น พี่ช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์จากข่าว หรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดประเด็นข้อสงสัยจาก ปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจจะกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุ หรือความสำคัญ เช่น ภาพนี้ บทความนี้ต้องการ สื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ 3 กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์ เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้ แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งที่มีความเหมือนกันหรือ แตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผล อาจเป็นลักษณะ ความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายคลึงกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ 4 พิจารณาแยกแยะ เป็นการพินิจ พิจารณา ทำการแยกแยะ กระจาย สิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อย ๆ โดยใช้เทคนิคคำถาม 5 W 1 H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) Who (ใคร) How (อย่างไร)

ขั้นที่ 5 สรุปคำตอบ เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็น คำตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนดให้

สรุปได้ว่า กระบวนการคิดวิเคราะห์ประกอบด้วย การระบุปัญหาหรือสิ่งที่ ต้องการวิเคราะห์ กำหนดวัตถุประสงค์ กำหนดหลักเกณฑ์แล้วทำการรวบรวมข้อมูล การ พิจารณาเหตุผลและตัดสินใจ การสรุปคำตอบจากข้อมูล

3.5 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะการคิดที่มีความซับซ้อน จากแนวคิดของทิสนา แชมณีและคณะ (2544: 133) ได้กำหนดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า ประกอบด้วย 6 ทักษะ ดังนี้

1. การรวบรวมและเรียบเรียงข้อมูลมาจัดระบบให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ
2. การกำหนดวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์
3. การกำหนดหมวดหมู่หรือแง่มุมที่จะวิเคราะห์
4. การแจกแจงข้อมูลที่มีอยู่ลงในหมวดหมู่ โดยคำนึงถึงความความสัมพันธ์

เกี่ยวข้องโดยตรง

5. การจัดระบบข้อมูลที่แจกแจงแล้วให้ง่ายต่อการเข้าใจ
6. การเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างหมวดหมู่ในแต่ละด้าน

ในการจะพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ควรมีขั้นตอนของการคิดวิเคราะห์ (analyzing) ประกอบด้วย การศึกษาข้อมูล การตั้งวัตถุประสงค์ในการจำแนกข้อมูล การกำหนดเกณฑ์ในการจำแนกข้อมูล การแยกแยะข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้ได้องค์ประกอบ การหาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์จึงดูได้จาก

1. สามารถกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการจำแนกข้อมูลหรือสิ่งต่าง ๆ ได้
2. สามารถจำแนกข้อมูลตามเกณฑ์ได้
3. สามารถบอกความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของข้อมูลและความสัมพันธ์ของข้อมูลในแต่ละองค์ประกอบได้

3.6 กิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นการฝึกที่พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักแยกแยะเรื่องราว บอกความแตกต่างโดยใช้ข้อมูลที่ถูกต้องมาสนับสนุน เพื่อประเมินผลสำหรับการตัดสินใจ และการจัดกิจกรรมให้เกิดความสามารถดังกล่าว จะต้องให้ผู้เรียนได้ฝึกด้วยวิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

เสงี่ยม ไตรรัตน์ (2546: 28) กล่าวถึงกิจกรรมที่พัฒนาการคิดวิเคราะห์ ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องมีปฏิริยาโต้ตอบ จะต้องมีการสะท้อนความคิด ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนควรจัด ดังนี้

1. กิจกรรมการสอนแบบบรรยาย การสร้างการคิดวิเคราะห์ในการจัดกิจกรรมการบรรยาย ทำได้โดยการถามคำถามผู้เรียนเพื่อค้นหาคำตอบ ครูต้องคอยกระตุ้นให้นักเรียน

พยายามตอบคำถามให้ได้ การกระตุ้นให้นักเรียนกล้าถาม กล้าตอบ และร่วมแสดงความคิดเห็น ขณะนั่งฟังคำบรรยายจะช่วยเสริมการคิดวิเคราะห์ได้เป็นอย่างดี

2. การปฏิบัติในห้องปฏิบัติการและการทำโครงการ การทำโครงการต่าง ๆ เป็นวิธีการที่ดีมากในการสร้างเสริมการคิดวิเคราะห์ เนื่องจากการทำโครงการเป็นการปฏิบัติการที่ต้องอาศัยการทดลองทางวิทยาศาสตร์ในการค้นหาคำตอบ โดยเริ่มจากปัญหา รวบรวมข้อมูล ผึกทดลอง การคัดเลือกข้อมูลจากหลักฐานอย่างรอบคอบก่อนสรุป

3. การให้การบ้าน เป็นการบ้านเกี่ยวกับการอ่าน การสรุปโครงเรื่องที่อ่าน และการเรียบเรียงงานเขียนจากเรื่องที่อ่านจะช่วยให้นักเรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ การค้นหาเหตุผลจากเรื่องที่อ่านได้

4. การทำรายงาน เป็นการช่วยเสริมการคิดวิเคราะห์ เพราะจะต้องค้นคว้าหาความรู้ นำข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาวิเคราะห์เนื้อหาอย่างมีเหตุผล และสรุปลงในรูปแบบของรายงาน

5. การสอบ จะได้ฝึกคิดและเขียนไปพร้อม ๆ กัน โดยครูจะต้องใช้ข้อสอบเชิงวิเคราะห์

นอร์ริส (Norris, 1985 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล 2541: 328) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ไว้ว่า

1. ครูต้องสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นแม้ว่าความคิดเห็นนั้นจะแตกต่างกับผู้อื่น

2. จะต้องส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียนให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น

3. สนับสนุนให้นักเรียนอธิบายเหตุผลของคำตอบมากกว่าการบอกผิดหรือถูก แต่เพียงอย่างเดียว

4. ควรสอนทักษะการคิดควบคู่ไปกับวิชาอื่น ๆ ทุกวิชา

5. ครูจะต้องสร้างความคาดหวังให้นักเรียนทราบว่าครูต้องการให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์ไว้ในวัตถุประสงค์

6. ครูควรให้โอกาสนักเรียนได้ฝึกหัดในการตัดสินใจว่าควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อในโฆษณาสินค้าในโทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ และสนับสนุนให้ช่วยในการตัดสินใจ

โกวิท ประวาลพุกษ์ (2546: 5-15) ได้เสนอแนะแนวทางการสอนที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ด้วยการปฏิบัติดังนี้

1. การฝึกให้ผู้เรียนแสวงหาข้อมูล จากการดู การฟัง การถาม การอ่าน และการสัมผัส โดยครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมดังกล่าวควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ครูจะต้องใช้คำถามที่จะต้องนำไปสู่การคิด โดยใช้คำถามพื้นฐานเกี่ยวกับ ใคร อะไร ที่ไหน เมื่อใด เป็นมาอย่างไร และทำไม

2. การฝึกให้ผู้เรียนจัดข้อมูลเป็นกลุ่มแนวคิด โดยการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล จัดกลุ่ม การเรียงลำดับ การคิดเปรียบเทียบ และการคิดจำแนก ครูต้องกระตุ้นด้วยคำถาม เพื่อให้เกิดแนวคิดด้วยการลงมือปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอด

3. การฝึกให้ผู้เรียนคิดเป็นผังความสัมพันธ์ เป็นการนำเสนอความรู้และความคิดของตนที่ได้จากการวิเคราะห์ มานำเสนอให้ผู้อื่นทราบโดยสรุปเป็นผังความคิด หรือ Mind Map

4. การฝึกให้ผู้เรียนสร้างและพิจารณาทางเลือกที่หลากหลาย การขยายความรู้ เป็นกระบวนการคิดที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้มองเห็นภาพหลายแง่หลายมุม

5. การฝึกให้ผู้เรียนตรวจสอบผลกระทบและความสำคัญ กิจกรรมที่ครูควรฝึก คือการตั้งประเด็นคำถามที่ให้นักเรียนฝึกคิดวิเคราะห์อย่างต่อเนื่องแล้วนำมาสรุปเป็นภาพ

จากแนวคิดของนักการศึกษา ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ การดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดขยายต่อเนื่อง และควรจัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกความสามารถทางการคิดวิเคราะห์ เช่น ลงมือปฏิบัติจริง การค้นคว้า ส่งเสริมการอภิปรายในชั้นเรียน การใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ฝึกสรุปความรู้จากเรื่องที่อ่าน และให้ความอบอุ่นกับเด็ก

3.7 การวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์

บลูม (Bloom, 1956 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2539: 149-154) กล่าวว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คือ การวัดความสามารถในการแยกแยะส่วนย่อยๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือประสงค์สิ่งใด นอกจากนั้นยังมีส่วนย่อย ๆ ที่สำคัญแต่ละเหตุการณ์เกี่ยวพันกันอย่างไรบ้าง และเกี่ยวพันกันโดยอาศัยหลักการใด จะเห็นได้ว่าสมรรถภาพด้านวิเคราะห์จะเต็มไปด้วยการหาเหตุและผลมาเกี่ยวข้องกันเสมอ การคิดวิเคราะห์จึงต้องอาศัยพฤติกรรมด้านความจำ ความเข้าใจ และด้านการนำไปใช้ มาประกอบการพิจารณา การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์แบ่งแยกย่อยออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ (Analysis of Elements) เป็นการวิเคราะห์ว่าสิ่งที่อยู่นั้นอะไรสำคัญหรือจำเป็น หรือมีบทบาทที่สุด ตัวไหนเป็นเหตุ ตัวไหนเป็นผล เหตุผลใดถูกต้องและเหมาะสมที่สุด ตัวอย่างคำถาม เช่น ศิลปินใดสำคัญที่สุด

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Analysis of Relationships) เป็นการหาความสัมพันธ์ หรือความเกี่ยวข้องของส่วนย่อยในปรากฏการณ์หรือเนื้อหาหนึ่ง เพื่อนำมาอุปมาอุปไมยหรือค้นหาว่าแต่ละเหตุการณ์นั้นมีความสำคัญอะไรที่ไปเกี่ยวพันกัน ตัวอย่างคำถาม เช่น เหตุใดแสงจึงเร็วกว่าเสียง เหตุใดคนตกใจมากมักเป็นลม

3. วิเคราะห์หลักการ (Analysis of Organizational Principles) เป็นความสามารถที่จะจับเค้าเงื่อนของเรื่องราวนั้นว่ายึดหลักการใด มีเทคนิค หรือยึดหลักปรัชญาใด อาศัยหลักการใดเป็นสื่อสารสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความเข้าใจ คำถามวิเคราะห์หลักการมักจะมีคำถามท้ายว่า...ยึดหลักการใด... ตัวอย่างคำถาม เช่น รถยนต์วิ่งได้โดยอาศัยหลักการใด

สมนึก ภัททิยธนี (2546: 144-147) กล่าวว่า การวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เป็นการใช้วิจารณ์ญาณเพื่อไตร่ตรอง การแยกแยะพิจารณารายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ หรือเรื่องต่าง ๆ ว่ามีชิ้นส่วนใดสำคัญที่สุด ของชิ้นส่วนใดสัมพันธ์กันมากที่สุด และชิ้นส่วนเหล่านั้นอยู่รวมกันได้ หรือทำงานได้เพราะอาศัยหลักการใด ซึ่งแยกออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การวิเคราะห์ความสำคัญ หมายถึง การพิจารณาหรือจำแนกว่า ชิ้นส่วนใด เรื่องใด เหตุการณ์ใด ตอนใด สำคัญที่สุด หรือหาจุดเด่น จุดประสงค์สำคัญ สิ่งที่น่าสนใจ

2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ หมายถึง การค้นหาความเกี่ยวข้องระหว่างคุณลักษณะสำคัญของเรื่องราวหรือสิ่งต่าง ๆ ว่าสองชิ้นส่วนใดสัมพันธ์กัน รวมถึงข้อสอบอุปมาอุปไมย

3. การวิเคราะห์หลักการ หมายถึง การให้พิจารณาดูชิ้นส่วน หรือส่วนปลีกย่อยต่าง ๆ ว่าทำงานหรือเกาะยึดกันได้ หรือคงสภาพเช่นนั้นได้เพราะใช้หลักการใดเป็นแกนกลาง จึงถามโครงสร้างหรือหลัก หรือวิธีการที่ยึดถือ

อำพร ไตรภักทร (2543: 126-146) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการคิดวิเคราะห์ว่า การประเมินควรประเมินในภาพรวมของห้องเรียน หรือประเมินในภาพรวมเป็นกลุ่ม และประเมินผลการคิดวิเคราะห์เป็นรายบุคคล ซึ่งครูจะต้องประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น

1. การใช้การอภิปรายในการประเมินการคิด เพื่อต้องการแสดงความคิดเห็น หลายมุมมองจนกระทั่งได้ข้อสรุป

2. การใช้การเขียนเพื่อประเมินการคิด เป็นการเขียนเพื่ออธิบายขยายความให้กระจ่าง ผู้เขียนต้องลำดับความคิดแล้วนำมาลำดับการเขียนให้สัมพันธ์กับการคิด

3. การใช้การสอบเพื่อประเมินการคิด อาจจะเป็นการสอบเขียนหรือแบบเลือกตอบก็ได้

4. การมอบหมายงานให้ทำในการประเมินการคิด เป็นการให้นักเรียนสามารถออกแบบการทดลองที่สามารถประเมินความน่าเชื่อถือของสิ่งที่ค้นพบตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งงานเหล่านี้จะต้องใช้การคิดวิเคราะห์และการสร้างสรรค์ทั้งสิ้น

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินการคิดวิเคราะห์สามารถประเมินได้ โดยการอภิปรายให้คิด การเขียนลำดับความคิด การสอบเพื่อประเมินการคิด หรือการมอบหมายงานให้ทำ และการวัดและประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์มี 3 ประเภท คือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปแนวคิดในการประเมินความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน 3 ประเภท คือ วิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และวิเคราะห์หลักการ ด้วยวิธีการดังนี้

1. การอภิปราย เป็นการฝึกการคิดวิเคราะห์วิจารณ์จากเนื้อหาจนกระทั่งได้ข้อสรุป
2. การเขียน เป็นการเขียนสรุปความคิดสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ สามารถสื่อความได้อย่างชัดเจน
3. การสอบ เป็นการสอบเขียนหรือการสอบเลือกตอบ

4. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการเขียน

4.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเขียนนั้น ไวท์ (White อ้างถึงใน สุรินทร์ มั่นเศรษฐวิทย์ 2540: 15-16) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการเขียน 2 ทฤษฎี กล่าวคือ

1) **ทฤษฎีการอ่านเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ** (The Formulistic Theory of Reading) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับการเขียน เมื่อผู้อ่านอ่านสารเป็นข้อความหรือเรื่องราวต่าง ๆ แล้วจะทำการวิเคราะห์ลักษณะรูปแบบของเรื่องที่อ่าน นอกจากนั้นจะทำการวิเคราะห์เหตุการณ์ในเรื่อง และคุณลักษณะของตัวละคร เพื่อประโยชน์

สำหรับนำมาใช้ในการเขียนของผู้อ่าน ดังนั้นผู้อ่านที่ชอบอ่านงานเขียนประเภทใด ก็มักสนใจที่จะเขียนงานประเภทนั้น

2) **ทฤษฎีการอ่านวิเคราะห์โครงสร้างภาษา** (The Post Structural Theory of Reading) เป็นทฤษฎีที่เน้นว่าเมื่อผู้อ่านอ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ จะรู้จักคำศัพท์ ความหมาย ชนิดของหน้าที่ รู้จักโครงสร้างของคำ ประโยค และข้อความที่อ่าน เมื่ออ่านเรื่องใด ก็จะเรียนรู้ในเรื่องนั้น จากทฤษฎีทั้งสองของ White ครูสามารถเลือกมาใช้ในการสอนเขียนโดยเริ่มจากกิจกรรมการอ่านให้เป็น เป็นกิจกรรมขั้นเริ่มแรก แล้วจึงจัดกิจกรรมการเขียนขั้นต่อไป

กล่าวสรุปได้ว่า ทฤษฎีการเขียนมี 2 ทฤษฎี คือทฤษฎีการอ่านเพื่อวิเคราะห์รูปแบบ เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านและการเขียน และทฤษฎีการอ่านวิเคราะห์โครงสร้างทางภาษา เป็นทฤษฎีที่เน้นว่าเมื่อผู้อ่าน อ่านงานเขียนประเภทต่าง ๆ รู้จัก คำศัพท์ ความหมาย ชนิดและหน้าที่ของคำ รู้จักโครงสร้างของคำและประโยคที่อ่าน สามารถนำไปเขียนได้

4.2 ความหมายของการเขียน

การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ให้ผู้อื่นเข้าใจด้วยตัวอักษร มี นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมาย ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 203) ได้ให้ความหมาย การเขียน หมายถึง ชีดให้เป็นตัวหนังสือหรือตัวเลข ชีดให้เป็นเส้นหรือรูปต่าง ๆ วาด แต่งหนังสือ

นพดล จันทรพิชญ (2535: 9) กล่าวถึงความหมายการเขียน สรุปได้ว่า การเขียน คือ การแสดงออกในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ โดยอาศัยภาษาตัวอักษรเป็นสื่อเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และความสนใจของผู้เขียนให้กับผู้อื่นทราบ นอกจากนี้ สนิท ตั้งทวี (2538) ได้ให้ความหมาย "การเขียน หมายถึง การแสดงความรู้ ความคิดและความรู้สึกที่มีอยู่ในใจออกมาให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยวิธีใช้สัญลักษณ์ที่เรียกว่า ตัวอักษร เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเจตนาของผู้เขียน ผู้อ่านจะสามารถรับรู้ความสนใจของผู้เขียนได้ดีหรือไม่ นั้น ก็อยู่ที่ว่าผู้เขียนมีทักษะในด้านการใช้ภาษาเขียนได้ดีเพียงไร" ส่วน กรรณิการ์ พวงเกษม (2534: 7) กล่าวว่า "การเขียนเป็นการสื่อสารความรู้ ข้อเท็จจริง ความเข้าใจ จินตนาการ อารมณ์ และความคิดเห็นระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร"

สรุปได้ว่า การเขียน หมายถึง การสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้ ความคิด และ ข้อเท็จจริงให้ผู้อ่านเข้าใจโดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อ

4.3 ความสำคัญของการเขียน

การเขียนมีความสำคัญสำหรับการติดต่อสื่อสารของมนุษย์ มีนักการศึกษา กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน ดังนี้

วรรณี โสมประยูร (2537: 140-141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเขียนไว้ ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่ง ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกเสนอต่อผู้อ่าน
 2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่ผู้เขียนได้มีประสบการณ์มาก่อน
 3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่ง ในเรื่องที่ทำให้ผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจ หรือที่มีประสบการณ์
 4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง หรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง เป็นต้น
 5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญา เนื่องจากการเรียนรู้ทุกอย่าง ต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังและอ่าน
 6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามจุดประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสามัคคีของคนในชาติ
 7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ถึงความสามารถของผู้เขียน
 8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่ง ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติและเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้เป็นอย่างดี
 9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกภาพส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการแสดงความรู้สึกและแนวคิด
 10. เป็นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 24) กล่าวถึงความสำคัญของการเขียน ดังนี้

1. เป็นเครื่องแสดงออกของความรู้ ความคิด และความรู้สึกของมนุษย์

2. เป็นเครื่องมือสำคัญในการวัดความเจริญหรืออารยธรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย

3. เป็นเครื่องมือใช้สำหรับสื่อสารทั้งเรื่องในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

4. เป็นเครื่องมือที่ใช้สนองความปรารถนาของมนุษย์ เช่น ความรัก ความเข้าใจ เป็นต้น

5. เป็นเครื่องมือสำคัญทางวัฒนธรรมที่ถ่ายทอดมรดกทางสติปัญญาของมนุษย์

6. เป็นสื่อที่ช่วยแพร่กระจายความรู้ ความคิดให้กว้างไกล และได้รวดเร็ว

7. เป็นสื่อกลางที่ให้ความรู้ ความคิด และความเพลิดเพลินแก่คนทุกเพศทุกวัย

8. เป็นบันทึกทางสังคมที่ให้คุณประโยชน์แก่คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต

9. เป็นงานอาชีพที่สำคัญอย่างหนึ่งในปัจจุบัน

ความสำคัญของการเขียน สรุปได้ว่า การเขียนเป็นเครื่องมือสื่อสาร ถ่ายทอดความคิดและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์

4.4 ประโยชน์ของทักษะการเขียน

วรรณิ โสภประยูร (อ้างถึงใน ประภา ตันติวุฒิ 2542: 16) กล่าวถึงประโยชน์ในการเขียน สรุปได้ดังนี้คือ

1. ช่วยเสริมสร้างสติปัญญา

2. ช่วยสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

3. ช่วยถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ไปให้บุคคลในสังคมทั้งปัจจุบันและอนาคต

4. ช่วยให้ทราบเรื่องราวในอดีต

5. ช่วยผ่อนคลายอารมณ์

6. ช่วยให้การเรียนวิชาอื่น ๆ ดีขึ้น

7. มีประโยชน์ต่อทักษะการฟัง พูด และอ่าน

นพดล จันทร์เพ็ญ (2535: 91) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเขียน ดังนี้

1. การเขียนเป็นการสื่อสารของมนุษย์

2. การเขียนเป็นการถ่ายทอดความรู้และสติปัญญาของมนุษย์

3. การเขียนสามารถสร้างความสามัคคีในมนุษยชาติ

4. การเขียนเป็นเครื่องระบายออกทางอารมณ์ของมนุษย์

5. การเขียนสามารถทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จในชีวิต

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การเขียนมีประโยชน์ในด้าน เสริมสร้างสติปัญญา เป็น การสื่อสารของมนุษย์ ช่วยถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ผ่อนคลายอารมณ์ และมี ประโยชน์ต่อการฟัง พูด และอ่าน

4.5 องค์ประกอบของการเขียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548: 24-25) กล่าวว่า การเขียนที่ดี จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ความชัดเจน (perspicuity) คือ ความชัดเจนในการใช้ถ้อยคำ จะช่วยให้ การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านไม่ตรงกัน
 2. ความเรียบง่าย (simplicity) คือ ได้แก่ การใช้คำธรรมดาที่เข้าใจง่ายแต่มี ผลกระทบต่อความรู้สึกของผู้อ่าน การใช้ภาษาที่เรียบง่ายนั้น ควรหลีกเลี่ยงการใช้คำฟุ่มเฟือย หรืออ้อมค้อม คำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ
 3. ความกระชับ (brevity) คือ คือ การใช้คำน้อยคำ แต่ให้ความหมายชัดเจน และมีน้ำหนัก ดังที่มีผู้กล่าวว่า "ถ้าสามารถแสดงความคิดให้เข้าใจกันได้ด้วยคำเพียง 5 คำแล้ว การใช้คำถึง 10 ก็นับว่าเป็นการสูญเปล่า"
 4. ความประทับใจ (impressiveness) คือ ความประทับใจเกิดจากการที่ ผู้เขียนใช้ถ้อยคำเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน ถ้อยคำที่ว่านี้ อาจเกิดจากการเน้นคำ การเรียงลำดับ คำในประโยค การใช้คำที่ขัดแย้งกันในประโยค หรืออาจใช้คำที่ทำให้เกิดภาพก็ได้ ความ ประทับใจแสดงออกได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ
 5. ความไพเราะ (euphony) คือ ได้แก่ การเลือกใช้คำที่มีเสียงราบรื่นไพเราะ หู ความราบรื่นของถ้อยคำทำให้งานเขียนมีความไพเราะ
 6. การสร้างภาพ (picturesque ness) คือ เป็นเทคนิคการเขียนที่ทำให้ผู้อ่าน มองเห็นภาพ การเขียนเพื่อสร้างภาพนั้นจะต้องใช้ถ้อยคำที่ให้ความรู้สึกและมีอารมณ์ เช่น ความตระการ ถ้อยคำที่ใช้ควรเป็นคำแสดงอาการ เช่น เคว้งคว้าง โงงแงง โกงแงง
 7. โครงสร้างของประโยค (structure of sentences) คือ การลำดับที่ของวลี อนุประโยคกฎแห่งความใกล้ชิด ได้แก่ สิ่งที่เกี่ยวข้องกันพาดพิงถึงกันต้องอยู่ใกล้ชิด นั่นคือ ส่วน ขยายต้องการอยู่ใกล้ชิดกับคำที่ถูกขยาย
- สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการเขียนมีดังนี้ คือ ความชัดเจน ความเรียบง่าย ความกระชับ ความประทับใจ ความไพเราะ การสร้างภาพ โครงสร้างของประโยค

4.6 กิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียน

การพัฒนาความสามารถในการเขียนมีความสำคัญและความจำเป็นที่ผู้สอนจะต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอโดยมีหลักในการสอนเขียน ดังนี้

สุวรรณีย์ ยะหะกร (2548: 89) กล่าวว่า การเขียนถือเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ ผู้สอนจึงต้องรู้หลักการสอนเขียน ดังนี้

1. สอนคัดลายมือ เริ่มต้นสอนให้จับดินสอให้ถูกต้อง วางสมุดให้ตรง ผู้เรียนนั่งตัวตรง ค้อมศีรษะเล็กน้อย สายตาห่างกระดาษ 1 ฟุต ฝึกเขียนตามแบบแผนอย่างสม่ำเสมอ ลายมือจะสวย

2. สอนทักษะการเขียนงานประเภทต่าง ๆ เช่น เรียงความ บทความ รายงาน บันทึกประจำวัน คำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ มีวิธีการสอน ดังนี้

2.1 ชั้นเตรียมการเขียน เป็นขั้นที่ผู้เรียนเตรียมวางแผนการเขียน ได้แก่ การตั้งประเด็นที่จะเขียน การหาข้อมูลในการเขียน และจัดทำโครงร่างหัวข้อที่จะเขียน

2.2 ชั้นเขียน เป็นการเขียนตามแผนการที่กำหนดไว้ โดยใช้ภาษาเขียนที่เหมาะสมกับประเภทของงานเขียนนั้น ๆ

2.3 ชั้นอ่านทบทวนและแก้ไข เมื่อการเขียนเสร็จสิ้นลง ผู้เรียนอ่านทวนสิ่งที่เขียน หากพบว่ามีปัญหาบกพร่อง เช่น เรื่องการสะกดคำไม่ถูกต้อง การใช้รูปประโยคไม่ถูกต้อง ชัดเจน ผู้เรียนแก้ไขให้ถูกต้อง

วรรณีย์ โสมประยูร (2542: 168-172) กล่าวถึงหลักในการสอนเขียน ดังนี้

1. **ตัวเด็ก** ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของเด็ก สามารถพัฒนาทักษะการเขียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนี้

1.1 ความพร้อมของเด็ก

1.2 ความสามารถในการถ่ายทอดและการรับรู้ของเด็ก

1.3 ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ของเด็ก

1.4 ความสนใจและศรัทธาในตัวเด็ก

2. **ตัวครู** ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาทักษะการเขียนซึ่งครูต้องมีความรู้ ดังนี้

2.1 ความรู้ตามหลักภาษาไทย

2.2 ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย

2.3 เจตคติของครูที่มีต่อทักษะการเขียน

3. วิธีสอนของครู ควรคำนึงถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

- 3.1 การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน
- 3.2 การเตรียมความพร้อมสำหรับบทเรียนใหม่
- 3.3 การสอนให้เข้าใจในความหมายคำและประโยค
- 3.4 การสร้างบรรยากาศ
- 3.5 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละครั้งให้ชัดเจน
- 3.6 กิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกเขียน
- 3.7 วิธีฝึกทักษะการเขียน
- 3.8 การใช้สิ่งเร้าและแรงบันดาลใจ
- 3.9 การทำให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน
- 3.10 การส่งเสริมให้ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
- 3.11 การจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ
- 3.12 กิจกรรมเสริมหลักสูตร
- 3.13 การประเมินผลและติดตามผล

หลักในการสอนเขียนสรุปได้ คือ การสอนทักษะการเขียนงานประเภทต่าง ๆ ที่มีขั้นตอนคือ ขั้นตอนเตรียมการเขียน ขั้นเขียน ขั้นอ่านทบทวนและแก้ไข และการสอนเขียนต้องสอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน ผู้สอน และวิธีการสอนของครูด้วย

การเขียนตามคำบอก

กรมวิชาการ (2522: 16-17) ได้เสนอแนะการเขียนตามคำบอกไว้ว่า ควรสอนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ครูอ่านเรื่องทั้งหมด ตามที่ต้องการให้นักเรียนฟังก่อนหนึ่งเที่ยวเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำ เรื่องราวและเป็นการสร้างความสนใจให้นักเรียนอยากเรียน
2. ครูอ่านคำ ประโยคหรือวรรคให้นักเรียนฟังสองครั้ง ครั้งแรกให้นักเรียนฟังอย่างมีสมาธิ ตั้งใจฟัง และติดตามเพื่อความเข้าใจความหมายและจำคำที่เขียนได้
3. อ่านคำหรือประโยคให้นักเรียนฟังครั้งที่สอง แล้วให้นักเรียนลงมือเขียนตามคำบอก ควรปฏิบัติดังนี้
 - 3.1 ครูอ่านคำหรือประโยคให้ถูกต้องชัดเจน
 - 3.2 ถ้ามีเสียงรบกวนให้หยุดอ่านในช่วงนั้น

3.3 ถ้านักเรียนฟังคำได้ไม่ชัดให้อ่านซ้ำคำนั้นอีก

3.4 สังเกตและแนะนำวิธีฟังอย่างมีสมาธิแก่นักเรียน

การเขียนสรุปความ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการเขียนสรุปความไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546 ข: 224) ได้อธิบายหลักการของวิธีการเขียนสรุปความว่า การเขียนสรุปความคือ การเขียนที่ต้องใช้หลักการตอบคำถามให้ได้สาระว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร นำเนื้อหาสำคัญดังกล่าวมาเรียบเรียงใหม่ให้สละสลวยต่อเนื่องอย่าง ชัดเจนและกะทัดรัด เป็นการย่อความคิดความสำคัญของข้อความให้หนักแน่นยิ่งขึ้น

รีนฤทัย สัจจพันธุ์ (2547: 287) ได้กล่าวถึงวิธีการเขียนสรุปความได้ว่า การเขียนสรุปความ ผู้สรุปต้องเรียบเรียงใจความสำคัญให้ครบถ้วนอย่างกะทัดรัด ชัดเจน ด้วยภาษาของตนเอง

ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์ (2542: 211) กล่าวถึงวิธีการเขียนสรุปความไว้ว่า ผู้เขียนจะต้องเขียนร่างข้อความสั้น ๆ ที่จดไว้ ชัดเกล้าและตกแต่งร่างข้อความที่สรุปให้เป็นภาษาที่ดี สื่อความหมายได้ชัดเจน

จุไรรัตน์ วรรณศิริ (2544: 70) ได้เสนอแนะขั้นตอนวิธีการเขียนสรุปความ 2 วิธี ดังนี้

วิธีการเขียนสรุปความแบบที่ 1 เป็นเรื่องสั้น นิทาน เรื่องเล่า นวนิยาย ฯลฯ มีวิธีเขียนดังนี้

1. อ่านหรือฟังเรื่องราวให้ตลอดทั้งเรื่องให้เข้าใจ
2. ตั้งคำถามตัวเองสั้น ๆ ว่า ใครคือผู้แต่ง ผู้กระทำซึ่งเป็นพระเอกของเรื่องคือใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำอย่างไร ผลของการกระทำเป็นอย่างไร
3. ขยายความในคำตอบออกไปเมื่อต้องการรายละเอียดที่จำเป็นในการเขียนสรุปความ
4. นำคำตอบข้อ 2 และข้อ 3 มาเขียนเรียบเรียงใหม่ให้ได้เนื้อความที่ไพเราะ สละสลวย เข้าใจง่าย

วิธีการเขียนสรุปความแบบที่ 2 เป็นวิธีการเขียนสรุปความเรื่องราวที่ประกอบด้วยย่อหน้าหลาย ๆ ย่อหน้า มีวิธีเขียนดังนี้

1. อ่านเรื่องราวให้ตลอดเรื่อง
2. จับใจความเรื่องที่ละย่อหน้า

3. นำใจความแต่ละย่อหน้ามาเขียนเรียบเรียงใหม่ให้ได้ใจความสละสลวย
เข้าใจง่าย

สรุปได้ว่าการเขียนสรุปความ เป็นการเขียนที่ต้องใช้หลักการตอบคำถามให้ได้
สาระว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม่ และอย่างไร แล้วเขียนเรียบเรียงใจความสำคัญให้
ครบถ้วนอย่างกะทัดรัด ชัดเจน ด้วยภาษาของตนเอง

การคัดลายมือ

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงวิธีการสอนคัดลายมือไว้ ดังนี้
กรมวิชาการ (2546 ข: 173-179) กล่าวถึงการคัดลายมือเป็นการฝึกเขียนตัว
อักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย จะต้องคำนึงถึงความถูกต้องของตัวอักษรไทย
เขียนให้อ่านง่าย มีช่องไฟ มีวรรคตอน ตัวอักษรเสมอกัน วางพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ได้ถูกต้องที่
ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง และลายมือสวยงาม โดยมีท่าทางในการคัดลายมือ ดังนี้

1. การคัดลายมือ ต้องจับดินสอหรือปากกาให้ถูก ดินสอหรือปากกาจะอยู่ที่
นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้และนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยงอไว้ในฝ่ามือ
2. การวางสมุด ให้วางสมุดตรง ๆ ไม่วางสมุดเอียงไปทางใดทางหนึ่ง
3. การวางท่าในการเขียน ต้องนั่งตัวตรง ค้อมศีรษะเล็กน้อย สายตาห่างจาก
กระดาษประมาณ 1 ฟุต และเขียนด้วยมือขวา ส่วนมือซ้ายวางบนกระดาษไม่ให้กระดาษเลื่อน
ไปมา
4. การเขียนตัวอักษร เขียนให้ตัวงาม เขียนส่วนสูงและส่วนกว้างให้ถูกต้อง
ตัวอักษรจะเขียนตัวตั้งตรง
5. การวางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ สระทุกตัวต้องมีตำแหน่งซึ่งสัมพันธ์
กับพยัญชนะ

บันลือ พฤษะวัน (2530: 167-169) ได้กล่าวว่า การคัดลายมือเป็นการเขียน
เพื่อเลียนแบบ มุ่งฝึกให้เขียนหรือคัดได้งดงามสะอาดตา มีกฎเกณฑ์ในการฝึกคัดลายมือดังนี้

1. การเริ่มตัวอักษร ครั้งแรกควรเริ่มเขียนหัวตัวอักษรให้กลม มีขนาดพอเหมาะ
2. ขนาดตัวอักษร ควรมีขนาดพอดี ไม่อ้วนหรือผอมเกินไป
3. การเขียนและวางสระ วรรณยุกต์ให้ถูกต้อง
4. การเขียนตัวอักษรไม่นั่งเส้น คือส่วนล่างไม่ทับเส้นบรรทัดโดยตลอด
5. การเว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรเท่า ๆ กัน หรือสม่ำเสมอ ไม่เบียดเสียด
กัน หรือห่างกันจนเกินไป

สรุปได้ว่าการสอนคัดลายมือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตาม หลักการเขียนคำไทย โดยคำนึงถึงความสะอาด สวยงาม และมีท่าทางในการคัดลายมือที่ ถูกต้อง

การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

การสอนโดยใช้แผนภาพโครงเรื่องเป็นการสร้างสรรค์อย่างหนึ่งที่ผู้สร้างแผนภาพ โครงเรื่องอาจใช้งานศิลปะเข้ามาช่วย ทำให้แผนภาพโครงเรื่องน่าสนใจและทำให้เห็นภาพชัดเจน ยิ่งขึ้นการสอนเขียนแผนภาพโครงเรื่องเป็นการฝึกการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ทำให้รู้จักการวางแผน ซึ่งมีนักการศึกษากล่าวถึงการสอนเขียนแผนภาพโครง เรื่องไว้ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546 ข: 199) กล่าวว่า การสอนเขียนแผนภาพโครงเรื่องจะช่วย ให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ดี และเกิดความแม่นยำในการเรียนรู้ แผนภาพ โครงเรื่องมีหลายรูปแบบ เช่น โครงสร้างเหตุการณ์ โครงสร้างรายละเอียด โครงสร้างบทนำหรือ คำนำ โครงสร้างบทสรุป โครงสร้างแบบความหมาย โครงสร้างแบบสาธก โครงสร้าง เปรียบเทียบ และโครงสร้างแบบแก้ปัญหา ซึ่งครูจะต้องเลือกนำมาใช้ให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน การนำแผนภาพโครงเรื่องมาใช้ในการสอนภาษาไทย ได้ดังนี้

1. ใช้ในการเตรียมการอ่าน ผู้สอนจะใช้แผนภาพโครงเรื่องประเมินความรู้และ ประสบการณ์ของผู้เรียนโดยช่วยระดมสมองเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน
2. ใช้ในระหว่างอ่าน ขณะอ่านเรื่องผู้เรียนจะทำแผนภาพโครงเรื่องด้วยการ เขียนเหตุการณ์ตามลำดับ จะทำให้เข้าใจเนื้อเรื่องยิ่งขึ้น
3. ใช้หลังการอ่าน ใช้แผนภาพโครงเรื่องช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนเรื่องราวอีกครั้ง หนึ่ง จะเป็นการสรุปเรื่องราวเป็นแผนภาพทำให้จำเรื่องราวได้แม่นยำ
4. ใช้แผนภาพโครงเรื่องในการเล่าเรื่องและการรายงาน
5. ใช้แผนภาพโครงเรื่องในการเขียนย่อเรื่องหรือย่อความ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียน จับประเด็นที่จะเป็นย่อเรื่องได้ครบถ้วนและสมบูรณ์

ขั้นตอนการสอนเขียนแผนภาพโครงเรื่อง ดังนี้

1. เขียนแผนภาพโครงเรื่องให้สมบูรณ์ก่อนเพื่อเป็นคู่มือครู
2. แจกแผนภาพโครงเรื่องหรือเขียนแผนภาพโครงเรื่องบนกระดานดำ โดยไม่มี รายละเอียดของเรื่อง
3. ให้นักเรียนอ่านเรื่อง

4. ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายเนื้อเรื่อง แล้วช่วยกันเติมข้อความหรือรายละเอียดของแผนภาพโครงเรื่อง เพื่อหาใจความสำคัญของเรื่อง เหตุการณ์ที่สำคัญและคุณค่า หรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน หากนักเรียนทำไม่ได้ครูอาจใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์

5. ให้นักเรียนเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องและปรับเรื่องให้สมบูรณ์

6. ให้นักเรียนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องด้วยถ้อยคำของนักเรียน เพื่อดูความเข้าใจของนักเรียนที่มีต่อผู้อ่าน ส่วนการวัดผลของแผนภาพโครงเรื่อง โดยการตรวจผลงานหาใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เหตุการณ์สำคัญ คุณค่า หรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน การเติมแผนภาพโครงเรื่อง การเล่าเรื่อง และการเขียนเรื่องตามแผนภาพได้ถูกต้องตามเนื้อหาสาระที่อ่าน และสังเกตความตั้งใจในการทำงาน การมีส่วนร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นด้วย

สรุปได้ว่า การสอนเขียนแผนภาพโครงเรื่องเป็นการฝึกให้ผู้เรียนเขียนใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน เหตุการณ์สำคัญ คุณค่า หรือข้อคิดจากเรื่องที่อ่าน ลงในแผนภาพโครงเรื่อง จากนั้นสามารถเล่าเรื่อง และเขียนสรุปเรื่องด้วยถ้อยคำของตนเองได้

4.7 ความสามารถในการเขียน

กรมวิชาการ (2546 ข: 67-69) ได้กำหนดความสามารถในการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดไว้ในผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังนี้

1. สามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้อง วางสระและวรรณยุกต์ถูกต้องที่ตามหลักการเขียนคำไทย และเขียนคำบอกถูกต้อง
2. สามารถเขียนคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด และตัวบรรจงครึ่งบรรทัดได้ถูกต้องสวยงาม และคัดได้เร็ว ถูกต้องตามหลักการเขียนอักษรไทย
3. สามารถเลือกใช้คำเขียนประโยค เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อสื่อสารได้ตรงตามความหมาย
4. สามารถเขียนจดหมายลาครู จดหมายถึงบิดามารดาได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนจดหมาย ใช้ภาษาที่สุภาพและเขียนได้ตามจุดประสงค์ของการเขียน
5. สามารถเขียนเรียงความ ย่อความ การเขียนเรื่องราวที่สัมพันธ์กับชีวิตจริง และเรื่องราวจากจินตนาการ โดยใช้กระบวนการเขียนพัฒนางานเขียน

6. สามารถใช้ทักษะการเขียนเขียนบันทึกประจำวัน บันทึกข้อมูลหรือความรู้จากการอ่าน เขียนรายงานและเขียนกรอกรายการต่าง ๆ ได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ และใช้ตัวเลขไทยในการเขียนบันทึกและเขียนรายงาน

7. สามารถเขียนอย่างมีมารยาทโดยใช้ภาษาที่สุภาพรับผิดชอบต่อการเขียน และใช้แหล่งอ้างอิง และมีนิสัยรักการเขียน

4.8 การวัดและประเมินผลความสามารถในการเขียน

การวัดและประเมินผลความสามารถในการเขียนเป็นงานที่ยาก ซึ่งผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการเขียน โดยนักการศึกษาได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลความสามารถในการเขียนไว้ดังนี้

ฮีตัน (Heaton, 1979: 134-135 อ้างถึงใน สมเกียรติ กินจาปา 2545: 47) ได้เสนอแนะว่าในการวัดความสามารถในการเขียนนั้นควรวัดผู้เขียนในด้านต่อไปนี้

1. วัดความสามารถในด้านไวยากรณ์ (Grammar) หมายถึง ความถูกต้องของการใช้ไวยากรณ์ในการเขียนเรื่องนั้น

2. วัดความสามารถในการใช้คำศัพท์ (Vocabulary) หมายถึง การเลือกใช้คำศัพท์ที่ถูกต้อง เหมาะสม และหลากหลาย

3. วัดความสามารถด้วยกลไกการเขียน (Mechanics) หมายถึง เครื่องหมายวรรคตอนและการสะกดที่ผู้เขียนใช้ได้ถูกต้อง

4. วัดความคล่องแคล่วของการเขียน คือ วัดด้านลีลา และความสอดคล้องของการสื่อความหมาย (Fluency : Style and Ease of Communication) หมายถึง ความสามารถในการนำเสนอเนื้อเรื่องและความคิดให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ การเลือกใช้ถ้อยคำ ลีลาการเขียนและโวหารต่าง ๆ

5. วัดด้านความสัมพันธ์ของข้อความ (Relevance) หมายถึง การจัดลำดับความคิดและการเรียบเรียงข้อความ

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518: 10-12) ได้เสนอแนะสิ่งที่ควรพิจารณาในการตรวจงานเพื่อวัดความสามารถในการเขียน ได้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง พิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผลการขยายความ และความแจ่มแจ้งชัดเจน

2. การใช้ภาษา พิจารณาระดับภาษาที่ถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่องคำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย สุภาพ

3. รูปแบบ พิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแบบแผนแน่นอนว่า เขียนได้ถูก
รูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่

4. กลไกประกอบกรเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกดการันต์ ลายมือ ความสะอาด
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย

พิสมัย สิงห์แก้ว (2520: 37) กล่าวถึงเกณฑ์ในการวัดความสามารถในการเขียน
ดังนี้

1. ความคิด (Ideas) ได้แก่ เนื้อหาตรงประเด็น มีเหตุผลและน้ำเสียง (Tone)
2. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่ สิ่งที่ต้องเน้น มีเค้าโครง
ความคิดที่เป็นระเบียบ

3. ลีลาการเขียน (Style) แสดงความเป็นต้นคิดมีท่วงทำนองเฉพาะตน
4. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การสะกดการันต์ วรรคตอนและ
หลักภาษา

5. การเลือกใช้คำ (Choice of Words) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรง
ตามความหมาย ทั้งความหมายโดยตรง และความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตามระดับ
ภาษา

สรุปได้ว่า การตรวจผลงานด้านการเขียนพิจารณาทั้ง เนื้อเรื่อง การใช้ภาษา
รูปแบบ และกลไกประกอบกรเขียนอื่น ๆ และเกณฑ์ในการวัดความสามารถในการเขียนต้อง
พิจารณาเกี่ยวกับ ความคิด การเรียบเรียงเนื้อหา ลีลาการเขียน กลไกในการเขียน และการ
เลือกใช้คำ

5. แนวคิดเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านอีสาน

5.1 ความหมายของนิทานพื้นบ้าน

นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่ชาวบ้านเล่าสืบต่อกันมา โดยมีผู้ให้ความหมายไว้
ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (2546: 588) ให้ความ
หมายของนิทาน หมายถึง เรื่องที่เล่ากันมา เช่น นิทานชาดก นิทานอีสป เหตุ เช่น โรค
นิทาน เรื่องเดิม เช่น วัตถุนิทาน

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ (2537: คำนำ) กล่าวไว้ว่า “นิทานพื้นบ้าน เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตไทยมาแต่อดีต เป็นภูมิปัญญาชาวบ้านที่สั่งสมมานาน โดย พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย เป็นผู้เล่านิทานพื้นบ้านให้ลูกหลานฟัง เพื่อวางรากฐานชีวิตให้เป็นคนดีมีคุณธรรม กล่าวหาญ ชื่อสัตย์ สุจริต เลือกประกอบอาชีพที่ดีเป็นคนที่รู้จักเหตุรู้จักผลและเลือกตัดสินใจด้วยตนเอง พึ่งตนเองได้ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนสำคัญในชีวิตตั้งแต่เริ่มรู้ความ”

บุญส่ง ครูศรี (2538: 1) กล่าวถึงความหมายของนิทานพื้นบ้าน หมายถึง เรื่องเล่าของคนในท้องถิ่นที่เล่าถ่ายทอดด้วยปากเปล่า จากความทรงจำจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง จนกลายเป็นมรดกทางวัฒนธรรม โดยไม่ทราบว่าเป็นผู้แต่ง มีวัตถุประสงค์ในการเล่าเพื่อก่อให้เกิดความบันเทิงและสั่งสอนให้บุคคลทำความดี

กิ่งแก้ว อัครถากร (2519: 12) กล่าวถึงความหมายของนิทานพื้นบ้านสรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องที่เล่าสืบทอดกันมาด้วยวิธีมุขปาฐะ และมีการจดบันทึกไว้ในระยะหลัง นิทานพื้นบ้านนับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญอย่างยิ่ง

กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518: 99-100) ได้กล่าวถึงนิทานพื้นบ้าน สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่เล่าด้วยถ้อยคำธรรมดาเป็นภาษาร้อยแก้วมิใช่ร้อยกรอง ต่อมาระยะหลังจึงได้มีการเขียนขึ้นตามเค้าเดิมแต่ไม่ปรากฏชื่อผู้เล่าดั้งเดิม

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้าน เป็นเรื่องเล่าของคนในท้องถิ่นที่เล่าด้วยปากเปล่า จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ต่อมาภายหลังมีการจดบันทึกไว้ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ

5.2 ลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสาน

นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบทอดกันมาช้านานในแถบภาคอีสาน มีผู้รู้ได้กล่าวถึงลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสานไว้ ดังนี้

ธวัช ปุณโณทก (2525: 174) กล่าวว่า “วรรณกรรมอีสานมีรูปแบบเฉพาะต่างไปจากภาคกลาง กล่าวคือ วรรณกรรมอีสานเป็นวรรณกรรมชาวบ้านอย่างแท้จริง ชาวบ้านเป็นเจ้าของสิทธิเป็นผู้ใช้ศึกษา เป็นผู้อ่านผู้สร้างวรรณกรรมเหล่านี้”

ระวีวรรณ อินทร์แหยม (2527: 13) กล่าวถึง วรรณกรรมพื้นบ้านอีสาน สรุปได้ว่า ดังนี้ มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปกครองในดินแดนอีสานมีอิสระเป็นของตนเอง มีหัวหน้าหรือเจ้าเมืองปกครองลูกบ้าน ทางราชธานีมิได้เข้ามายุ่งเกี่ยว ฉะนั้น วัฒนธรรมของราชธานีจึงไม่ค่อยแพร่เข้าไปในอีสานมากนัก ด้วยเหตุนี้ภาคอีสาน

จึงมีรูปแบบวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ความคิด ค่านิยม และความเชื่อต่าง ๆ จึงแตกต่างไปจากภาคกลาง

กรมศิลปากร (2531: 127) อธิบายลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสาน สรุปได้ดังนี้

1. ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน ไม่นิยมการระบุชื่อผู้แต่ง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าทั้งหมดจะไม่บอกชื่อผู้แต่งเลย จะมีตำนานและนิทานที่บอกชื่อผู้แต่งบ้างก็เป็นส่วนน้อยมาก เช่น พื้นชุมชนบูนอม และพวกกาพย์กลอนคำสอนต่าง ๆ เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะไม่ต้องการอวดอ้างชื่อประการหนึ่ง มีต้นกำเนิดมาจากการเป็นวรรณคดีมุขปาฐะ ซึ่งไม่ทราบผู้เล่าต้นเค้าเรื่องแน่นอนประการหนึ่ง ประกอบกับนิทานพื้นบ้านอีสานแทบทั้งสิ้นจะเป็นเรื่องอิงพระพุทธรศาสนา ผู้แต่งจึงอาจจะถือว่าตนแต่งเป็นเรื่องศาสนบูชาและไม่กล้าออกชื่อตนไว้ในทีเดียว

2. ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น ส่วนมากเป็นนิยายเล่าเรื่องที่เกิดจากจินตนาการ โดยอาศัยหลักการของเหตุและผลในตัวของมันเอง ไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลตามความจริง ดังนั้นจึงมีเรื่องราวที่เป็นอภินิหารปรากฏอยู่โดยทั่วไปในนิทานพื้นบ้านอีสานแทบทุกเรื่อง

3. ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น มีส่วนเกี่ยวพันกับการเล่าเรื่องหรืออ้างอิงถึงพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เช่น เล่าเรื่องพุทธประวัติ เล่าเรื่องชาดก เล่าเรื่องเหตุการณ์ในพุทธศาสนา หรือแม้ในตำนานที่กล่าวถึงเรื่องราวของชุมชนโบราณในภาคนี้ เช่น อูรังคินทาน ก็อ้างอิงพุทธทำนาย กล่าวคือ เล่าเรื่องเกริ่นนำต้นตำนานไว้ว่า ในสมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาในดินแดนแถบนี้ และได้พยากรณ์ถึงเหตุการณ์และสถานที่ต่าง ๆ ไว้แทบทุกเมือง ฯลฯ เป็นต้น

4. ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น นอกจากจะอยู่ในฐานะตัวถ่ายทอดเรื่องราวตามปกติแล้ว ยังอยู่ในฐานะตัวกำหนดค่านิยมทางสังคมและสภาพความเป็นอยู่อีกด้วย ดังนั้นเราอาจทราบถึงพฤติกรรม สภาพความเป็นอยู่ และค่านิยมทางสังคมของภาคอีสานได้เป็นอย่างดีจากตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน

5. ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวและแนวคิดจากชุมชนในดินแดนแถบอื่นมา จะเห็นได้ว่ามีนิทานพื้นบ้านอีสานหลายเรื่อง ที่รับถ่ายทอดมาจากดินแดนใกล้เคียง โดยเฉพาะแถบล้านนาไทย เช่น เรื่องสุพรรณโมกษา ลั่นทอง ท้าวกำกาคำ จำปาสีตัน ฯลฯ และแถบล้านช้าง ซึ่งมีอาณาเขตปกคลุมมาถึงตอนเหนือของภาคอีสานปัจจุบัน เช่น พื้นเวียงหรือพื้นเมืองเวียงจันทน์ พื้นชุมชนบูนอม ฯลฯ เป็นต้น

สรุปได้ว่า นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นเรื่องเล่าที่เล่าสืบต่อกันมาในท้องถิ่นภาคอีสาน มีลักษณะเป็นมุขปาฐะมาก่อน ผู้แต่งแต่งเพื่อเป็นศาสนบูชาและไม่นิยมบอกชื่อผู้แต่ง

บางครั้งเป็นเรื่องที่ได้รับการถ่ายทอดจากชุมชนแถบอื่นมา และมักจะถ่ายทอดค่านิยมทางสังคม และความเป็นอยู่ของคนในภาคอีสาน

5.3 ประเภทของนิทานพื้นบ้านอีสาน

นิทานพื้นบ้าน สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภท โดยแบ่งจากเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น อาศัยรูปแบบเป็นเกณฑ์ หรืออาศัยแบบเรื่องและแบ่งตามเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย ดังนี้ ธวัช ปุณโณทก (2525: 174) แยกประเภทของนิทานพื้นบ้านอีสาน ไว้ดังนี้

1. นิทานพุทธศาสนา ได้แก่ เรื่องชาดก ตำนานทางพุทธศาสนา เช่น ท้าวสีทัน ท้าวปาจิต ตำนานพื้นพระบาง เป็นต้น

2. นิทานคติธรรม เป็นเรื่องที่ให้ประโยชน์ด้านจิตใจ เช่น กำฟ้าฝั้นน้อย นาง ผมหอม สิ้นไซ (ศิลป์ชัย)

3. นิทานชีวิต เป็นนิทานขนาดยาวพูดถึงการผจญภัย ความขัดแย้งที่เกิดจาก อารมณ์และความปรารถนาของมนุษย์ ได้แก่ ท้าวชูนางอ้ว ท้าวกำกาดำ การะเกด จำปาสีตัน เป็นต้น

4. นิทานคำสอน เป็นนิทานที่มีเนื้อหายึดคตินิยมทางพุทธศาสนา และ ผสมผสานกับเรื่องความเชื่อในวิญญาณ เช่น พระยาคำวงสอนไพร่ อินทญาณสอนลูก ย่าสอน หลาน

กรมศิลปากร (2531: 107) ทำการแบ่งนิทานพื้นบ้านอีสานออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. นิทานบันทึกเหตุการณ์ นิทานที่แต่งขึ้นเพื่อมุ่งที่จะบันทึกเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นเหตุการณ์ทางศาสนาหรือเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ก็ได้ เช่น เรื่องราวของการสืบศาสนาหรือเรื่องสงคราม เป็นต้น

2. นิทานเล่าเรื่องสถานที่ หมายถึง นิทานที่แต่งขึ้นเพื่ออธิบายถึงตำนานการ เกิดของสถานที่ต่าง ๆ อาทิ นิทานเรื่อง จิ้งคิงดั่งแดง เล่าถึงการเกิดของแก่งคุดคู้และภูควมเงิน ในเขตจังหวัดเลย นิทานเรื่องอูร์งคินิทาน เล่าเรื่องการสร้างพระธาตุพนม เป็นต้น

3. นิทานเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิง หมายถึง นิทานเล่าเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีทั้งที่เป็น เรื่องราวของชาวบ้านและนิทานจักร ๆ วงศ์ ๆ

4. นิทานพุทธศาสนา หมายถึง นิทานที่เล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับพุทธศาสนา มี ทั้งที่เป็นของประวัติทางพุทธศาสนาและที่เป็นชาดกต่าง ๆ

5. นิทานคติธรรม หมายถึง นิทานที่แต่งขึ้นโดยแทรกคติธรรมคำสอนหรือจุดมุ่งหมายในการแต่งเพื่อให้การสั่งสอนทางจริยธรรม

สรุปได้ว่านิทานพื้นบ้านมีหลายประเภท โดยแบ่งจากเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น อาศัยรูปแบบเป็นเกณฑ์ หรืออาศัยแบบเรื่อง และแบ่งตามเกณฑ์พื้นฐานของสังคมไทย เป็นต้น

ส่วนนิทานพื้นบ้านอีสานที่นำมาใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน วิเคราะห์ และเขียน ครั้งนี้เป็นนิทานพื้นบ้านอีสานประเภท นิทานเล่าเรื่องเพื่อความบันเทิง และนิทานคติธรรม โดยเรื่องราวของนิทานจะมีเนื้อหาสนุกสนาน มีคติธรรมสอนใจในทางสร้างสรรค์ และสอดแทรกค่านิยมทางสังคมและวัฒนธรรมประเพณีของชาวอีสานไว้ด้วย พิจารณาคัดเลือกนิทานพื้นบ้านอีสานที่สนุกสนาน และเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก โดยปรับใช้คำให้เหมาะสมกับระดับชั้นที่สอน

5.4 แนวการจัดกิจกรรมที่ใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการเรียนการสอน

นิทานพื้นบ้านสามารถนำมาใช้เป็นสื่อในการสอนความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ช่วยสร้างความเข้าใจก่อให้เกิดคุณธรรมในจิตสำนึก และส่งเสริมจินตนาการของเด็กได้ดี ดังที่ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541: 66) ได้กล่าวถึงสื่อการสอนที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กและสามารถพัฒนาเด็กให้มีความรู้คู่ความดีว่า "วัยเด็กเล็กจะใช้สมองซีกขวาในการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด จินตนาการ เด็ก ๆ ทุกคนชอบฟังนิทาน เด็กจะไม่เบื่อถ้าครูสามารถเล่าเรื่องได้อย่างสนุกสนาน ได้รับความสนใจ ฝึกทักษะการฟัง การคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่านนิทาน" นอกจากนี้ ธีรนนท์ อนุวัช (2528: 81) ได้กล่าวว่า การนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านว่าทำให้นักเรียนได้รู้จักแง่มุมต่าง ๆ ของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ช่วยให้นักเรียนเกิดจินตภาพในด้านการท่องเที่ยว การผจญภัย ได้พบประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้อ่าน สามารถพัฒนาสติปัญญาได้

กุหลาบ มัลลิกะมาส และประคอง นิมมานเหมินทร์ (อ้างถึงใน ปัจฉิมภาพ อภิการ์ตน์ 2540: 22) กล่าวถึงการใช้นิทานพื้นบ้าน สรุปได้ว่า นิทานช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้จินตนาการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นิทานนอกจากให้ความสนุกสนานเพลิดเพลินแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรม และรักษาบรรทัดฐานของสังคมด้วย ทั้งยังช่วยกระชับความสัมพันธ์ ลดความเกรงกลัวหรือเบื่อบ่อยผู้ใหญ่ นอกจากนี้เด็กบางคนอาจมีความรู้สึกอยากเล่านิทานบ้าง ซึ่งจะทำให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนทั้งด้านความจำ และการแสดงออก

วาสนา เกตุภาค (2521: 66) ได้กล่าวถึงคุณค่าของนิทานพื้นเมืองว่า นิทานพื้นเมืองให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้อคติในการดำรงชีวิตซึ่งจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมเด็กได้เป็นอย่างดี และทำให้รู้ต้นกำเนิดของศิลปะ วรรณคดี ละคร จิตรกรรม ประติมากรรมและความรู้ด้านต่าง ๆ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2527: 6 อ้างถึงใน อรรถย ชีตารักษ์ 2546: 34) ได้กล่าวว่า "นิทานพื้นบ้านอีสานมีความเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อเสริมกิจกรรมการอ่าน การเขียน เนื่องจากนิทานพื้นบ้านมีความเกี่ยวกับชีวิตตามความเป็นอยู่ของผู้เรียนอันจะเป็นแรงจูงใจให้เกิดความอยากรู้อยากเรียน"

สรุปได้ว่า การใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการสอนอ่านและเขียน จะทำให้นักเรียนมีความสนใจในบทเรียน ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้เงินตนการ เป็นแรงจูงใจให้อ่านเรียน ให้อคติในการดำรงชีวิต และสามารถพัฒนาสติปัญญาได้

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำนิทานพื้นบ้านเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

6.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนภายในประเทศ ดังนี้

สุรพันธ์ เปรมปรีดี (2538: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การใช้นิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนวัดบางชัน จังหวัดปทุมธานี" กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนการอ่านอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนน ความคงทนในการจำระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บุบผา ญาณจันทร์ (2538: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้และไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอยุธยาเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า

ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชวนทอง วัชรอาสน์ (2542: บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม โดยใช้นิทานท้องถิ่นอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านจับใจความดีขึ้นหลังจากเรียนภาษาไทยโดยใช้นิทานท้องถิ่นเป็นสื่อการอ่าน และนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้นิทานท้องถิ่นชาวมอญเป็นสื่อประกอบการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุวรี ศิริธัญญาลักษณ์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการใช้กิจกรรมเกมและกิจกรรมนิทานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่วและความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเกมกับกิจกรรมนิทานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่วและความคิดละเอียดลออของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมนิทานหลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ประภา ตันติวุฒิ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้แบบฝึกที่สร้างจากนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกสร้างจากนิทานพื้นบ้านมีคะแนนเฉลี่ยสูงชันกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีสอนปกติ

อรทัย ชีตารักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียน เพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่โป่ง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีเจตคติต่อการอ่านและการเขียนภาษาไทยในระดับค่อนข้างดี

สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาล

จันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการอ่าน จับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความเห็นต่อนิทานพื้นบ้านหลังเรียนดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

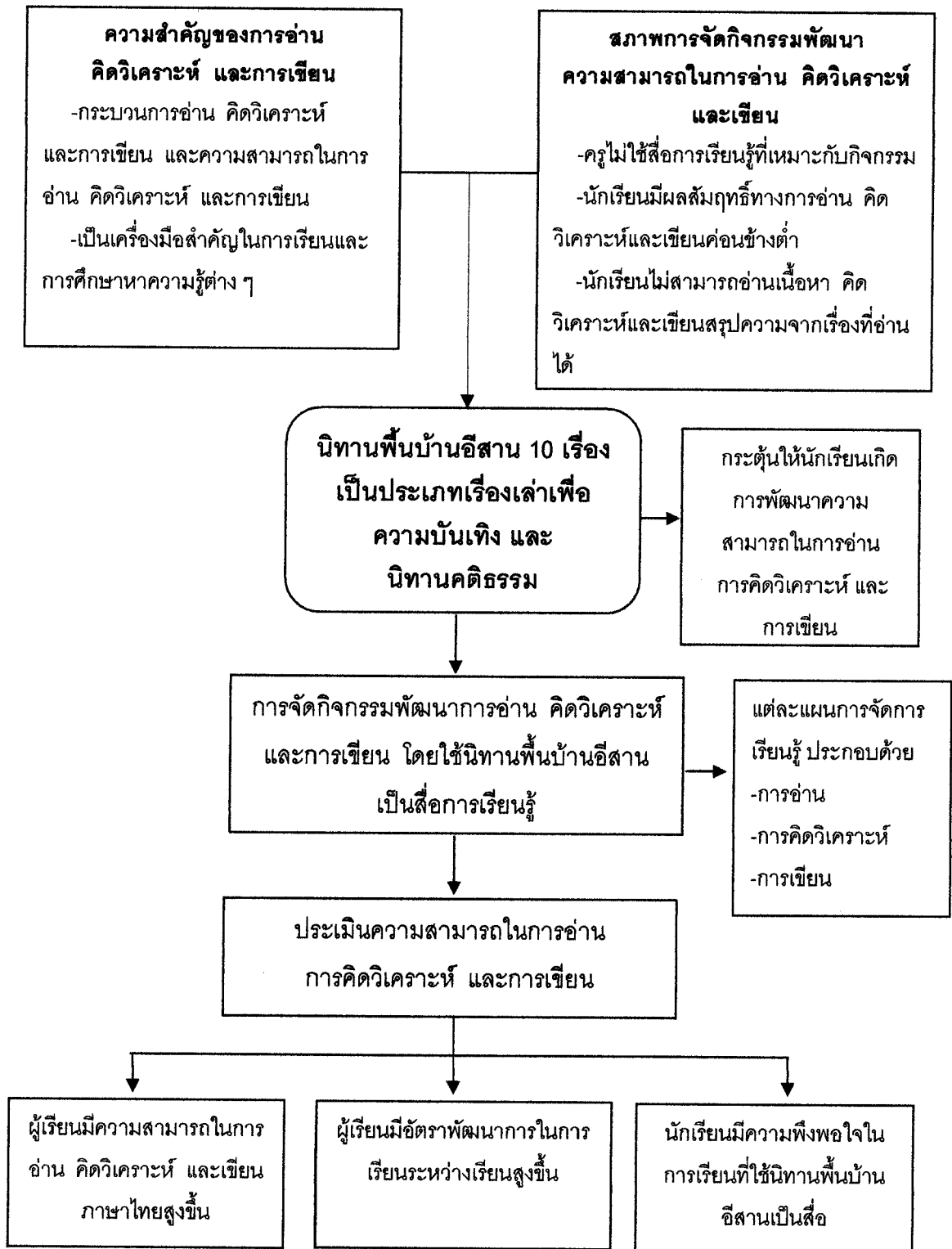
ได้มีผู้วิจัยเกี่ยวกับการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียนในต่างประเทศ ดังนี้

บอสมา (Bosma, 1981 อ้างถึงใน สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ 2546: 31) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้นิทานพื้นเมืองเพื่อสอนอ่านอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาของมลรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการอ่านของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มทดลองมีการพัฒนาการอ่านเพิ่มขึ้นหลังจากใช้นิทานพื้นเมือง นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนสนใจนิทานพื้นเมืองมากขึ้นควรนำมาใช้เป็นสื่อกระตุ้นให้นักเรียนสนใจอ่านต่อไป

คอนราด (Konrad, 1989 อ้างถึงใน สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ 2546: 31) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดด้วยนิทานพื้นบ้านที่มาจากวัฒนธรรมต่าง ๆ กัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านและเทพนิยายที่มาจากวัฒนธรรมต่างๆ ในการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการคิดและสนับสนุนการใช้กระบวนการคิดระดับสูง 3 ขั้นตอนของบลูม ผลการวิจัยพบว่า การบูรณาการทักษะการคิดด้วยนิทานพื้นบ้าน และเทพนิยายต่าง ๆ มีประโยชน์ต่อการสอนนักเรียนระดับ 3 ในการที่จะปรับปรุงทักษะการคิด รวมทั้งการฟัง การอ่าน และการเขียน ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งทั้งในและนอกห้องเรียนและมีแผนที่จะดำเนินการโครงการซ้ำอีก

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่า การนำนิทานพื้นบ้านมาช่วยพัฒนาทักษะด้านการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จะช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันนักเรียนก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นด้วย ดังได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังรูปภาพต่อไปนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 2.1 แสดงกรอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ศึกษาอัตราพัฒนาการระหว่างเรียน และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 61 คน ซึ่งทั้งสองห้องมีลักษณะคะแนนความสามารถ มีการใช้หลักสูตรเดียวกัน มีลักษณะคล้ายคลึงกันในด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมของชุมชน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบใกล้เคียงกัน ดังนี้คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.89 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ข มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 79.10

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ข โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random) โดยการจับฉลาก ได้มาจำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

2.1 เครื่องมือทดลอง ได้แก่

2.1.1 นิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 เรื่อง ใช้สำหรับอ่านและทำแบบฝึกทักษะทำยกิจกรรม

2.1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวน 10 แผน ใช้เวลาทั้งหมด 20 ชั่วโมง

2.2 เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.2.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน

2.2.2 แบบฝึกทักษะวัดอัตราพัฒนาการระหว่างเรียน เป็นแบบฝึกทักษะการอ่าน แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และแบบฝึกทักษะการเขียน

2.2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การคัดเลือกและตรวจสอบคุณภาพนิทานพื้นบ้านอีสาน มีขั้นตอนดังนี้

3.1.1 วิเคราะห์ความสนใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 จากหนังสือเทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็กของ จินตนา ไบกาชูยี (2542: 20-28) ซึ่งกล่าวถึงจิตวิทยาในการอ่านของเด็กวัยประถมศึกษา โดยเฉพาะวัย 10-11 ขวบ เด็กวัยนี้อ่านหนังสือคล่อง มีความสนใจในการอ่านอย่างแท้จริง เด็กหญิงชอบเรื่องกระจุ้มกระจิม เรื่องตลกขบขัน นิทาน นิยาย เรื่องชีวิตในครอบครัว ส่วนเด็กชายชอบเรื่องกีฬา เรื่องผจญภัย เรื่องเกี่ยวกับธรรมชาติ เรื่องเหนือธรรมชาติ เรื่องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เรื่องส่งเสริมความเป็นวีรบุรุษ หรือพระเอก และชอบเรื่องจริงที่เกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น

3.1.2 ศึกษาวิเคราะห์นิทานพื้นบ้านภาคอีสานที่เล่าถ่ายทอดต่อ ๆ กันมาและมีผู้รวบรวมไว้เป็นหนังสือต่าง ๆ จำนวนทั้งหมด 20 เรื่อง โดยผู้วิจัยนำนิทานพื้นบ้านอีสานไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ซึ่งเป็นคนท้องถิ่นภาคอีสานและมีความเชี่ยวชาญด้านภูมิปัญญา

ท้องถิ่น โดยช่วยคัดเลือกนิทานโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence - IOC) ซึ่งพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับความยากง่ายเหมาะกับระดับชั้น เหมาะสมกับวัยและความสนใจของนักเรียนอายุ 10-11 ปี เลื่อนิทานที่มีดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป นำมาจัดทำเครื่องมือ โดยคัดเลือกนิทานได้จำนวน 14 เรื่อง คือ ทำวรวรทิต ย่ากินปลิง ความมกัตัญญของลูกวัว คนปากเสีย หมากแดงลาย ลูกช้างกตัญญู กรรมตามสนอง ทำวปาจิตนางอรพิม นางหล่อกับนางลุน มณี-สัจจา สองพี่น้องตามหาแม่ ทำวบัวสม บัวสอง บัวเฮียง ทำวสีทน-นางมโนรา และทำวเจ็ดหวดเจ็ดไห

3.1.3 นำนิทานทั้ง 14 เรื่องมาจัดเรียบเรียงใหม่ให้เป็นภาษากลางโดยมีคำเหมาะกับวัยและความสนใจของนักเรียน วิเคราะห์หาความเหมาะสมของการใช้คำและสำนวนภาษา โดยเปรียบเทียบคำที่มีในบัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3) คำใหม่ในบทเรียนและคำที่นักเรียนควรรู้สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหนังสือเรียนภาษาไทย ชุด พื้นฐานภาษาของกระทรวงศึกษาธิการ ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (<http://www.suphan1.go.th/>) ซึ่งกำหนดคำพื้นฐานในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 708 คำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1,098 คำ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,210 คำ และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1,250 คำ และ ปรากฏว่าคำในนิทานพื้นบ้านอีสานทั้ง 14 เรื่องมีลักษณะดังนี้

1) ตรงกับคำในบัญชีคำพื้นฐานภาษาไทย และคำใหม่ในบทเรียนที่ใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 2,580 คำ

2) เป็นคำภาษาถิ่นเฉพาะที่ไม่มีในหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 จำนวน 8 คำ และเป็นคำยาก จำนวน 65 คำ ซึ่งผู้วิจัยได้เขียนคำอธิบายและคำอ่านไว้แล้วเพื่อฝึกอ่านออกเสียงและฝึกนักเรียนค้นหาความหมายของคำจากพจนานุกรมก่อนอ่านนิทาน

3.2 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 10 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ซึ่งมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในด้าน จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง เวลาเรียน แนวดำเนินการ การวัดและประเมินผล

3.2.2 ศึกษาเนื้อหาวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เทคนิค วิธีการ หลักการสอนอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อนำมาใช้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3.2.3 ศึกษาคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย จากหนังสือ การ จัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย (กรมวิชาการ : 2546) และวิเคราะห์หลักสูตร สถานศึกษา โดยศึกษาสาระสำคัญเกี่ยวกับ มาตรฐานการเรียนรู้ สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่ คาดหวัง จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดผล และประเมินผล

3.2.4 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นเนื้อเรื่องสำหรับอ่าน จำนวน 10 แผน ใช้ เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ในแต่ละแผนมีองค์ประกอบดังนี้ สาระสำคัญ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล

โดยมีรายละเอียดของการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับนิทานพื้นบ้าน ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้และนิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้

แผนที่	สาระการเรียนรู้	นิทานเรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)
1	-การอ่านในใจ -การคิดวิเคราะห์ที่สำคัญ -การเขียนสรุปความ	ท้าววรภิต	2
2	-การอ่านในใจ -การคิดวิเคราะห์หลักการ -การเขียนเติมคำ	ย่ากินปลิง	2
3	-การอ่านในใจ -การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ -การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	กรรมตามสนอง	2

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

แผนที่	สาระการเรียนรู้	นิทานเรื่อง	จำนวน (ชั่วโมง)
4	-การอ่านออกเสียง -การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ -การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	ท้าวป่าจิตนางอรพิม	2
5	-การอ่านออกเสียง -การคิดวิเคราะห์ห้หลักการ -การเขียนตามคำบอก,การคัดลายมือ	นางหล่อกับนางลุน	2
6	-การอ่านออกเสียง -การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ -การคัดลายมือ, การเขียนตามคำบอก	มณี-สัจจา	2
7	-การอ่านออกเสียง,อ่านวันวรรคตอน -การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ -การเขียนสรุปความ	สองพี่น้องตามหาแม่	2
8	-การอ่านในใจ,การอ่านจับใจความ -การคิดวิเคราะห์ห้หลักการ -การเขียนสรุปความ	ท้าวบัวสม บัวสอง บัวเฮียง	2
9	-การอ่านจับใจความ -การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ -การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง	ท้าวสีทน-นางมโนรา	2
10	-การอ่านจับใจความ. -การคิดวิเคราะห์ห้หลักการ -การเขียนเติมคำ	ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห	2
	รวม	10	20

3.2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างเสร็จแล้วเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างสาระสำคัญ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านพิจารณา ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านสถิติ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องและเหมาะสมของเนื้อหา (Index of congruence - IOC) โดยพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสม ความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมายการเรียนรู้กับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอน ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ข้อที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข

3.2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขอีกครั้ง ก่อนนำไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เป็นแบบทดสอบแบบคู่ขนาน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

3.3.1 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งวัดความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ โดยในแต่ละฉบับประกอบด้วยนิทานพื้นบ้านอีสาน 2 เรื่องแต่ละเรื่องมี 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 การอ่าน ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ ตอนที่ 3 การเขียน ซึ่งในแบบทดสอบจะประกอบด้วยแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และเขียนสรุปความรวมฉบับละ 30 คะแนน ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย และศึกษาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

2) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ การประเมินผล ภาษาไทย วิธีการวัดผลและประเมินผล การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3) สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาการคัดเลือกนิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ลูกช้างกตัญญู คนปากเสีย หมากแดงลาย และความกตัญญูของลูกวัว ซึ่งมีเนื้อหาสร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม และตรงกับความสนใจในการอ่านและระดับความรู้ความสามารถของนักเรียน แล้วนำนิทานที่คัดเลือกแล้วมาจัดทำเป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและ

หลังเรียน โดยทำผังข้อสอบ วิเคราะห์เปรียบเทียบให้มีความยากง่ายใกล้เคียงกันในด้านเนื้อหา คำศัพท์ แนวคิด ให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกัน ดังนี้

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

ก่อนเรียน ซึ่งวัดความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ลูกช้างกตัญญูและคนปากเสีย แต่ละเรื่องมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การอ่าน เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการอ่าน จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 3 การเขียน เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการเขียน ซึ่งเป็นการเขียนสรุปความจากนิทานที่อ่านมีความยาว 1-5 บรรทัด คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ซึ่งในแบบทดสอบจะประกอบด้วยแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และแบบเขียนสรุปความ รวมฉบับละ 30 คะแนน

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

หลังเรียน ซึ่งวัดความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน คะแนนเต็ม 30 คะแนน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ความกตัญญูของลูกวัวและหมาแดงลาย แต่ละเรื่องมี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การอ่าน เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการอ่าน จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ตอนที่ 3 การเขียน เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถในการเขียน ซึ่งเป็นการเขียนสรุปความจากนิทานที่อ่านมีความยาว 1-5 บรรทัด คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ซึ่งในแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สามารถวิเคราะห์ข้อสอบได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2 แผนผังการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิทานเรื่อง	การอ่าน	การคิดวิเคราะห์	การเขียน	รวม	หมายเหตุ
ลูกช้างกตัญญู	5	5	5	15	แบบทดสอบ
คนปากเสีย	5	5	5	15	ก่อนเรียน
ความกตัญญูของลูกวัว	5	5	5	15	แบบทดสอบ
หมายแดงลาย	5	5	5	15	หลังเรียน
รวม	10	10	10	30	

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนเรียนและหลังเรียน ซึ่งแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 การอ่าน และตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ มีเกณฑ์การตรวจให้
คะแนนดังต่อไปนี้

1) ตอบถูกให้คะแนนข้อถูกข้อละ 1 คะแนน

2) ตอบผิดให้คะแนนข้อผิดข้อละ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 การเขียน มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงเกณฑ์การตรวจให้คะแนนของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน

ประเด็นประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1.สรุปใจความ สำคัญ	สรุปความได้ถูกต้อง ครบถ้วน	สรุปความถูกต้องแต่ ขาดส่วนสำคัญไป 1 ประเด็น	สรุปความได้เกือบ ถูกต้องขาดส่วนสำคัญ มากกว่า 2 ประเด็น
2.การเขียนประโยค และสำนวนภาษา	การเขียนประโยคและ สำนวนภาษาถูกต้อง ตามหลักภาษา	เขียนประโยคและ สำนวนภาษามิติดหลัก ไวยากรณ์ 2 ตำแหน่ง	เขียนประโยคและ สำนวนภาษามิติดหลัก ไวยากรณ์มากกว่า 2 ตำแหน่ง

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
3.การสะกดคำ และ วรรณยุกต์	เขียนสะกดคำและวาง วรรณยุกต์ถูกต้องทุกที่	สะกดคำผิดหรือวาง รูปวรรณยุกต์ผิดที่ 1 แห่ง	สะกดคำผิด วางรูป วรรณยุกต์ผิดที่ 2 แห่ง ขึ้นไป
4.การเว้นวรรคตอน	เว้นวรรคตอนถูกต้อง ทุกที่	เว้นวรรคตอนผิดที่ 1 แห่ง	เว้นวรรคตอนผิดที่ 2 แห่งขึ้นไป
5.ความสะอาด เป็น ระเบียบเรียบร้อย	สะอาดและเป็น ระเบียบเรียบร้อย ทั้งหมด	ขีดฆ่า สกปรก 1 แห่ง	ขีดฆ่า สกปรก 2 แห่งขึ้นไป

4) นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่
สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความ
สอดคล้องกับจุดประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาหาความสอดคล้องของคำถาม แล้ว
คำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหาและพฤติกรรม (Index of congruence -IOC) ได้ค่า
IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า 0.5 นำมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียน
ที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จำนวน 20 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำ
ผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบเป็น
รายข้อ โดยให้เทคนิค 50 % พบว่า แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีค่าความยากง่าย
ระหว่าง .35 - .80 และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .20 - .80 ซึ่งถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีคุณภาพ
และมีความยากง่ายใกล้เคียงกัน

7) นำผลการทดสอบไปหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบปรนัยทั้งฉบับ
โดยใช้สูตร คูเดอร์ ริชาร์ดสัน KR-20 (อ้างถึงใน พิตร ทองชั้น 2546: 249 - 250) ได้ค่าความ
เที่ยงของแบบทดสอบก่อนเรียนเท่ากับ .8946 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบหลังเรียน

เท่ากับ 0.8886 และหาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบอัตนัยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค (Alpha Cronbach) พิตร ทองชั้น (2546: 251- 252) ได้ค่าความเที่ยงแบบทดสอบ การเขียนก่อนเรียน เท่ากับ 0.8796 และค่าความเที่ยงแบบทดสอบการเขียนหลังเรียนเท่ากับ 0.8540

8) นำแบบทดสอบที่ผ่านขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพแล้ว ไปใช้กับ กลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3.2 แบบฝึกทักษะวัดอัตราพัฒนาการระหว่างเรียน

แบบฝึกทักษะวัดอัตราพัฒนาการระหว่างเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้ แบบฝึกทักษะการอ่าน ซึ่งเป็นแบบฝึกอ่าน แบบเติมคำและแบบ ประนัยเลือกตอบ แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นแบบเติมคำ แบบฝึกทักษะการเขียนของ แต่ละแผนการเรียนรู้อ มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มาตรฐาน การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย

2) ศึกษาวิธีการวัดผลและประเมินผลการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน และการวัดประเมินผลด้วยอัตราพัฒนาการ

3) สร้างแบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน เพื่อ วัดอัตราพัฒนาการระหว่างเรียนในแต่ละแผนการเรียนรู้อ โดยใช้เนื้อเรื่องของนิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นสื่อในการอ่าน แล้วทำแบบฝึกทักษะ ดังนี้

(1) แบบฝึกทักษะการอ่าน ซึ่งเป็นแบบเติมคำ และแบบประนัย เลือกตอบ จำนวน 10 คะแนน

(2) แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบฝึกการคิดวิเคราะห์จาก นิทานพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นแบบเติมคำ จำนวน 10 คะแนน

(3) แบบฝึกทักษะการเขียน เป็นการเขียนสรุปความและแบบเติมคำ จากนิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 10 คะแนน

4) นำแบบฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน เพื่อวัดอัตรา พัฒนาการระหว่างเรียนที่สร้างขึ้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

5) นำแบบฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนไปใช้กับกลุ่ม ตัวอย่างต่อไป

3.3.3 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือดังนี้

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจต่อบทเรียน จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การใช้นิทานเข้ามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

3) สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นแบบสอบถามวัดความรู้สึกของนักเรียน โดยได้เลือกแบบมาตราประมาณค่าของ ลิเคิร์ต (Likert's Scaling) พิตร ทองชั้น (2546: 232-234) โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ พพอใจมากที่สุด พพอใจมาก พพอใจปานกลาง พพอใจน้อย พพอใจน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

พพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การให้ความหมายของคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจทั้งฉบับ แปลตามค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด 2535: 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 – 5.00	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีความพึงพอใจมาก
2.50 - 3.49	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.50 – 2.49	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.49	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา การใช้จำนวนในแต่ละข้อ และพิจารณาหาความสอดคล้องของคำถามแล้วคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องกับเนื้อหาและพฤติกรรม (Index of congruence -IOC) ได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

5) ปรับปรุงแก้ไขและจัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์
ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

4.1 ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (pretest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียน

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มตัวอย่างตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน และให้ทำแบบฝึกทักษะวัดอัตราพัฒนาการระหว่างเรียน เก็บรวบรวมและบันทึกคะแนน

4.3 เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทำการทดสอบหลังเรียน (Posttest) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานหลังเรียน

4.4 สอบถามความพึงพอใจด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เมื่อเรียนจบตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4.5 เก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ทางสถิติ และนำเสนอข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent) ล้วน สายยศ (2546: 301-303) ใช้สูตร ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

เมื่อ D = ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่

n = จำนวนคู่

5.2 เปรียบเทียบอัตราพัฒนาการระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวัดอัตราพัฒนาการ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากการวัดพฤติกรรมเดียวกันของผู้เรียนคนเดิมหลายครั้ง โดยหาค่าเฉลี่ยของคะแนนความแตกต่างระหว่างครั้ง สมถวิล วิจิตรวรรณ (2548: 441-443) การวัดอัตราพัฒนาการ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{Growth Rate} = \frac{\sum_{i=1}^n (\text{score } i+1 - \text{score } i)}{N}$$

Growth Rate = อัตราพัฒนาการ

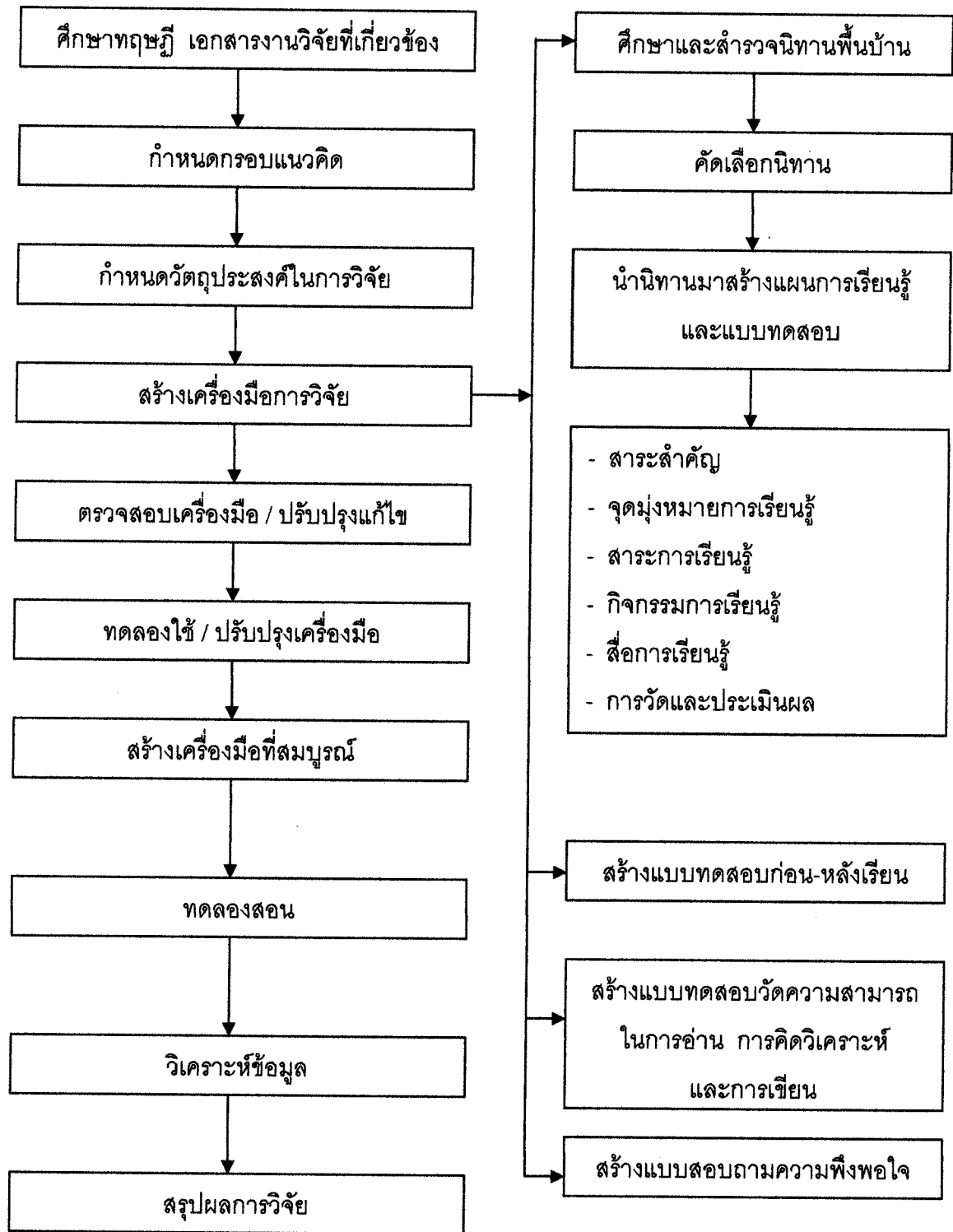
$$\sum_{i=1}^n = \text{ผลรวมตั้งแต่จำนวนที่ 1 จนถึงจำนวนสุดท้าย (จำนวนที่ n)}$$

$$= \text{ผลต่างของคะแนนระหว่างการวัด 2 ครั้งที่ติดกัน}$$

$$N = \text{จำนวนช่วงพัฒนาการ เช่น การวัด 4 ครั้ง จะมี 3 ช่วงพัฒนาการ}$$

5.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

จากการดำเนินการวิจัยในชั้นตอนต่าง ๆ สามารถเขียนสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

ตอนที่ 2 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนระหว่างเรียน

ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน

1.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	4.90	1.30	33.233 *
หลังเรียน	30	8.37	1.16	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 4.90 คะแนน คะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.37 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบทางสถิติโดยใช้สถิติ t-test ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	4.10	1.21	19.664 *
หลังเรียน	30	8.10	1.18	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 4.10 คะแนน คะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.10 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบทางสถิติโดยใช้สถิติ t-test ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนเรียน	30	5.97	1.19	
หลังเรียน	30	8.97	0.89	19.786 *

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเขียนก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 5.97 คะแนน คะแนนหลังเรียนมีค่าเท่ากับ 8.97 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบทางสถิติโดยใช้สถิติ t-test ปรากฏว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน

ความสามารถ	N	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
การอ่าน	30	4.90	1.30	8.37	1.16	
การคิดวิเคราะห์	30	4.10	1.21	8.10	1.18	49.142*
การเขียน	30	5.97	1.19	8.97	0.89	

* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.4 เมื่อเปรียบเทียบทางสถิติโดยใช้สถิติ t-test (t-test แบบ dependent) พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยของนักเรียนระหว่างเรียน

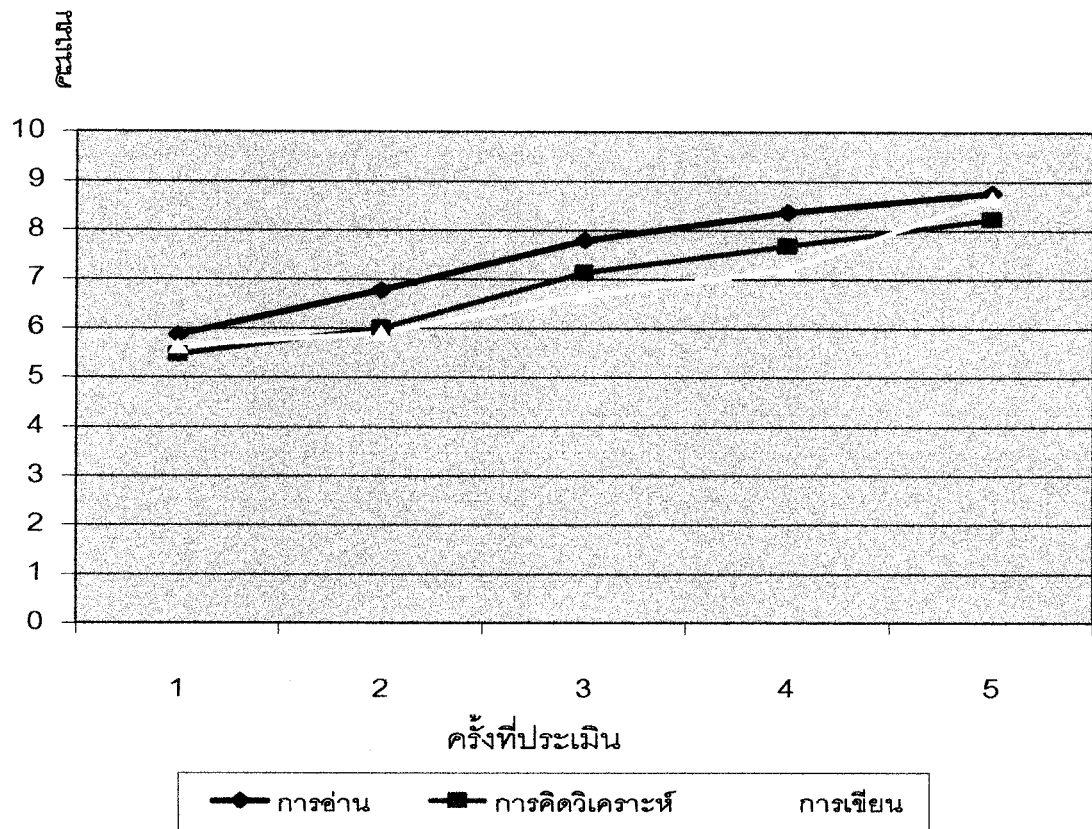
2.1 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ

ตารางที่ 4.5 การศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ระหว่างเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นการวัดอัตราพัฒนาการเป็นช่วง ๆ จากพฤติกรรมเดียวกันของนักเรียนคนเดิมหลายครั้ง โดยวัดระหว่างเรียนจำนวน 5 ครั้ง ดังต่อไปนี้

ครั้งที่	N	อัตราพัฒนาการ					
		การอ่าน		การคิดวิเคราะห์		การเขียน	
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
1	30	5.87	1.01	5.47	1.07	5.63	1.1
2	30	6.77	1.17	6.00	1.08	5.90	1.27
3	30	7.80	1.37	7.13	1.25	6.67	1.47
4	30	8.37	1.40	7.67	1.37	7.20	1.42
5	30	8.77	1.22	8.23	1.22	8.67	0.80
อัตราพัฒนาการ		0.73		0.69		0.76	
อัตราพัฒนาการเฉลี่ย		0.73					

จากตารางที่ 4.5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าในการอ่านอยู่ระหว่าง 5.87- 8.77 มีอัตราพัฒนาการในด้านการอ่าน เท่ากับ 0.73 สำหรับคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าในการคิดวิเคราะห์อยู่ระหว่าง 5.47- 8.23 มีอัตราพัฒนาการในด้านการคิดวิเคราะห์ เท่ากับ 0.69 และคะแนนเฉลี่ยความก้าวหน้าในการเขียนอยู่ระหว่าง 5.63 – 8.67 มีอัตราพัฒนาการด้านการเขียน เท่ากับ 0.76 และโดยรวมทั้ง 3 ทักษะมีอัตราพัฒนาการเฉลี่ยอยู่ที่ 0.73 แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยระหว่างเรียนสูงขึ้น (ดูภาพแสดงอัตราพัฒนาการรายบุคคลหน้า 199-201)

จากตารางคะแนนสามารถแสดงอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยระหว่างเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นกราฟ ได้ต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1 แสดงอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยระหว่างเรียน

ตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

3.1 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 4.6 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทาน
พื้นบ้านอีสาน

ข้อที่	ข้อความ / รายการประเมิน	คะแนนประเมิน		ความหมาย ของคะแนน
		\bar{X}	S.D.	
1.	การอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้รับความรู้ และ คติสอนใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
2.	การเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้ เข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว	4.33	0.55	มาก
3.	นักเรียนชอบเมื่อครูให้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม	4.63	0.56	มากที่สุด
4.	การฝึกอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นสื่อทำให้สามารถอ่านจับใจความได้เร็วขึ้น	4.53	0.57	มากที่สุด
5.	การฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยการตอบคำถามจากเนื้อ เรื่องทำให้รู้สึกพอใจและสนุกสนาน	4.57	0.63	มากที่สุด
6.	นักเรียนชอบอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะได้ ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้	4.67	0.48	มากที่สุด
7.	การตอบคำถามต่าง ๆ จากการอ่านนิทานพื้นบ้าน ทำให้สามารถจับใจความได้ครอบคลุม	4.30	0.65	มาก
8.	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้เรียนภาษาไทย ได้ชัดเจนและง่ายขึ้น	4.57	0.63	มากที่สุด
9.	การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำ ให้สามารถเขียนสรุปความเรื่องอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น	4.37	0.56	มาก
10.	การฝึกคิดวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง	4.47	0.63	มาก
11.	การเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้นักเรียน รู้จักสรุปแนวคิดสำคัญของเรื่องได้	4.63	0.49	มากที่สุด
12.	การเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้ข้อคิดและนำ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.57	0.63	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ / รายการประเมิน	คะแนนประเมิน		ความหมาย ของคะแนน
		\bar{X}	S.D.	
13.	การทำแบบฝึกทักษะหลังการอ่านนิทานที่บ้านอิสาน ทำให้เข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น	4.60	0.50	มากที่สุด
14.	นักเรียนชอบเรียนด้วยนิทานที่บ้านอิสานเพราะทำ ให้รู้จักวัฒนธรรมประเพณีของตน	4.60	0.62	มากที่สุด
15.	การได้เขียนสรุปความหลังจากการอ่านนิทานที่บ้าน อิสานทำให้รู้สึกสนุกสนาน	4.43	0.50	มาก
16.	การใช้นิทานที่บ้านอิสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นวิธีสอนที่นักเรียนชอบ	4.57	0.68	มากที่สุด
17.	การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานที่บ้านอิสานทำ ให้สามารถเขียนสรุปความได้อย่างรวดเร็ว	4.57	0.63	มากที่สุด
18.	นักเรียนชอบที่ครูแจ้งผลการเรียนและให้ข้อเสนอแนะ ทุกครั้ง	4.50	0.51	มากที่สุด
19.	การใช้นิทานที่บ้านอิสานเป็นสื่อในการฝึกอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	4.53	0.57	มากที่สุด
20.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้นิทานที่บ้าน อิสานเป็นสื่อใช้เวลาเหมาะสม	4.60	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.54	0.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจที่ดีต่อการพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานที่บ้านอิสานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของคะแนนแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ 4.30 ขึ้นไป หัวข้อที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ การอ่านนิทานที่บ้านอิสานทำให้ได้รับความรู้และคติสอนใจ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ

4.70 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 ส่วนหัวข้อที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดเมื่อดูจากคะแนนเฉลี่ย คือ การตอบคำถามต่างๆ จากการอ่านนิทานที่บ้านทำให้สามารถจับใจความได้ครอบคลุม โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.30 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.65 และหัวข้อที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันมากที่สุด คือ การใช้นิทานที่บ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนเป็นวิธีสอนที่นักเรียนชอบซึ่งมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.68 หัวข้อที่นักเรียนมีระดับความพึงพอใจแตกต่างกันน้อย คือ การอ่านนิทานที่บ้านอีสานทำให้ได้รับความรู้ และคติสอนใจ มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.47 และถ้าดูจากคะแนนเฉลี่ยรวม นักเรียนมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.54 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.57

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาผลการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา โดยได้ดำเนินการตามกรอบแนวทางและได้ข้อสรุป ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานก่อนเรียนและหลังเรียน

1.1.2 เพื่อศึกษาอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานระหว่างเรียน

1.1.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 อัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานสูงขึ้น

1.2.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานมีความพึงพอใจในระดับมาก

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

จำนวน 2 ห้องเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้นจำนวน 61 คน ซึ่งทั้งสองห้องมีลักษณะคละความสามารถ มีการใช้หลักสูตรเดียวกัน มีลักษณะคล้ายกันในด้านสภาพเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อมของชุมชน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใกล้เคียงกัน โดยพิจารณาจากผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสอบใกล้เคียงกัน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ข โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random) โดยการจับฉลาก ได้มาจำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งมีนักเรียนจำนวน 30 คน

1.3.2 เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1) แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 10 เรื่องเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยมีแผนการเรียนรู้ทั้งหมด 10 แผน ใช้เวลาในการสอนแผนละ 2 ชั่วโมง นำแผนการเรียนรู้เสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปทุกแผน

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ลูกช้างกตัญญู และคนปากเสีย มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .35 – .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 - .80 และมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบปรนัย เท่ากับ 0.8946 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบอัตนัยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค เท่ากับ 0.8796 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนหลังเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน เรื่อง ความกตัญญูของลูกวัว และหมากตัญญู มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง .20 – .80 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 - .60 และมีค่าความเที่ยงของแบบทดสอบปรนัย เท่ากับ 0.8886 ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบอัตนัยโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ครอนบาค เท่ากับ 0.8540 โดยแบบทดสอบทั้งสองฉบับเป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบจำนวน 4 ตัวเลือก และแบบการเขียนสรุปความ

3) แบบทดสอบวัดอัตราพัฒนาการทางการเรียนระหว่างเรียน เป็นแบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนของแต่ละแผนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบเขียนตอบ และแบบเขียนสรุปความ

4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ หาค่าดัชนีความสอดคล้องได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนก่อนเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ลูกช้างกตัญญู และคนปากเลีย

2) นำแผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 10 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 20 ชั่วโมง ไปทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา การนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้สอนครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการสอนด้วยตนเอง

3) ทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนหลังเรียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ความกตัญญูของลูกวัว และหมากตัญญู

4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนไปให้นักเรียนทำแบบสอบถามความรู้สึกล้างจากที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานทั้ง 10 แผนเสร็จสิ้นแล้ว

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) เปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดก่อนและหลังเรียน มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และใช้การทดสอบค่าที (t-test แบบ dependent)

2) เปรียบเทียบอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ระหว่างเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน จากการทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนจำนวน 5 ครั้ง โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และอัตราพัฒนาการ

3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.4 ผลการวิจัย

1.4.1 นักเรียนที่เรียนโดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานในการจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย มีคะแนนความสามารถหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4.2 นักเรียนที่เรียนโดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อมีอัตราพัฒนาการสูงขึ้น โดยมีอัตราพัฒนาการเฉลี่ย เท่ากับ 0.73

1.4.3 นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกรายการที่ได้ประเมิน

โดยสรุป ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนโดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนสูงขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นักเรียนมีอัตราพัฒนาการระหว่างเรียนในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความพึงพอใจในกิจกรรมการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

2. อภิปรายผล

การวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการวิเคราะห์ข้อมูลหลังการทดลองพบว่า

2.1 ผลการพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อรทัย ชีตารักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่โป่ง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการเขียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลงานวิจัยของ สุพัตรา พ้อมดิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านเป็นสื่อในการอ่านจับใจความมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้นิทานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุบผา ญาณจันทร์ (2538: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้กับไม่ใช้นิทานพื้นบ้านอยุธยาเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองสูง

กว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการพัฒนาความสามารถทางการเรียน โดยการนำนิทานมาเล่าโดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เป็นวิธีการที่ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทางด้าน การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน และช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและลักษณะนิสัยที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้โดยที่นักเรียนไม่รู้ตัว ดังคำกล่าวของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541: 66) ซึ่งกล่าวถึงการสอนโดยใช้นิทานเป็น การพัฒนาความรู้คู่ความดีว่า "วัยเด็กเล็กจะใช้สมองซีกขวาในการเรียนรู้ ที่เสริมสร้างกระบวนการคิด จินตนาการ เด็ก ๆ ทุกคนชอบฟังนิทาน เด็กจะไม่รู้สึกเบื่อถ้าครูสามารถเล่าเรื่องได้อย่างสนุกสนาน ได้รับความสนใจ ฝึกทักษะการฟัง การคิด ค่านิยม คุณธรรมจริยธรรม โดยผ่าน นิทาน" และสอดคล้องกับคำกล่าวของกุหลาบ มัลลิกะมาส และประคอง นิมมานเหมินทร์ (อ้างถึงใน ปัจฉิมภาพ อภิการัตน์ 2540: 22) ที่กล่าวถึงนิทานพื้นบ้านว่า นิทานช่วยให้ผู้เรียนรู้จักโลก รู้จักชีวิต รู้จักใช้จินตนาการซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความคิดสร้างสรรค์ นิทานนอกจากให้ความ สนุกสนานแล้วยังมีคุณค่าในการปลูกฝังจริยธรรม และรักษาบรรทัดฐานของสังคมด้วย และคำกล่าวของ บันลือ พฤกษ์วัน (2532: 20-23) กล่าวว่า การนำเอาประสบการณ์หรือเรื่องราวที่ ใกล้เคียงกับชีวิตจริงของเด็กมาสร้างเป็นบทอ่าน ช่วยให้บทอ่านมีความหมายและน่าสนใจสำหรับเด็ก ด้วยเหตุนี้จึงกล่าวได้ว่า นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนได้เรียนในสิ่งที่ใกล้ตัวและเหมาะกับระดับความ สนใจของเด็ก มีการฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนอย่างสม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง

ดังนั้นการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย โดยการให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย ได้อ่านในใจ อ่านออกเสียง แสดงบทบาทสมมติ และการอ่านทำให้นักเรียนได้ฝึกคิด ฝึกจับใจความสำคัญ ฝึกวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมตัวละครในนิทาน ฝึกเขียนสรุปความทุกครั้ง จะทำให้นักเรียน เข้าใจเนื้อหา และนักเรียนสามารถนำคติธรรมต่าง ๆ ในนิทานไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ จึงทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง และจะช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิด วิเคราะห์ และเขียนของนักเรียนได้

2.2 ด้านอัตราพัฒนาการในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนระหว่างเรียนของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ พบว่า นักเรียนมีอัตรา พัฒนาการระหว่างเรียนสูงขึ้นซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการนำนิทาน พื้นบ้านอีสานมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน กล่าว

แสดงความคิดเห็น ได้ฝึกคิดวิเคราะห์ อภิปรายผล และสามารถเขียนสรุปความจากนิทานได้ดี เนื่องจากนิทานพื้นบ้านเป็นเรื่องราวที่ใกล้ตัวเด็กทำให้เด็กสนใจและคุ้นเคยอยู่แล้ว ดังคำกล่าวของ วาสนา เกตุภาค (2521: 66) ที่กล่าวว่า นิทานพื้นเมืองให้ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้คติในการดำรงชีวิตซึ่งจะนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอบรมเด็กได้เป็นอย่างดี และทำให้รู้ต้นกำเนิดของศิลปะ วรรณคดี ละคร จิตรกรรม ประติมากรรมและความรู้ด้านต่าง ๆ

สรุปได้ว่าการนำนิทานพื้นบ้านมาให้นักเรียนได้อ่าน ฝึกคิดวิเคราะห์ และเขียน ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน ซึ่งนักเรียนจะสามารถหาความรู้เพิ่มเติมได้จากคนในครอบครัวถ้านักเรียนมีข้อสงสัยหรือข้อข้องใจจากสิ่งที่ได้อ่านในนิทาน และการที่นักเรียนมีอัตราพัฒนาการระหว่างเรียนที่สูงขึ้นนั้น เนื่องจากนักเรียนได้ทำแบบฝึกทักษะ และได้ทราบผลทันที ทำให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแข่งขันกับตัวเอง

2.3 ด้านความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจในการเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับ อรทัย ซีตารักษ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อเพื่อพัฒนาการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่โป่ง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนมีเจตคติต่อการอ่านและการเขียนภาษาไทยระดับค่อนข้างดี และ สุพัทธา พร้อมดิษฐ์ (2546: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อนิทานพื้นบ้านหลังเรียนดีกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้สอดคล้องกับคำกล่าวของ ถิรนนท์ อนุวัช (2528: 81) ที่กล่าวว่า การนำนิทานพื้นบ้านมาเป็นสื่อในการสอนอ่านว่าทำให้นักเรียนได้รู้จักแง่มุมต่าง ๆ ของอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ช่วยให้นักเรียนเกิดจินตภาพในด้านการท่องเที่ยว การผจญภัยได้พบปะประสบการณ์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ก่อให้เกิดคุณค่าต่อผู้อ่าน และสามารถพัฒนาสติปัญญาได้ จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น

สรุปได้ว่า การสอนโดยการนำนิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน สามารถทำให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมากที่สุด เพราะการนำนิทานที่มีเนื้อหาและตัวละครที่น่าสนใจมาให้นักเรียนได้อ่าน ทำให้นักเรียนมี

ความสนุกสนานเพลิดเพลิน ฝึกสร้างจินตนาการ ฝึกการคิดวิเคราะห์ลักษณะตัวละคร หาข้อคิด และคติสอนใจในอันที่จะนำไปใช้ประโยชน์ได้ ตลอดจนรู้จักชีวิตความเป็นอยู่ของตัวละครในยุคสมัยที่ผ่านมา การสอนโดยใช้นิทานพื้นบ้านจึงเป็นการสอนที่นักเรียนไม่รู้สึกรู้สีกเบื่อ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ จดจำ และรับเอาพฤติกรรมนั้น ๆ จากตัวละครไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างไม่รู้สึกรู้สีกตัว

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ครูผู้สอนควรเลือกนิทานพื้นบ้านอีสานให้เหมาะสมกับความสนใจและระดับขั้นของผู้เรียน

3.1.2 ควรให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนควบคู่กันทุกครั้ง ฝึกให้พอเหมาะกับเวลาและฝึกอย่างต่อเนื่อง

3.1.3 การสอนโดยการนำนิทานพื้นบ้านอีสานมาจัดกิจกรรมพัฒนาความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน ถ้าจะให้ได้ผลดีนั้น บุคลิกภาพของครูผู้สอนเป็นสิ่งสำคัญ ครูต้องคอยดูแลขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม และให้แรงเสริมโดยการชมเชยให้กำลังใจเสมอ

3.1.4 นิทานพื้นบ้านของแต่ละท้องถิ่นมีอยู่มากมายซึ่งมีเนื้อหาที่น่าสนใจ ครูผู้สอนสามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ได้หลากหลาย และนิทานพื้นบ้านก็เป็นเรื่องที่นักเรียนให้ความสนใจเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นการนำนิทานพื้นบ้านมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังช่วยอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทำให้เกิดความรักท้องถิ่นของตนมากขึ้นด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนระหว่างกลุ่มที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานกับกลุ่มที่ใช้วิธีสอนแบบอื่น

3.2.2 ครูผู้สอนกลุ่มสาระภาษาไทยควรสอบถามความสนใจของนักเรียนในช่วงชั้นต่าง ๆ ที่มีต่อนิทานพื้นบ้านอีสานเพื่อจะได้เลือกเรื่องที่เหมาะสมมาใช้เป็นสื่อในการพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

3.2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในด้านอื่นให้กับนักเรียนด้วย เช่น ทักษะการฟัง และทักษะการพูด โดยการนำนิทานพื้นบ้านอีสานมาเป็นสื่อเพื่อพัฒนา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2519) รายงานแบบสำรวจความสนใจและรสนิยมในการอ่านของเด็กและเยาวชน
ไทย กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ
- _____ . (2522) คู่มือการสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เล่ม 3 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์การศาสนา
- _____ . (2538) คู่มือครูชุดพื้นฐานภาษา ชั้น ป.4 เล่ม 2 พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ . (2540) ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับหลักสูตรที่พึงประสงค์ กรุงเทพมหานคร ศูนย์
พัฒนาหลักสูตร
- _____ . (2544) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- _____ . (2546 ก) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545.
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อักษรไทย
- _____ . (2546 ข) การจัดการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กรมศิลปากร (2531) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา
- กรรณิการ์ พวงเกษม (2534) การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับ
ประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- กิ่งแก้ว อัดถากร (2519) คติชนวิทยา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กุหลาบ มัลลิกะมาส (2518) คติชาวบ้าน กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) การคิดเชิงวิเคราะห์ พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร
ซีเอสเอ็มเดีย
- โกวิท ประวาลพฤษย์ (2546) การเรียนรู้มาตรฐานคุณภาพและการประเมินแท้ สถาบันพัฒนา
คุณภาพวิชาการ
- จินตนา ไบกาชุยี่ (2542) เทคนิคการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว

- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2543) *ภาษากับการสื่อสาร* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
ศิลปากร
- จุไรรัตน์ วรรณศิริ (2544) "การจับใจความสำคัญ การย่อความและการขยายความ" ใน
ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร และการสืบค้น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- เจือ สตะเวทิน (2518) *คติชาวบ้านไทยภาษาไทยอุดมศึกษา เล่ม 3* กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์สุทธิสาร
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542) *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน (Reading and Reading
Promotion)* กรุงเทพมหานคร ศิลปาบรรณานคร
- _____ (2542) *เทคนิคการอ่าน (Reading Techniques)* กรุงเทพมหานคร
ศิลปาบรรณานคร
- _____ (2545) *การอ่านและการส่งเสริมการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร
โสภณการพิมพ์
- ฉวีวรรณ พลชนะ (2532) *เอกสารการสอนวิชา 215111 ภาษาไทยสำหรับครูประถมศึกษา*
ขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชวนทอง วัชรอาสน์ (2542) "การพัฒนาการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่
1 โรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคม โดยใช้นิทานท้องถิ่นอำเภอปากเกร็ด จังหวัด
นนทบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
สอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ชวาล แพรัตนกุล (2520) *เทคนิคการเขียนข้อสอบ* กรุงเทพมหานคร ชวนพิมพ์
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2545) *การสอนภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร เมธาธิปส์
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคนอื่นๆ (2547) *ภาษาไทย ม.2* กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- ถนอมวงศ์ ล้ำยอดมรรคผล (2543) "กระบวนการอ่าน" ใน *กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน* หน้า
40-75 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- ถิรนนท์ อนวัช (2528) "เล่านิทานให้หนูฟังหน่อย" *แม่และเด็ก* 8 (มกราคม): 81
- ทศนา เขมมณี และคณะ (2544) *วิทยาการด้านการคิด* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนา
คุณภาพวิชาการ
- _____ (2548) *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ธวัช ปุณโณทก (2525) *วรรณกรรมท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- นพดล จันทรพิชญ (2535) *การใช้ภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ต้นอ่อน
- นवलลอบ ทิमानนท์ (2545) "การคิดเพื่อพัฒนาการเรียนรู้" *ศิลปกรรม* 10, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม) 2545
- บันลือ พฤกษ์วัน (2529) *มิติใหม่ในการสอนอ่าน* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2530) *อุปเตการสอนภาษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2534) *มิติใหม่ในการสอนอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2528) *การวัดและประเมินผลทางการศึกษา* มหาสารคาม ปรีดาการพิมพ์
- บุญส่ง ครูศรี (2538) *นิทานเพลงพื้นบ้านโคราช* กรุงเทพมหานคร ม.ป.ท.
- บุบผา ญาณจันทร์ (2538) "การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้และไม่ใช้
นิทานพื้นบ้านอยุธยาเป็นสื่อในการสอนอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1
โรงเรียนจอมสุรางค์อุปถัมภ์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา" *วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช*
- ประคอง นิมมานเหมินท์ (2537) "นิทานพื้นบ้านในประเทศไทย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา
คติชนวิทยาสำหรับครู* หน้าที่ 3 หน้า 60-72 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ประเทิน มหาพันธ์ (2530) *การสอนอ่านเบื้องต้น* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- ประภา ตันติวุฒิ (2542) "การศึกษาผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบ
ฝึกสร้างจากนิทานพื้นบ้าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อำเภอเมือง
จังหวัดชลบุรี" *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2518) *การเขียนภาคปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- ปรีชา เนาว์เย็นผล (2546) "การวิจัยเชิงทดลอง" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยหลักสูตร
และกระบวนการเรียนการสอน* หน้าที่ 6 หน้า 155-156 นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- ปัจฉิมภาพ อับการรัตน์ (2540) "การศึกษาผลสัมฤทธิ์การอ่านอย่างมีวิจารณญาณ โดยใช้นิทาน
พื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน
อุดรธานีพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ปานรวี ยุงยุทธิชัย (2548) *นวัตกรรมการศึกษาชุด การอ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์*
กรุงเทพมหานคร สถาบันส่งเสริมและพัฒนาการอ่านเขียนแห่งประเทศไทย
- เปลื้อง ณ นคร (2544) *ศิลปะแห่งการอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร เยลโล่การพิมพ์*
- พิตร ทองชั้น (2546) "การวางแผนการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล" ใน *เอกสารการสอนชุด
วิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 3 หน้า 189-254
นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พิสมัย สิงห์แก้ว (2520) *การใช้เรื่องสั้นของ มนัส จรรยงค์ สอนเขียนเชิงสร้างสรรค์*
วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มาลินี ศิริจारी (2545) "การเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และความสามารถ
ทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่
เรียนด้วยบทเรียนไฮเปอร์เท็กซ์และบทเรียนสื่อประสมในวิชาโครงงานวิทยาศาสตร์"
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- ยุวรี ศิริธัญญาลักษณ์ (2542) "ผลการใช้กิจกรรมเกมและกิจกรรมนิทานที่มีต่อความคิด
สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย" วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา
- ระวีวรรณ อินทร์แหยม (2527) *เสี้ยวवाद: การศึกษาเชิงวิเคราะห์* กรุงเทพมหานคร
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
- รัชนี ศรีไพรวรรณ (2540) "ปัญหาการวิเคราะห์สาเหตุและการแก้ปัญหาการเขียน" ใน *เอกสาร
การสอนกลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)* หน่วยที่ 15 หน้า 1018-1020 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ราชบัณฑิตยสถาน (2546) *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542* กรุงเทพมหานคร
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์
- รื่นฤทัย ลัจจพันธุ์ (2547) *การอ่านภาษาไทย* นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช

- รุ่ง แก้วแดง (2542) *ปฏิวัติการศึกษาไทย พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร มติชน
- โรงเรียนบ้านโนนระเวียง (2547) "รายงานสรุปผลการประเมินมาตรฐานการศึกษา โรงเรียนบ้านโนนระเวียง โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ครั้งที่ 1" ระหว่างวันที่ 24-26 สิงหาคม พ.ศ. 2547 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา
- ล้วน สายยศ (2546) "ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน* หน่วยที่ 4 หน้า 301-303 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2539) *เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้* กรุงเทพมหานคร ชมรมเด็ก
- วรรณิ์ โสภประยูร (2535) "การพัฒนาทักษะการเขียนระดับประถมศึกษา" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชากลุ่มทักษะ 1 (ภาษาไทย)* หน่วยที่ 5 หน้า 427 พิมพ์ครั้งที่ 7 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- _____ (2542) *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด
- วาสนา เกตุภาค (2521) *คติชาวบ้าน* กรุงเทพมหานคร สหพัฒน์พัฒนา
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2533) *การใช้ภาษา* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2541) "กระบวนการทัศน์ใหม่: การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล" ใน *คู่มือพัฒนาโรงเรียนด้านการเรียนรู้โครงการปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา* กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว
- วิรัช วรรณรัตน์ และสมถวิล วิจิตรวรรณ (2548) "การใช้ผลการวัดและประเมินผลการเรียนรู้" ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา* หน่วยที่ 15 หน้า 431-487 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ศรีสุรางค์ ทีนะกุล (2542) *การคิดและการตัดสินใจ* กรุงเทพมหานคร เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น
- ศศิธร ธัญลักษณ์นันท์ (2542) *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น* กรุงเทพมหานคร เอิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น
- สนิท ตั้งทวี (2538) *การใช้ภาษาเชิงปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์

- สมเกียรติ กิจจำปา (2545) "ศึกษาความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียน และ ความสนใจในการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการ สอนอ่านแบบบูรณาการของ เมอร์ตอกห์" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาเอกการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สมจิต สวณไพบุลย์ (2541) เอกสารประกอบการสอนวิชา กว.571 ประชุมปฏิบัติการสอน วิทยาศาสตร์ กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- สมถวิล วิจิตรวรรณ (2548) "การใช้ผลการวัดและประเมินการเรียนรู้" ใน เอกสารการสอบชุด วิชาการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 15 หน้า 433-443 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- สมนึก ภัททิยธนี (2546) การวัดผลการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 4 กภาพสินธุ์ ประสานการพิมพ์
- สมบัติ จำปาเงิน และสำเนียง มณีกาญจน์ (มปป.) หลักรักอ่าน พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร คอมฟอร์ท
- สมบัติ ตัญญตรีรัตน์ (2531) การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา ขอนแก่น ภาควิชาการ ประถมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมบัติ ตัญญตรีรัตน์ และคณะ (2545) สอนให้คิด คิดแล้วเขียน เขียนจากความคิด กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 (2549) เอกสารวิเคราะห์ผลการประเมิน การศึกษาแห่งชาติ ปีการศึกษา 2548 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540) ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาระบวนการคิด และมาตรฐานการศึกษา (2548) การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์โอเดียนสแควร์
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537) นิทานพื้นบ้านไทย ม.ป.ท. ที.พี.พรินทร์
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2531) "บัญชีคำพื้นฐานที่ใช้ในการเรียนการสอน ภาษาไทย" ค้นคืนวันที่ 20 พฤศจิกายน 2550 จาก <http://www.suphan1.go.th/>.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2548) *การวัดและประเมินผลอิงมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กลุ่มสาระภาษาไทย กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- ลำลี รักสุทธิ (2544) *นิทานพื้นบ้านอีสาน และตำนานการก่อตั้งจังหวัด* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา
- สุขุม เฉลยทรัพย์ (2530) *การส่งเสริมการอ่าน ปฐมธานี ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยา ลงกรณ์*
- สุจิต เพ็ชรขอบ และสายใจ อินทร์พรพรย์ (2538) *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2539) *วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุชา จันทน์เอม (2544) *จิตวิทยาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 13* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2526) "การศึกษาเชิงบรรยายการใช้ประโยชน์นิทานพื้นเมืองช่วยเสริมการพัฒนาโปรแกรมการอ่าน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาพูด" ใน *รวมเรื่องย่อการประชุมทางวิชาการ* หน้า 1-7 กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2537) *หลักและวิธีการอ่านภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- _____ (2540) *การวัดและประเมินผลการอ่าน* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- _____ (2544) *การประเมินผลภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุพัตรา พร้อมดิษฐ์ (2546) "ผลการใช้นิทานพื้นบ้านจังหวัดจันทบุรีที่มีต่อการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี" *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*

- สุรพันธ์ เปรมปรีดี (2538) "การใช้นิทานพื้นเมืองภาคกลางเป็นสื่อพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมี
 วิจารณญาณและความคงทนในการจำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน
 ชุมชนวัดบางชัน จังหวัดปทุมธานี" วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2541) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สุวรรณีย์ ยะหะกร (2548) "แนวทางการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย" ใน *เอกสาร
 การสอนชุดวิชาการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา
 หนวดยที่ 3* หน้า 81-125 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์
- สุวิทย์ มูลคำ (2547) *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพ
 พิมพ์
- เสงี่ยม ไตรรัตน์ (2546) "การสอนเพื่อสร้างเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์" *ศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศิลปากร* 1,1 (มิถุนายน – ตุลาคม): 26-37
- เสนีย์ วิลาวรรณ (2546) *พัฒนาทักษะภาษาไทย* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- อรทัย ชีตารักษ์ (2546) "การใช้นิทานพื้นบ้านภาคเหนือเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการอ่าน
 และการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนแม่โป่ง จังหวัด
 เชียงใหม่" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการ
 สอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อารี พันธุ์มณี (มปป.) *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ
- อำพร ไตรภักท (2543) "การประเมินทักษะการคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์" ใน *การคิดวิเคราะห์
 วิจารณ์* หน้า 1-32 ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- Bloom. (1956) *Taxonomy of Education Objectives. Handbook 1 : Cognitive
 Domain*. New York : David Maky.
- Gagne, Robert M. (1970). *The Condition of Learning*. 2nd ed. New York : Rinehart
 and Winston".
- Gagne , Robert M. (1992) *Principle of Instructional Design* 4nd ed. New York :
 Holt, Rinehart and Winston.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw Hill.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย การพัฒนาความสามารถในการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

แผนการเรียนรู้ที่ 1

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ทำววกิต

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระสำคัญ

1. การอ่านในใจที่ดี ผู้อ่านจะต้องสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามและเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และจับใจความสำคัญของเรื่องที้อ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
2. การเขียนสรุปความมีหลักการเขียนคือ เขียนสรุปความสำคัญของประโยค เนื้อเรื่องว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ด้วยถ้อยคำที่กะทัดรัด
3. การอ่านเรื่องราวจากนิทานพื้นบ้าน จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การจำแนกแยกแยะ วิเคราะห์สิ่งดี สิ่งไม่ดี ได้อย่างมีเหตุผลและพิจารณาส่วนที่มีคุณค่านำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

1. อ่านในใจนิทานพื้นบ้านเรื่อง "ทำววกิต" ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านในใจ
2. คิดวิเคราะห์ความสำคัญและตอบคำถามจากนิทานได้
3. บอกลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสานได้ถูกต้อง
4. ใช้พจนานุกรมหาความหมายของคำได้ถูกต้อง
5. เขียนสรุปความจากเรื่อง "ทำววกิต" ได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านในใจ
2. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญจากเนื้อเรื่อง
3. การเขียนสรุปความ
4. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "ทำววกิต" ข้อคิดที่ได้จากนิทานคือ การไม่รักษาคำพูดยอมนำ

ความทุกข์มาให้ และขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำเข้าสู่บทเรียนด้วยการสนทนาเกี่ยวกับนิทานพื้นบ้านที่นักเรียนเคยได้ยินได้ฟังมา มีเรื่องอะไรบ้าง ขออาสาสมัครเล่านิทานให้เพื่อนฟัง

ชั้นสอน

1. ชั้นอ่าน (การอ่านในใจ)

1) ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะนิทานพื้นบ้าน ครูอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสาน และแจกใบความรู้ให้นักเรียนอ่าน

2) ให้นักเรียนอ่านคำยาก คำใหม่จากบัตรคำ แล้วแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน หาความหมายของคำจากพจนานุกรม ดังนี้

คำ	อ่านว่า	ความหมาย
ฤาษี	รือ - ลี	นักบวชผู้อยู่ในป่า , ชีไพร
ซื่อสัตย์	ซื่อ - ลัด	การประพฤติตรงและจริงใจ, ไม่คิดคดทรยศ, ไม่คดโกงและไม่หลอกลวง
ตะเพิด	ตะ - เพิด	ตวาดให้หนีไป , ร้องให้ตกใจหนีไป, ไล่ส่งไป
อมตะ	อะ - มะ - ตะ	ไม่ตาย , เป็นที่นิยมยั่งยืน, พระนิพพาน
อภิเชก	อะ - พิ - เสก	แต่งตั้งโดยการทำพิธีรดน้ำ เช่น อภิเชกสมรส (แต่งงาน)
ตระบัดสัตย์	ตระ - บัด - ลัด	ไม่รักษาคำมั่นสัญญา

3) ครูอธิบายหลักในการอ่านในใจที่ดีให้นักเรียนฟัง และแจกใบความรู้ให้นักเรียนอ่าน

4) ตั้งจุดมุ่งหมายในการอ่านคือ เพื่อหาคำตอบจากเรื่องที่อ่าน ดังนี้

- เพราะเหตุใดนางจันทะจรจึงไม่ยอมพุดกับผู้ชาย?
- ทำวรวรกิตทำอย่างไรให้นางจันทะจรรยอมพุดกับผู้ชาย?
- จากนิทานเรื่องนี้ใครผิดสัญญา?

5) นักเรียนอ่านในใจนิทานพื้นบ้านเรื่อง "ทำวรวรกิต" ภายในเวลา 10 นาที โดยครูสังเกตและประเมินลักษณะการอ่านในใจที่ถูกต้องวิธีของนักเรียนแต่ละคน ให้นักเรียนตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน และให้นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันจนจบเรื่อง

6) ทำแบบฝึกทักษะการอ่าน

2. ชั้นคิดวิเคราะห์

1) ฝึกคิดวิเคราะห์ความสำคัญโดยครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบดังนี้

- อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนตัวผู้ผิดสัญญา?
- ใครมีหน้าที่สำคัญที่สุดในครอบครัว?

- ข้อคิดสำคัญที่ได้รับจากนิทานเรื่องนี้คืออะไร?

2) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน แต่ละกลุ่มฝึกตั้งคำถามและหาคำตอบจากเรื่องที่อ่านกลุ่มละ 5 คำถาม ส่งตัวแทนของกลุ่มออกมาอ่านคำถามของตนแล้วให้เพื่อนในห้องตอบคำถาม ถ้าเพื่อนตอบไม่ได้ให้อ่านเฉลยให้ฟัง

3) นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ชั้นเขียน (การเขียนสรุปความ)

1) ครูอธิบายการเขียนสรุปความว่ามีหลักในการเขียน และขั้นตอนการเขียนสรุปความอย่างไรบ้าง และครูแจกใบความรู้เรื่องการเขียนสรุปความให้นักเรียนอ่าน

2) ครูยกตัวอย่างการเขียนสรุปความให้นักเรียนดู โดยครูเตรียมข้อความมาติดให้บนกระดานดำ แล้วให้ครูและนักเรียนช่วยกันเขียนสรุปความจากข้อความบนกระดานดำ

3) นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเขียน

ขั้นสรุป

1. ร่วมกันสรุปการอ่านในใจที่ดี คือ ผู้อ่านจะต้องสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามและเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

2. ร่วมกันสรุปการเขียนสรุปความ คือ เขียนสรุปความสำคัญของประโยค เนื้อเรื่อง ว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ด้วยถ้อยคำที่กะทัดรัด

3. ช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง "ท้าววรกิต" ครูสรุปเพิ่มเติมคือ "การไม่รักษาคำพูดย่อมนำความทุกข์มาให้ และไม่มีใครคบหา"

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "ท้าววรกิต"
2. แบบฝึกทักษะ
3. ใบความรู้
4. บัตรคำ
5. พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตทักษะกระบวนการเรียน
2. การตรวจผลงาน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการอ่าน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

-ตรวจแบบฝึกทักษะการเขียน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการอ่านในใจ แบบประเมินการเขียนสรุปความ
2. แบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

เกณฑ์การวัด

กำหนดเกณฑ์ประเมินผ่าน ระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป

บันทึกผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ภาคผนวก

ใบความรู้

นิทานพื้นบ้าน เป็นเรื่องเล่าของคนในท้องถิ่นที่เล่าด้วยปากเปล่าจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ต่อมาภายหลังมีการจดบันทึกไว้ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ มีลักษณะของนิทานพื้นบ้านอีสาน สรุปได้ดังนี้

- 1) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน ไม่นิยมการระบุชื่อผู้แต่ง มีต้นกำเนิดมาจากการเป็นวรรณคดีมุขปาฐะ ซึ่งไม่ทราบผู้เล่าต้นเค้าเรื่องแน่นอนประการหนึ่ง
- 2) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น ส่วนมากเป็นนิยายเล่าเรื่องที่เกิดจากจินตนาการ โดยอาศัยหลักการของเหตุและผลในตัวของมันเอง ไม่คำนึงถึงหลักเหตุผลตามความจริง
- 3) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสานนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเล่าเรื่องหรืออ้างอิงถึงพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก
- 4) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน เป็นตัวกำหนดค่านิยมทางสังคมและสภาพความเป็นอยู่อีกด้วย
- 5) ตำนานและนิทานพื้นบ้านอีสาน ได้รับการถ่ายทอดเรื่องราวและแนวคิดจากชุมชนในดินแดนแถบอื่นมา โดยเฉพาะแถบล้านนาไทย

การเขียนสรุปความ

หลักการเขียนสรุปความจะใช้หลักการตอบคำถามให้ได้ว่าว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร นำเนื้อหาสำคัญดังกล่าวมาเรียบเรียงใหม่ให้ลละลวย ต่อเนื่องอย่างชัดเจน และกะทัดรัด เป็นการย่อความคิดสำคัญของข้อความให้หนักแน่นยิ่งขึ้น การเขียนสรุปความอาจใช้แผนภาพความคิดในการสรุปเรื่องเพื่อให้เห็นลำดับชั้นของเรื่องได้อย่างชัดเจน

หลักการอ่านในใจ

1. ต้องตั้งจุดประสงค์การอ่านก่อนอ่านในใจ เช่น อ่านเพื่อหาคำตอบ อ่านเพื่อจับใจความสำคัญ อ่านเพื่อสรุปความหรือย่อความ อ่านเพื่อวิเคราะห์หาเหตุและผล หรืออ่านเพื่อแยกความคิดเห็นและข้อเท็จจริง เป็นต้น
2. ไม่แยกอ่านเป็นตอนหรือเป็นย่อหน้า ควรฝึกการอ่านอย่างรวดเร็ว
3. ไม่ทำปากขมุขมิม หรือออกเสียงขณะอ่าน
4. ไม่ใช้นิ้วชี้ตามข้อความที่อ่าน ควรใช้การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวาอย่างรวดเร็ว
5. ไม่ส่ายหน้าไปมาขณะอ่าน

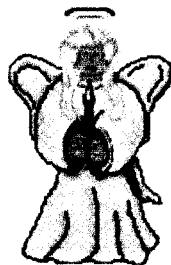
แบบฝึกทักษะ (การอ่าน)
เรื่อง ท้าววรกิต

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่ถูกต้อง และเขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง (5 คะแนน)

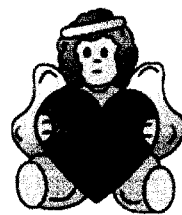
- _____ 1. นิทานพื้นบ้านมักจะเป็นวรรณคดีมขปาฐะ และไม่นิยมระบุชื่อผู้แต่ง
- _____ 2. นิทานพื้นบ้านอีสานมักจะสอดแทรกค่านิยมทางสังคมและสภาพความเป็นอยู่
- _____ 3. นิทานพื้นบ้านมักจะเป็นเรื่องจริงที่เล่าต่อ ๆ กันมา
- _____ 4. การอ่านในใจที่ดีต้องแยกอ่านเป็นตอนๆ อ่านสะกดคำและใช้นิ้วชี้ข้อความที่อ่าน
เสมอ
- _____ 5. การอ่านในใจไม่ควรส่ายหน้าหรือทำปากขมุขมิบในขณะที่อ่าน

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนคำอ่านของคำต่อไปนี้ให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

1. ชื่อสัตย์ อ่านว่า
2. ตะเพิด อ่านว่า
3. ตระบัดสัตย์ อ่านว่า
4. อภิเชก อ่านว่า
5. อมตะ อ่านว่า

แบบฝึกทักษะ (การคิดวิเคราะห์)
เรื่อง ท้าววรกิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตอบคำถามจากนิทานพื้นบ้านเรื่อง “ท้าววรกิต” ต่อไปนี้

(10 คะแนน)

1. อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่นางจันทะจรไม่ยอมมพฤจากับผู้ชาย ?

ตอบ.....

2. เพราะเหตุใดพระฤาษีจึงไล่นกสองผัวเมียให้ไปอยู่ถิ่นอื่น ?

ตอบ.....

3. ผลของการผิดสัญญาทำให้เกิดผลอย่างไรบ้าง?

ตอบ.....

4. ใครที่นักเรียนไม่ควรนำมาเป็นเยี่ยงอย่าง เพราะเหตุใด?

ตอบ.....

5. นักเรียนคิดว่าหน้าที่สำคัญที่สุดของทุกคนในครอบครัวคืออะไร?

ตอบ.....

6. นิทานเรื่องนี้มีความสำคัญที่เป็นข้อคิดในเรื่องใด?

ตอบ.....

7. เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นเพราะสาเหตุสำคัญจากใคร เพราะเหตุใด?

ตอบ.....

8. นกกระจาบตัวผู้มีลักษณะนิสัยที่ไม่ดีอย่างไร?

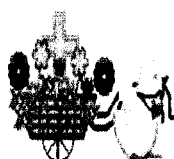
ตอบ.....

9. จากนิทานเรื่องนี้ นักเรียนสามารถนำคุณค่าไปใช้ประโยชน์ในเรื่องใดได้บ้าง?

ตอบ.....

10. นักเรียนคิดว่าสิ่งใดสำคัญที่สุดที่ทำให้ครอบครัวของเราอบอุ่นและมีความสุข ?

ตอบ.....

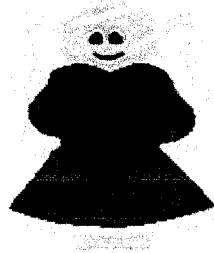
ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่..... โรงเรียน.....

แบบฝึกทักษะ (การเขียน)
เรื่อง ท้าววรกิต

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานที่บ้านเรื่อง “ท้าววรกิต” แล้วเขียนสรุปใจความสำคัญมา
ประมาณ 1-5 บรรทัด (10 คะแนน)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....โรงเรียน.....

ทำวารกิต

ท้าววรกิต

กาลครั้งหนึ่ง ณ ป่าแห่งหนึ่ง มีนกกระจาบผิวเมียคู่หนึ่งพากันทำรัง อยู่ในหมวดของพระฤๅษี วันหนึ่งพ่อนกกระจาบออกไปหาเหยื่อตามสุ่มทุมพุ่มไม้ต่าง ๆ พอดีบินไปพบดอกบัว พ่อนกจึงมัวแต่มุดหัวหาเหยื่อในดอกบัวจนเพลิน พอดีวันค่ำลงดอกบัวก็หุบทันที และหุบเอาพ่อนกไว้ในดอกบัวพ่อนกจึงออกมาไม่ได้ จนรุ่งสางดอกบัวจึงบานอีกที่พ่อนกจึงบินกลับบ้านได้ ฝ่ายแม่นกคิดว่าผัวนอกใจไปมีเมียใหม่ จึงได้ทะเลาะถกเถียงกันและต่างก็ขอสาบานแสดงความซื่อสัตย์ต่อกันว่า “หากใครไม่ซื่อสัตย์ขอให้มามีบาปใหญ่บาปโตเท่าพระฤๅษี” ฝ่ายพระฤๅษีได้ยินนกสองตัวเมียพุ่มเถียงและสาบานกันดังนั้นก็โกรธมาก จึงไล่นกกระจาบสองตัวเมียคู่นั้นให้ไปอยู่ที่อื่น “เปรียบอะไรไม่เปรียบให้บาปใหญ่เท่าพระฤๅษีจะไปไหนก็ไปไป” พระฤๅษีไล่ตะเพิดนกสองตัวเมียจึงพากันไปทำรังที่ป่าเลา

ขณะที่ทั้งคู่ไปทำรังที่ป่านั้นได้ออกลูกมาสองตัว พ่อนกและแม่นกต่างรักลูกของตนเองมาก เมื่อพ่อนกออกหาเหยื่อแม่นกก็เฝ้าลูกอยู่ในรัง อยู่มาวันหนึ่งไฟป่าเกิดลุกไหม้อยู่แต่ไกลนกสองตัวเมียจึงสัญญากันว่า “ถ้าไฟป่ามาถึงรังของเรา เราจะไม่หนีไปไหนเราจะตายพร้อมกับลูกของเรา” ทั้งนกตัวผู้และตัวเมียต่างตกลงสัญญารักอมตะพร้อมกันและต่างสาบานว่า “ถ้าใครผิดสัญญาจะไม่ยอมพูดกับเพศตรงข้ามอีก” ฝ่ายนกตัวผู้ก็ตกลงตามคำสาบานนั้น ในที่สุดไฟป่าก็ลุกลามมาถึงรัง พ่อนกเห็นจวนตัวคิดว่าอยู่ไปก็ตายเปล่า จึงคิดระบัดสัตย์ไม่เคารพสัญญารีบแผ่นบินหนีออกไป ปล่อยให้เมียและลูกตายอยู่ในรังท่ามกลางกองเพลิงอันร้อนระอุ

ชาติต่อมาพ่อนกเกิดเป็นท้าววรกิตโอรสของเจ้าเมืองแห่งหนึ่ง ส่วนแม่นกได้เกิดเป็นบุตรของเจ้าเมืองกาสี ชื่อจันทะจร ตั้งแต่เกิดมานางไม่ยอม

พูดกับชายใดเลย พระบิดาเป็นทุกข์มากจึงได้ประกาศไปว่าถ้าใครทำให้นางพูดได้จะให้ครองเมืองแต่ก็ไม่มีใครสามารถทำได้ ทำวรรกิตได้ยินประกาศนั้นจึงได้ไปเรียนวิชาถอดดวงใจกับพระฤๅษีแล้วจึงเสด็จไปรับอาสาขอพูดกับนาง โดยถอดดวงใจไว้กับหมอนแล้วพูดกับหมอนในเรื่องราวต่าง ๆ ในที่สุดก็มาพูดถึงเรื่องของผู้หญิงที่ต้องฟ่ายแพ้ผู้ชายตลอดและทำวรรกิตก็จำเรื่องราวในอดีตชาติได้ดี จึงนำเรื่องนกกกระจาบมาเล่าให้หมอนฟัง แต่ตอนจบแกล้งเล่าเรื่องในอดีตให้ผิดว่า นกตัวเมียบินหนีไฟไปก่อนจึงเป็นการพูดแทงใจดำนางจันทะจรทำให้นางโกรธมากจึงพูดโต้แย้งออกมาโดยไม่ได้ตั้งใจว่า “เรื่องที่พูดมานั้นไม่เป็นความจริง” เมื่อได้ยินเพียงเท่านั้นเหล่าเสนาอำมาตย์ที่เฝ้าดูเหตุการณ์ก็ดีซึ้งร้องปล่ำวพร้อมกับพูดว่า “พระนางได้พูดกับผู้ชายแล้ว” ชาวเมืองต่างให้ร้องแสดงความดีใจ เจ้าเมืองกาสิจึงได้จัดงานอภิเษกสมรสให้ทำวรรกิตกับนางจันทะจรและได้ครองเมืองตามสัญญาต่อไป

ป่าเลา หมายถึง ป่าต้นตะแบก

ที่มา : ลำลี รักสุทธิ นิทานพื้นบ้านอีสาน และตำนานการก่อตั้งจังหวัด กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา 2544

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการอ่านในใจ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1. การวาง /การจับหนังสือถูกต้อง	ลักษณะท่าทาง การวางและจับหนังสือถูกต้อง	ลักษณะท่าทาง การวางและจับหนังสือ ไม่ถูกต้อง 1 อย่าง	ลักษณะท่าทาง การวางและจับหนังสือไม่ถูกต้อง 2 อย่างขึ้นไป
2. การกวาดสายตา	กวาดสายตาจากซ้ายไปขวาได้ถูกต้อง สม่ำเสมอและรวดเร็ว	กวาดสายตาจากซ้ายไปขวาได้ถูกต้อง แต่ช้า	กวาดสายตาจากซ้ายไปขวาได้ถูกต้อง แต่ช้ามาก
3. การไม่ส่ายหน้าไปมาในขณะที่อ่าน	ไม่ส่ายหน้าไปมา ในขณะที่อ่านในใจ ตลอดทั้งเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ	ส่ายหน้าไปมาเป็น บางครั้งในขณะที่อ่านในใจ	ส่ายหน้าไปมา ในขณะที่อ่านในใจ ตลอดเวลา
4. จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน	จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ทุกประเด็น ครบสมบูรณ์ ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ บางประเด็น ไม่สมบูรณ์	จับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านไม่ได้เลย
5. ตั้งคำถาม / ตอบคำถามจากเรื่อง	อ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องทุกเรื่อง ทุกประเด็น	อ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ถูกต้องบางเรื่อง บางประเด็น	อ่านในใจแล้วตั้งคำถามและตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านไม่ได้และไม่ถูกต้อง

เกณฑ์การให้คะแนนการเขียนสรุปความ
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1. สรุปใจความสำคัญ	สรุปความได้ถูกต้องครบถ้วน	สรุปความถูกต้องแต่ขาดส่วนสำคัญไป 1 ประเด็น	สรุปความได้เกือบถูกต้องขาดส่วนสำคัญมากกว่า 2 ประเด็น
2. เขียนประโยคและจำนวนภาษา	เขียนประโยคและจำนวนภาษาถูกต้องตามหลักภาษา	เขียนประโยคและจำนวนภาษามีผิดพลาดหลักไวยากรณ์ 2 ตำแหน่ง	เขียนประโยคและจำนวนภาษามีผิดพลาดหลักไวยากรณ์มากกว่า 2 ตำแหน่ง
3. การสะกดคำ และวรรณยุกต์	เขียนสะกดคำและวางวรรณยุกต์ถูกต้องทุกที่	สะกดคำผิดหรือวางรูปวรรณยุกต์ผิดที่ 1 แห่ง	สะกดคำผิด วางรูปวรรณยุกต์ผิดที่ 2 แห่งขึ้นไป
4. การเว้นวรรคตอน	เว้นวรรคตอนถูกต้องทุกที่	-เว้นวรรคตอนผิด 1 แห่ง	เว้นวรรคตอนผิดที่ 2 แห่งขึ้นไป
5. ความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย	สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อยทั้งหมด	ขีดฆ่า สกปรก 1 แห่ง	ขีดฆ่า สกปรก 2 แห่งขึ้นไป

แผนการเรียนรู้ที่ 3

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง กรรมตามสนอง

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระสำคัญ

1. การอ่านในใจที่ดี ผู้อ่านจะต้องสามารถตั้งคำถาม ตอบคำถามและเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์และจับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง
2. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง เล่าเรื่อง และเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องได้ แสดงว่าผู้อ่านเข้าใจถึงลำดับขั้นตอนของเรื่องเป็นอย่างดี
3. การอ่านเรื่องราวจากนิทานพื้นบ้าน จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การจำแนกแยกแยะ วิเคราะห์สิ่งดี สิ่งไม่ดีได้อย่างมีเหตุผล และพิจารณาส่วนที่มีคุณค่านำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

1. อ่านในใจนิทานพื้นบ้านเรื่อง "กรรมตามสนอง" ได้ถูกต้องตามหลักการอ่านในใจ
2. เขียนแผนภาพโครงเรื่องและเล่าเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่อง "กรรมตามสนอง" ได้
3. ใช้พจนานุกรมหาความหมายของคำได้ถูกต้อง
4. คิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์และตอบคำถามจากเรื่องทีอ่านได้อย่างถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านในใจ
2. การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์จากเนื้อเรื่อง
3. การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
4. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "กรรมตามสนอง" ข้อคิดที่ได้จากนิทานคือ การกระทำชั่ว การทำร้ายบุพการี ความอกตัญญูของลูก ทำให้ได้รับผลกรรมนั้นและได้รับความทุกข์ทรมานแสนสาหัส

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ให้นักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับสุภาษิตที่ว่า "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" ช่วยกันบอกความหมายและยกตัวอย่างเกี่ยวกับผลของการกระทำในเรื่องดังกล่าว

ขั้นสอน

1. ขั้นอ่าน (การอ่านในใจ)

1) ครูแจ้งจุดประสงค์ในการอ่านไว้ว่า เมื่ออ่านเรื่องจบแล้วสามารถเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน - หลัง และตอบคำถามได้ถูกต้อง

2) นักเรียนอ่านคำยากในบัตรคำที่ครูนำมาติดบนกระดานดำ เช่น อุบาย เกวียน กระจก โรคซึ่ทูต รังเกียด รำคาญ แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5-6 คน ค้นหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม ดังนี้

คำ	อ่านว่า	ความหมาย
อุบาย	อุ - บาย	เล่ห์กล , วิธีอันแยบคาย
เกวียน	เกวียน	ยานพาหนะชนิดหนึ่ง มี 2 ล้อ ใช้ควายหรือวัวเทียม ลักษณะนามว่า เล่ม
กระจก	กระ - ไซก	กระจกเสียด เช่น พุดกระจก เहांกระจก , กระทำให้กลัว, ทำให้ตกใจ
โรคซึ่ทูต	โรค - ซึ่ - ทูต	ชื่อโรคเรื้อนชนิดหนึ่งทำให้มือกุดเท้ากุด
รังเกียด	รัง - เกียด	ตั้งเกลียดกัน , ไม่พอใจ , เกลียด
รำคาญ	รำ - คาน	ระคายเคือง , เบื่อหน่าย

3) นักเรียนอ่านในใจนิทานเรื่อง "กรรมตามสนอง" ใช้เวลา 10 นาที ครูสังเกตและประเมินลักษณะการอ่านในใจของนักเรียนแต่ละคน

4) นักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง โดยให้นักเรียนเล่าเรื่องต่อกันจนจบเรื่อง (ถ้านักเรียนติดขัดครูอาจใช้คำถามนำเพื่อให้นักเรียนตอบ)

5) นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการอ่าน

2. ขั้นคิดวิเคราะห์

1) ครูยกตัวอย่างคำถามเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เช่น อาการป่วยของลูกชายและลูกสะใภ้ที่มีสาเหตุมาจากผลกรรมของตัวเองคืออะไร? (ลูกสะใภ้ตาบอด ลูกชายเป็นซึ่ทูต)

2) นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มนำคำ ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร มาใช้ตั้งคำถามจากนิทานเรื่อง "กรรมตามสนอง" ให้ได้มากที่สุด

3) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาถามคำถามเพื่อนกลุ่มละ 2 คำถาม ถ้ากลุ่มใดตอบ

ได้จะได้เป็นผู้ถามคำถามต่อไป ทำเช่นนั้นจนครบทุกกลุ่มและช่วยกันแก้ไขในกรณีที่มีความบกพร่องหรือตั้งคำถามไม่ถูกต้อง ครูชมเชยนักเรียนที่ตั้งคำถามและตอบได้ถูกต้อง และแนะนำนักเรียนที่ยังบกพร่องในการตั้งคำถาม

4) นักเรียนแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นกิจกรรมรายบุคคลด้วยการตอบคำถามจากนิทานเรื่อง "กรรมตามสนอง"

3. ขั้นเขียน (การเขียนแผนภาพโครงเรื่อง)

1) ครูเขียนแผนภาพโครงเรื่องบนกระดาน แล้วอธิบายแผนภาพโครงเรื่องให้นักเรียนฟัง

2) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ช่วยกันเติมข้อความและหาคำตอบจากแผนภาพโครงเรื่อง แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ผู้ฟังช่วยกันอธิบายการเล่าเรื่องของเพื่อนว่าถูกต้องหรือควรปรับปรุงอย่างไร

3) นักเรียนแต่ละคนเขียนเรื่องตามแผนภาพโครงเรื่องด้วยสำนวนภาษาของตนเอง

4) นักเรียนทำแบบฝึกทักษะการเขียน

5) ครูสรุปเรื่องเพิ่มตามแผนภาพโครงเรื่อง ดังต่อไปนี้

ใคร : ตัวละคร (ย่า ลูกชาย ลูกสะใภ้)

ที่ไหน : สถานที่ (หมู่บ้าน กลางป่า)

ใครทำอะไร : เหตุการณ์ -ครอบครัวหนึ่งมีลูกชาย ลูกสะใภ้ และแม่ตาบอดอาศัยอยู่ด้วยกัน

-ลูกสะใภ้รำคาญแม่สามีจึงหาวิธีกำจัด

-ลูกสะใภ้บอกให้สามีนำแม่ตาบอดไปฆ่าทิ้ง

-ลูกชายออกอุบายชวนแม่ไปเยี่ยมญาติ

-เมื่อถึงกลางป่าลูกชายปลอมเป็นโจรมาฆ่าแม่ที่ตาบอด

-ต่อมาลูกสะใภ้ตาบอด ลูกชายมีแผลเปื่อยพุพองตามตัว

ผลของเหตุการณ์ : ลูกสะใภ้ได้รับผลกรรมที่ทำคือ ตาบอดเหมือนแม่ย่า ลูกชายก็มีแผลพุพองตามตัว ที่เรียกว่า โรคซึ่พุต

ข้อคิด : การฆ่าพ่อแม่หรือบุพการีเป็นบาปหนัก ทำให้ได้รับผลของกรรมนั้นที่เรียกว่ากรรมตามสนอง

ขั้นสรุป

1. ร่วมกันสรุปการการอ่านในใจที่มีประสิทธิภาพ คือ ผู้อ่านจะต้องสามารถเล่าเรื่องตาม

ลำดับเหตุการณ์ และจับใจความสำคัญของเรื่องทีอ่านได้อย่างรวดเร็ว

2. ร่วมกันสรุปการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง คือ เป็นการเขียนเรื่องราวเหตุการณ์ตามลำดับขั้นตอน

3. ช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง "กรรมตามสนอง" ครูสรุปเพิ่มเติมคือ "การกระทำชั่ว การทำร้ายบุพการี ความอกตัญญูของลูก ทำให้ได้รับผลกรรมนั้นและได้รับความทุกข์ทรมานแสนสาหัส"

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "กรรมตามสนอง"
2. แบบฝึกทักษะ
3. บัตรคำ
4. แผนภาพโครงเรื่อง
5. พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตทักษะกระบวนการเรียน
2. การตรวจผลงาน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการอ่าน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการเขียน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการอ่านในใจ แบบประเมินการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
2. แบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

เกณฑ์การวัด

กำหนดเกณฑ์ประเมินผ่าน ระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป

บันทึกผลการเรียนรู้

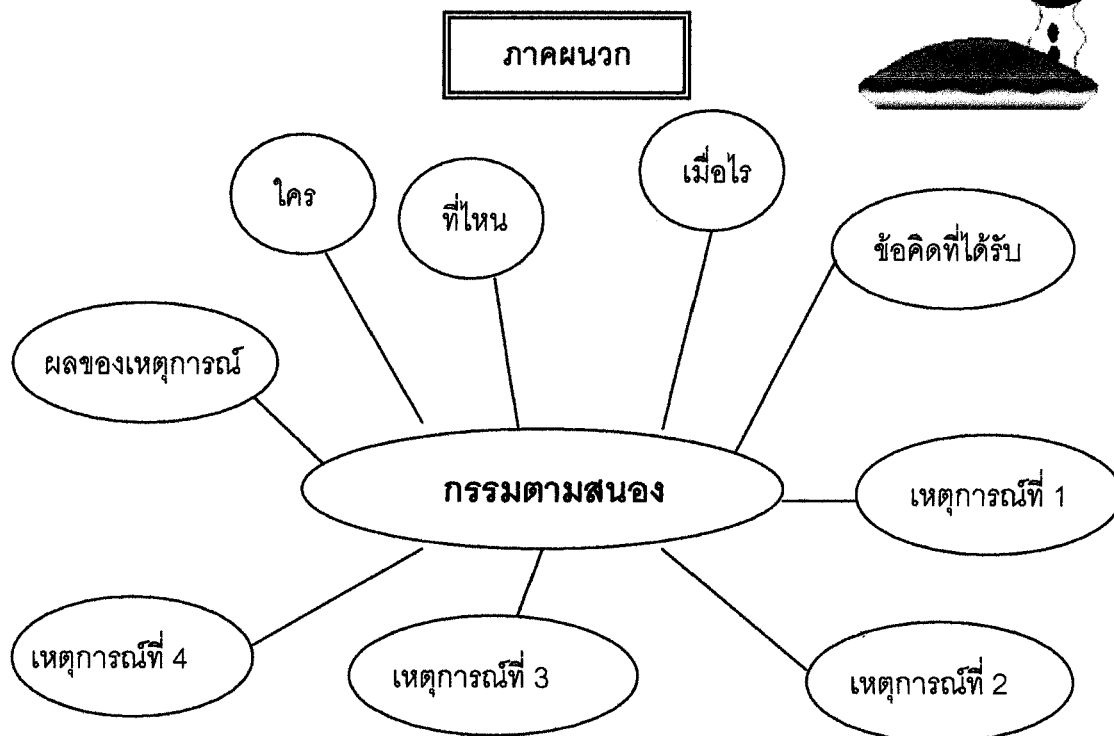
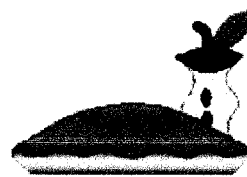
.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

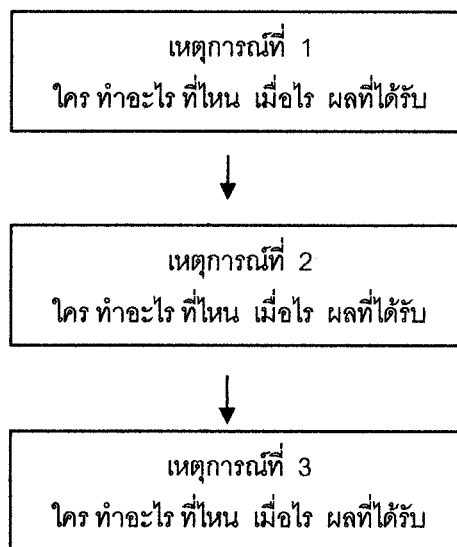
(นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

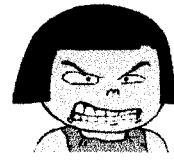
แผนภาพโครงเรื่อง

- ใคร = ตัวละคร
- ที่ไหน = สถานที่และลักษณะของสถานที่
- ใครทำอะไร =

- ผลของเหตุการณ์ = ผลของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร
- ข้อคิด = ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง
- หมายเหตุ : นักเรียนอาจออกแบบแผนที่ความคิดได้อย่างหลากหลาย

แบบฝึกทักษะ (การอ่าน)
เรื่อง กรรมตามสนอง

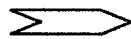

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนเขียนหมายเลขตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง (5 คะแนน)

- ลูกสะใภ้ตามองไม่เห็น ลูกชายมีแผลเปื่อยพุพองตามตัว
- ความซื่อบังตาลูกชายตัดสินใจเลิกเมีย
- ลูกสะใภ้ยุยงให้สามีฆ่าแม่ตัวเอง
- ลูกสะใภ้เอาใจสามีทำให้สามีรักและหลงตัวเอง
- โจรป่าใช้ไม้ค้ำเกวียนตีกระหน่ำย่าจนตาย

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนเขียนคำจากคำอ่านลงในช่องว่างทางขวามือให้ถูกต้อง (5 คะแนน)

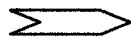
1. รำ - คาน

.....

.....

2. อุ - บาย

.....

.....

3. ไรก - ซี้ - หูด

.....

.....

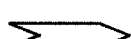
4. รัง - เกียด

.....

.....

5. กระ - ไชก

.....

.....

แบบฝึกทักษะ (การคิดวิเคราะห์)
เรื่อง กรรมตามสนอง

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์และตอบคำถามจากนิทานพื้นบ้านเรื่อง
"กรรมตามสนอง" ต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. เพราะเหตุใดลูกชายกับลูกสะใภ้จึงคิดกำจัดแม่ตัวเอง ?
ตอบ.....
2. เพราะเหตุใดลูกสะใภ้จึงไม่รักแม่สามี ?
ตอบ.....
3. เหตุการณ์ต่าง ๆ จะไม่เกิดขึ้นถ้าลูกชายปฏิบัติอย่างไร ?
ตอบ.....
4. หน้าที่สำคัญของลูกที่มีต่อบิดามารดาคืออะไร ?
ตอบ.....
5. ผลของกรรมที่ลูกชายและลูกสะใภ้ได้รับคืออะไร ?
ตอบ.....
6. ลูกชายหลอกแม่ไปฆ่าทิ้งตรงกับสำนวนไทยว่าอย่างไร ?
ตอบ.....
7. ถ้าครอบครัวแตกแยก นักเรียนคิดว่าจะส่งผลเสียต่อประเทศชาติอย่างไร ?
ตอบ.....
8. ถ้าลูกขาดความกตัญญูต่อบิดามารดา จะส่งผลต่อสถาบันครอบครัวอย่างไรบ้าง ?
ตอบ.....
9. ถ้าครอบครัวมีปัญหา นักเรียนคิดว่าจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนหรือไม่ อย่างไร ?
ตอบ.....
10. จากนิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดอะไรบ้าง ?
ตอบ.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....โรงเรียน.....

แบบฝึกทักษะ (การเขียน)
เรื่อง กรรมตามสนอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง กรรมตามสนอง แล้วเติมข้อความลงในแผนภาพ
โครงเรื่อง (10 คะแนน)

แผนภาพโครงเรื่อง "กรรมตามสนอง"

ใคร =

ที่ไหน =

ใครทำอะไร =

เหตุการณ์ที่ 1
.....

เหตุการณ์ที่ 2
.....

เหตุการณ์ที่ 3
.....

ผลของเหตุการณ์ =

ข้อคิดที่ได้จากเรื่อง =

.....
.....

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่..... โรงเรียน.....

ကလေးတို့၏ကလေး

กรรมตามสนอง

ณ ครอบครัวหนึ่งมีสามคนพ่อแม่ลูกอาศัยอยู่ด้วยกันในหมู่บ้านแถบชายป่า พ่อลูกโตขึ้นพ่อแม่ก็หาเมียให้ ต่อมาพ่อของเขาตายลงเหลือแต่แม่ของเขาและเมียของเขา ด้วยความยากจนแม่จึงพยายามตัดฟันขายเพื่อช่วยลูกชายและลูกสะใภ้หารายได้ จนอยู่มาวันหนึ่งไม้ฟันกระเด็นลูกตาของนางจนบอดสนิททั้งสองข้าง นางจึงไม่สามารถทำมาหากินช่วยลูกชายได้จึงตกเป็นภาระของลูกชายและลูกสะใภ้ต้องเลี้ยงดูและหาอาหารให้

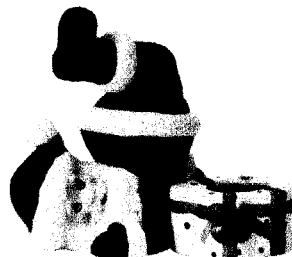
ฝ่ายลูกชายก็เป็นคนขยันขันแข็งแม้จะยากจนเขาก็ไม่ยอมให้เมียและแม่ต้องลำบาก ก่อนออกไปหาตัดฟันทุกวันเขาจะสั่งเมียไว้ว่า “อยู่บ้านดูแลแม่ให้ดีนะ ไม่ต้องไปทำอะไรให้ลำบากหรือก็จะเป็นคนทำเอง” เมียก็รับปากและรับภาระเลี้ยงแม่สามีตาบอดเสมอมา แต่เมื่อนานเข้าลูกสะใภ้รู้สึกรำคาญและเบื่อแม่สามีเต็มทนเพราะคิดว่าไม่ใช่แม่ของตน “มันไม่ใช่แม่ฉันนี่นา ฉันจะทนเลี้ยงดูมันทำไม” ลูกสะใภ้บ่นอยู่คนเดียวแล้วคิดอุบายหาทางกำจัดย่า เธอจึงแกล้งทำดีเอาใจสามีทำให้สามีรักและหลงตัวเองมากขึ้น อยู่มาวันหนึ่งลูกสะใภ้ก็ปรึกษากับสามีอย่างที่สามีคิดไม่ถึงว่า “พี่จะ...เรานำแม่ไปฆ่าทิ้งเสียเถอะ น้องรู้สึกรำคาญแม่มากอยู่ไปก็ไม่มีประโยชน์หรอก ตั้งแต่แม่ตาบอดน้องไม่มีความสุขเลย” เขาก็อึ้งอยู่ในใจไม่ตอบเมียว่าอย่างไร เมียจึงบ่นต่อไปอีกว่า “ถ้าพี่ไม่ฆ่าแม่ น้องจะกลับไปอยู่บ้านตัวเอง และจะไม่กลับอยู่ที่นี่อีกต่อไป” เขานิ่งซึ้งกุ่มใจไม่รู้จะทำอย่างไรดี ครั้นจะฆ่าแม่ก็เป็นแม่แท้ ๆ ของตัวเอง ครั้นจะไม่ฆ่าแม่เสียเมียก็จะตีจากเขาไป เขานอนคิดกุ่มใจอยู่หลายวันในที่สุดเขาก็ตัดสินใจเลือกเมียไว้ก่อน โดยความซุ่มซ่ามปิดบังทำให้เขาคิดไปว่าแม่เกิดมานานแล้วสมควรตายอยู่ไปก็ไม่มีประโยชน์แถมเป็นภาระเปล่า ๆ เขาก็ออกอุบายชวนแม่ว่า “แม่จะ...เรามาอยู่ที่นี้กันนาน

แล้วลูกจะพาแม่ไปเยี่ยมญาติที่ฝั่งโน้น จะไปไหมแม่” แม่รีบตอบด้วยความดีใจว่า “ดีเหมือนกันแม่ก็คิดถึงญาติพี่น้องไม่รู้เขาอยู่กันอย่างไร” แล้วลูกสะใภ้ก็จัดเตรียมสัมภาระให้แม่และสามี ส่วนลูกชายก็นำวัวมาเทียมเกวียนเพื่อพาแม่ไปเยี่ยมบ้านเดิม ขณะเกวียนไปถึงกลางป่าเขาก็บอกแม่ว่า “แม่อออยู่ที่เกวียนนะ เดี่ยวลูกไปถ่ายทุกข์ก่อนเดี๋ยวจะกลับมา” เขาทำท่าเข้าป่าไปแป๊บเดียวก็ได้ยินเสียงโจรมาปล้นแม่ แม่ที่ตาบอดบอกอย่างตกใจว่า “ฉันไม่มีอะไรติดตัวหรอก ฉันเป็นคนแก่ตาบอดไม่มีเงินทองอะไร รอให้ลูกเข้ามาก่อนถึงเอา” โจรปลอมพูดกระซิกไปว่า “ลูกมึงฆ่าตายไปแล้ว เหลือแต่มึงนี้แหละจะฆ่ามึงให้ตายเดี๋ยวนี้” ว่าแล้วโจรปลอมก็ใช้ไม้ค้ำเกวียนกระหน่ำตีลงบนหัวของนางจนตายสนิท ฝ่ายลูกชายจึงรีบขับเกวียนกลับบ้านไปเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น

อยู่ต่อมาดวงตาทั้งสองข้างของลูกสะใภ้เกิดบาดเจ็บขึ้นมาอย่างไม่รู้สาเหตุและตาบอดสนิทมองไม่เห็นในที่สุดซึ่งเป็นเหมือนแม่สามีไม่มีผิด ส่วนลูกชายนั้นตามเนื้อตัวของเขาจะพุพองเปื่อยเน่าเป็นโรคขี้ทูตซึ่งเป็นที่รังเกียจของชาวบ้านทั่วไป นี่คือผลกรรมที่ตามสนองพวกเขาซึ่งได้กระทำไว้กับแม่ บังเกิดเกล้าของเขาเอง

โรคขี้ทูต = โรคเรื้อน
 ยา = ในเรื่องนี้หมายถึงแม่สามี

ที่มา : ลำลี รักสุทธิ นิทานพื้นบ้านอีสาน และตำนานการก่อตั้งจังหวัด กรุงเทพมหานคร
 สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา 2544

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1. ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม	ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้อง เหมาะสมตลอดทั้ง เรื่อง	ใช้ภาษากระชับ ชัดเจน สุภาพ ถูกต้อง เหมาะสม เป็นบางข้อความ	ใช้ภาษาไม่ชัดเจน ไม่ถูกต้อง และไม่ เหมาะสมเป็น ส่วนมาก
2. ลำดับความคิด เหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง	ลำดับความคิด ลำดับ เหตุการณ์ได้อย่าง ต่อเนื่องเหมาะสม	ลำดับความคิด ลำดับเหตุการณ์ได้ อย่างต่อเนื่อง บกพร่องบ้าง บางส่วน	ลำดับความคิด ลำดับเหตุการณ์ สับสน วกวนไม่ ต่อเนื่อง
3. การเขียนสะกด คำผิดถูกต้อง	เขียนสะกด คำผิด ถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง	เขียนสะกด คำผิด ผิด 2 ตำแหน่ง	เขียนสะกด คำผิด ผิดมากกว่า 2 ตำแหน่งขึ้นไป
4. การเขียนสรุปความ ถูกต้อง	เขียนสรุปความคิดได้ ถูกต้องครบถ้วน	เขียนสรุปความได้ ถูกต้องแต่ขาดส่วน สำคัญไปบาง ประเด็น	เขียนสรุปความได้ เกือบถูกต้อง แต่ ขาดส่วนสำคัญ มากกว่า 2 ประเด็น
5. ความสะอาด สวยงาม เป็นระเบียบ	ทำงานสะอาด สวยงาม และเป็น ระเบียบเรียบร้อย	ทำงานสะอาด สวยงาม และเป็น ระเบียบเรียบร้อย เป็นบางส่วน	ทำงานไม่สะอาด และไม่เป็นระเบียบ เรียบร้อยสวยงาม

แผนการเรียนรู้ที่ 5

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง นางหล่อกับนางลูน

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระสำคัญ

1. การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อให้ผู้อื่นฟัง ผู้อ่านจะต้องอ่านออกเสียงให้ชัดเจน รู้จักเน้นหนักเบาเสียงให้เป็นไปตามเรื่องและเว้นวรรคตอนให้ถูกต้อง จึงจะสื่อความหมายได้ตรงตามวัตถุประสงค์
2. การคัดลายมือ คือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย โดยคำนึงถึงความสะอาด สวยงาม และมีท่าทางในการคัดลายมือที่ถูกต้อง
3. การเขียนตามคำบอก จะช่วยให้นักเรียนจำคำและเขียนคำได้ถูกต้อง
4. การอ่านเรื่องราวจากนิทานพื้นบ้าน จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การจำแนก แยกแยะ วิเคราะห์สิ่งดี สิ่งไม่ดี ได้อย่างมีเหตุผลและพิจารณาส่วนที่มีคุณค่านำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

1. อ่านออกเสียงจากเรื่อง "นางหล่อกับนางลูน" ได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน
2. คิดวิเคราะห์หลักการ และตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
3. เขียนตามคำบอกได้ถูกต้อง
4. ใช้พจนานุกรมหาความหมายของคำได้ถูกต้อง
5. คัดลายมือด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัดได้ถูกต้องและสวยงาม

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านออกเสียง
2. การคิดวิเคราะห์หลักการจากเนื้อเรื่อง
3. การเขียนตามคำบอก การคัดลายมือ
4. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "นางหล่อกับนางลูน" ข้อคิดที่ได้จากนิทานคือ ความอิจฉาริษยา ความเห็นแก่ตัว การคิดร้ายต่อผู้อื่น ทำให้ได้รับความทุกข์ ดังคำที่ว่าให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ให้นักเรียนดูภาพตัวละครของนิทานเรื่อง “นางหล่อกับนางลุน” แล้วสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับภาพนั้น และสนทนาถึงความอิจฉาริษยาทำให้เกิดความสุขหรือความทุกข์

ขั้นสอน

1. ขั้นอ่าน (การอ่านออกเสียง)

- 1) นักเรียนร่วมกันทบทวนหลักการอ่านออกเสียงที่ดี
- 2) ครูติดคำยากบนกระดาน ได้แก่ กระท่อม หญิงม่าย ด่าทอ หีบ เทวดา ปรากฏ แม่มด สาบ อิจฉาริษยา ธรรมชาติ ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำพร้อมกัน และให้ช่วยกันหาความหมายของคำจากพจนานุกรม (2 นาที) ดังนี้

คำ	อ่านว่า	ความหมาย
กระท่อม	กระ - ท่อม	เรือนหลังเล็ก ๆ , ซื่อตันไม้ขนาดกลาง
หญิงม่าย	หญิง - ม่าย	หญิงที่มี夫แล้ว แต่夫ตายหรือหย่าร้างกันไป
ด่าทอ	ด่า - ทอ	ใช้ถ้อยคำว่าคนอื่นด้วยคำหยาบช้าเลวทราม , ด่าตอบกัน
หีบ	หีบ	ภาชนะใส่สิ่งของ รูปสี่เหลี่ยม มีฝา
เทวดา	เท - วะ - ดา	พวกชาวสวรรค์ที่มีตาทิพย์ หูทิพย์ และกินอาหารทิพย์
ปรากฏ	ปรา - กต	สำแดงออกมาให้เห็น
แม่มด	แม่ - มด	หญิงหม่อม , หญิงที่ใช้อำนาจทำอะไรได้ผิดธรรมดาโดยอาศัยผีช่วย
สาบ	สาบ	คำให้ร้ายให้เป็นไปต่าง ๆ
อิจฉาริษยา	อิด - ฉา - ริต - สะ - หยา	ความไม่พอใจให้คนอื่นได้ดี, นิสัยที่เห็นเขาได้ดีแล้วทนอยู่ไม่ได้
ธรรมชาติ	ทะ - มะ - ชาด	สิ่งที่เกิดมีและเป็นอยู่ตามธรรมดาของสิ่งนั้น ๆ , ภาพภูมิประเทศ

- 3) ครูอ่านออกเสียงนิทานเรื่อง “นางหล่อกับนางลุน” ให้นักเรียนฟังและนักเรียนสังเกตการอ่านแบ่งวรรคตอนที่ถูกต้อง

- 4) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงตามลำพังเพื่ออ่านให้คล่องและจำคำได้แม่นยำ

5) นักเรียนฝึกอ่านกับครูทีละ 2 คน และร่วมกันประเมินผลการอ่านออกเสียงของตัวเอง

6) ทำแบบฝึกทักษะการอ่าน

2. ขั้นคิดวิเคราะห์

1) แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเกี่ยวกับลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง และตั้งคำถามจากนิทานเรื่อง "นางหล่อกับนางลุน" ให้ได้มากที่สุด พร้อมทั้งหาคำตอบไว้ด้วย (เขียนลงในกระดาษที่ครูแจกให้) โดยการตั้งคำถามที่ฝึกการคิดวิเคราะห์ เช่น

- เหตุการณ์ในเรื่องนี้เริ่มต้นจากเหตุการณ์ใด
- เหตุการณ์ที่ 1 กับเหตุการณ์ที่ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างไร
- อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเหตุการณ์นี้
- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อให้เกิดผลอะไรบ้าง
- เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้มีผลดีหรือผลเสียอย่างไรบ้าง
- นักเรียนได้ความรู้อะไรจากเรื่องที่ย่านบ้าง

2) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาถามคำถามกลุ่มละ 2 คำถาม ถ้ากลุ่มใดตอบได้จะ เป็นผู้ถามคำถามต่อไป ทำเช่นนี้จนครบทุกกลุ่มและช่วยกันแก้ไขในกรณีที่มีความบกพร่องหรือตั้งคำถามไม่ถูกต้อง ครูชมเชยนักเรียนที่สามารถตั้งคำถามและตอบคำถามได้ถูกต้อง

3) ทำแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

3. ขั้นเขียน (การเขียนตามคำบอกและคัดลายมือ)

1) ครูให้นักเรียนเขียนตามคำบอกจากคำใหม่และคำยาก จำนวน 10 คำ จากนั้นให้นักเรียนสลับกันตรวจคำตอบจากเฉลยที่ครูแจกให้ นับจำนวนข้อที่ทำได้และส่งคืนเจ้าของ

2) ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะการคัดลายมือที่ถูกวิธีมีอะไรบ้าง จากนั้นครูแจกใบความรู้เกี่ยวกับลักษณะและท่าทางในการคัดลายมือที่ถูกวิธีให้นักเรียนอ่าน ครูและนักเรียนอภิปรายเพิ่มเติมว่าสิ่งไหนที่นักเรียนปฏิบัติในการคัดลายมือเป็นประจำและสิ่งไหนที่นักเรียนไม่เคยปฏิบัติ ครูแนะนำให้นักเรียนปฏิบัติให้ถูกต้องและทำเป็นประจำ

3) ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติคัดลายมือจากข้อความที่ครูกำหนดให้ โดยครูแจ้งเกณฑ์ในการให้คะแนนก่อนลงมือปฏิบัติ (ทำแบบฝึกทักษะการเขียน)

ขั้นสรุป

1. ร่วมกันสรุปการอ่านออกเสียงที่ดี คือ การอ่านออกเสียงเป็นการอ่านเพื่อสื่อความหมายของเรื่องทีอ่านไปยังผู้ฟัง ผู้อ่านจะต้องเว้นวรรคตอนได้ถูกต้องและออกเสียงคำให้ถูกต้องชัดเจน จึงจะสื่อความหมายได้ถูกต้อง
2. ร่วมกันสรุปการคัดลายมือ คือ เป็นการฝึกเขียนตัวอักษรไทยให้ถูกต้องตามหลักการเขียนคำไทย โดยคำนึงถึงความสะอาด สวยงาม และมีท่าทางในการคัดลายมือที่ถูกต้อง
3. ช่วยกันสรุปแนวคิดที่ได้จากนิทานเรื่อง "นางหล่อกับนางลุน" ครูสรุปเพิ่มเติมคือ "ความอิจฉาริษยา ความเห็นแก่ตัว การคิดร้ายต่อผู้อื่น ทำให้ได้รับความทุกข์ ดังคำที่ว่าให้ทุกข์แก่ท่านทุกข์นั้นถึงตัว"

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "นางหล่อกับนางลุน"
2. แบบฝึกทักษะ
3. ใบความรู้
4. บัตรคำ กระเป๋าผนัง
5. พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตทักษะกระบวนการเรียน
2. การตรวจผลงาน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการอ่าน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการเขียน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการอ่านออกเสียง แบบประเมินการคัดลายมือ
2. แบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

เกณฑ์การวัด

กำหนดเกณฑ์ประเมินผ่าน ระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป

บันทึกผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ใบความรู้

การคัดลายมือ

ลักษณะและท่าทางในการคัดลายมือ มีดังนี้

1. การคัดลายมือ ต้องจับดินสอหรือปากกาให้ถูก ดินสอหรือปากกาจะอยู่ที่ นิ้วหัวแม่มือกับนิ้วชี้และนิ้วกลาง ส่วนนิ้วนางกับนิ้วก้อยงอไว้ในฝ่ามือ
2. การวางสมุด ให้วางสมุดตรง ๆ ไม่วางสมุดเอียงไปทางใดทางหนึ่ง
3. การวางท่าในการเขียน ต้องนั่งตัวตรง ค้อมศีรษะเล็กน้อย สายตาห่างจาก กระดาษประมาณ 1 ฟุต และเขียนด้วยมือขวา ส่วนมือซ้ายวางบนกระดาษไม่ให้กระดาษเลื่อนไปมา
4. การเขียนตัวอักษร เขียนให้ตัวงาม เขียนส่วนสูงและส่วนกว้างให้ถูก ส่วนตัวอักษรจะเขียนตัวตั้งตรง
5. การวางพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ สระทุกตัวต้องมีตำแหน่งซึ่งสัมพันธ์กับ พยัญชนะ และขนาดตัวอักษรต้องมีขนาดพอดีกัน
6. การเขียนตัวอักษรไม่นั่งเส้น คือส่วนล่างไม่ทับเส้นบรรทัดโดยตลอด
7. การเว้นระยะช่องไฟระหว่างตัวอักษรเท่า ๆ กัน หรือสม่ำเสมอ

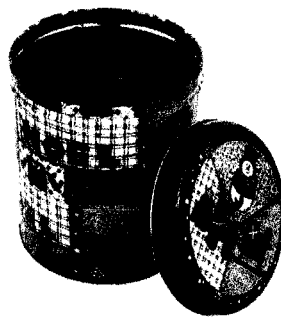

แบบฝึกทักษะ (การอ่าน)
เรื่อง นางหล่อกับนางลุน

คำชี้แจง ให้นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงนิทานเรื่อง “นางหล่อกับนางลุน” ที่ละคนให้ถูกต้องตามหลักการอ่าน (10 คะแนน)

เมื่อหญิงม่ายออกไปขุดหน่อไม้และหาเผือกมันในป่า นางก็จะนึกถึงแต่นางลุนเมื่อได้เผือกมันหัวใหญ่ ๆ นางจะเลือกเก็บไว้ให้นางลุนเสมอ ส่วนหัวเล็กก็นำมาให้นางหล่า วันหนึ่งหญิงม่ายเข้าป่าหาอาหารอีกนางขุดเจอหีบสมบัติใบหนึ่งฝังอยู่ในดิน เมื่อนางเปิดออกดูก็พบสมบัติมากมาย นางดีใจมากจึงคิดจะนำกลับไปให้นางลุน แต่ทันใดนั้น...นางก็ได้ยินเสียงอะไรสักอย่างหล่นตุบลงมาจากต้นไม้ หญิงม่ายหันหน้าไปดูจึงพบงูตัวใหญ่ขวางทางอยู่ นางตกใจมากจะวิ่งหนีก็ก้าวเท้าไม่ออก งูใหญ่จึงบอกว่า “สมบัตินี้เป็นของข้า ถ้าใครมาลักสมบัติของข้าจะต้องตาย” หญิงม่ายตกใจมากนางนึกว่าเป็นสมบัติของเทวดาส่งมาให้ นางจึงบอกว่าจะนำสมบัตินี้ไปให้ลูกสาว งูใหญ่ได้ยินดังนั้นจึงมีข้อเสนอว่าให้นำลูกสาวมาแลกกับสมบัติในหีบนี้ หญิงม่ายจึงจำใจนำงูไปยังบ้านตัวเองด้วย และให้งูไปคอยอยู่ในห้องแล้วนางจะนำลูกสาวมาให้...

แบบฝึกทักษะ (การคิดวิเคราะห์)
เรื่อง นางหล่อกับนางลุน

คำชี้แจง ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตอบคำถามจากนิทานพื้นบ้านเรื่อง "นางหล่อกับนางลุน"
ต่อไปนี้ (10 คะแนน)

1. หญิงม่ายมีลักษณะนิสัยและจิตใจเป็นอย่างไร ?

ตอบ.....

2. เพราะเหตุใดนางลุนจึงบังคับแม่ให้ไปหางูใหญ่มาให้?

ตอบ.....

3. อะไรที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นางลุนต้องตาย?

ตอบ.....

4. การเจอหีบสมบัติของหญิงม่ายทำให้เกิดเหตุการณ์ที่สำคัญตามมาคืออะไร ?

ตอบ.....

5. นางหล่และนางลุนมีความสัมพันธ์กันในลักษณะใด?

ตอบ.....

6. ถ้านักเรียนไปเจองูใหญ่ในป่า นักเรียนจะทำอย่างไร?

ตอบ.....

7. เหตุการณ์ทั้งหมดเกิดขึ้นเพราะสาเหตุจากใคร อย่างไร ?

ตอบ.....

8. ถ้านักเรียนมีพี่น้องต่างบิดามาอยู่ด้วย นักเรียนจะปฏิบัติตนกับเขาอย่างไร?

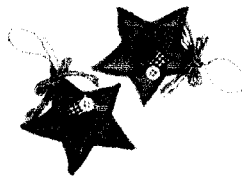
ตอบ.....

9. จากนิทานเรื่องนี้ นักเรียนสามารถนำข้อคิดได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้บ้าง?

ตอบ.....

10. นิทานเรื่องนี้มีความสำคัญอย่างไร?

ตอบ.....

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่..... โรงเรียน.....

แบบฝึกทักษะ (การเขียน)
เรื่อง นางหล่อกับนางลุน

คำชี้แจง ให้นักเรียนคัดลายมือด้วยตัวบรรจงครึ่งบรรทัดจากข้อความที่กำหนดให้ (10 คะแนน)

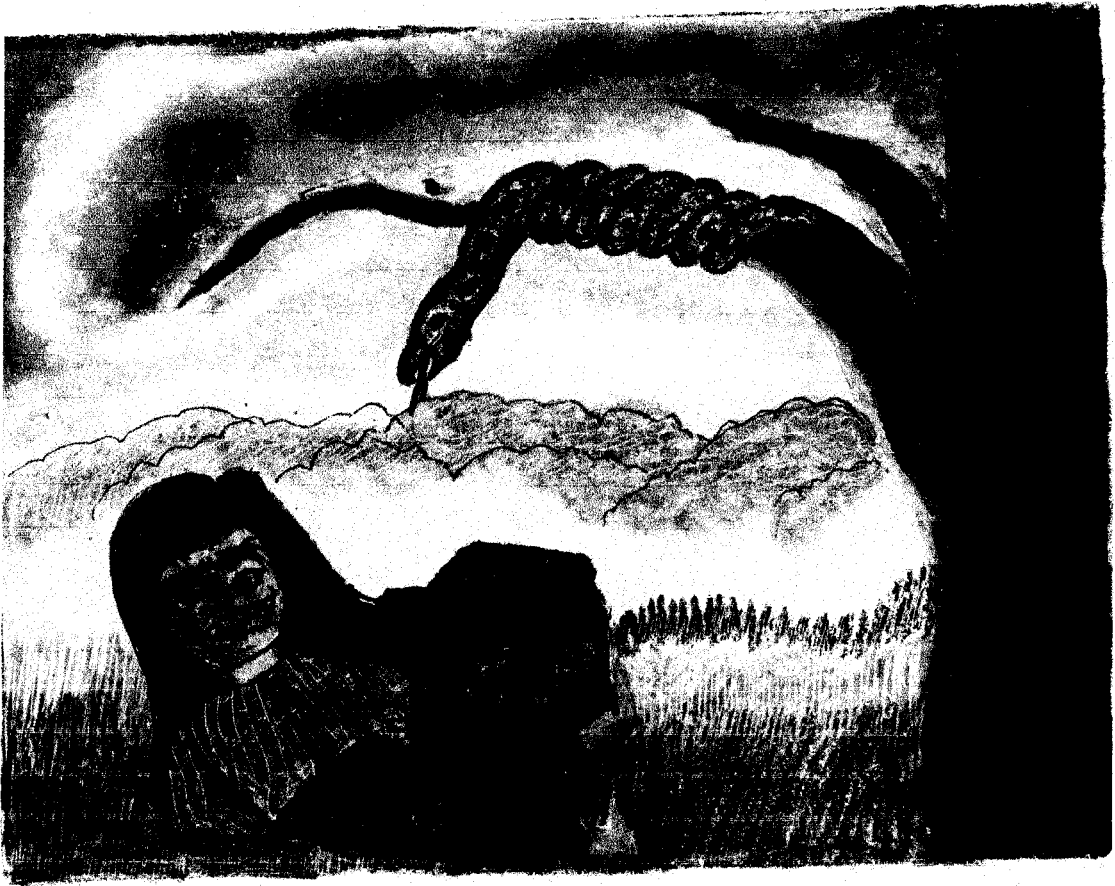
จากนั้นเจ้าชายก็พานางหล่อกลับไปหาพ่อแม่ยังบ้านเกิดเมืองนอนของตน ฝ่ายหญิง
มาได้แต่ปลอบใจนางลุนและบอกว่าตนจะหามาให้ได้ดีกว่านางหล่อก่อน นางจึงออกไปกลางป่า
และพบงูใหญ่ตัวหนึ่ง นางจึงต้อนงูเข้าไปในกระบุงและนำกลับบ้าน ครั้นเมื่อถึงบ้านนางก็นำ
งูใหญ่นั้นไปไว้ในห้อง ตะโกนเรียกนางลุนว่าให้แต่งตัวสวย ๆ และเข้าไปหาในห้องส่วนนางแอบ
ฟังอยู่ด้านนอก

จากนั้นสักครู่นางได้ยินลูกสาวร้องเรียกว่า “งูกินเท้าแล้ว” หญิงม่ายก็บอกว่างูหยอก
ต่อมานางลุนก็ตะโกนออกมาอีกว่า “กินถึงเช้าแล้ว” แม่ก็ยังบอกว่างูรักลูก แล้วนางลุนก็ตะโกน
ออกมาอีกว่า “กินถึงเอนแล้ว” แม่ก็คงตอบว่า ความรักของหนุ่มสาวเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่นาน
เสียงนางลุนก็เงียบหายไป หญิงม่ายจึงเข้าไปดูและเห็นงูตัวใหญ่กว่าเดิม จึงรู้ว่านางลุนได้ถูก
งูกินลงท้องเสียแล้ว นางเสียใจและร้องไห้จนหมดสติไปในที่สุด

ชื่อ..... ชั้น..... เลขที่..... โรงเรียน.....

นางหล้ากับนางลุน

นางหล่ำกับนางลุน

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วยังมีหญิงม่ายกับลูกสาวสองคนอาศัยอยู่ในกระท่อมกลางป่า ลูกสาวคนแรกชื่อ “นางหล่ำ” ซึ่งเป็นลูกติดสามีมา คนที่สองชื่อ “นางลุน” ซึ่งเป็นลูกของหญิงม่ายเอง สามีของนางตายไปตั้งแต่ นาง หล่ำกับนางลุนยังเด็กอยู่ หญิงม่ายนั้นรักลูกสาวทั้งสองคนไม่เท่ากัน โดยนางจะรักลูกตัวเองคือนางลุนมากกว่า ดังนั้นนางจึงใช้งานนางหล่ำต่าง ๆ นานา เช่น ตักน้ำ ต่ำข้าว ฝ่าฝืน หุงหาอาหาร รวมทั้งคอยรับใช้นางลุนด้วย ส่วนนางลุนนั้นชอบสบายเอาแต่แต่งหน้าทาปากไม่ยอมทำงานใดๆ ทั้งสิ้น หากนางหล่ำทำสิ่งใดไม่ถูกใจก็จะถูกทุบตีและด่าทอเสมอมา เมื่อหญิงม่ายออกไปขุดหน่อไม้และหาเห็ดอกมันในป่า นางก็จะนึกถึงแต่นางลุนลูกสาวของนาง เมื่อได้เห็ดอกมันหัวใหญ่ ๆ นางจะเลือกเก็บไว้ให้นางลุนเสมอ ส่วนหัวเห็ดอกเล็กก็นำมาให้นางหล่ำ

อยู่มาวันหนึ่งหญิงม่ายเข้าป่าหาอาหารอีกนางขุดเจอเห็ดสมบัติใบหนึ่งฝังอยู่ในดิน เมื่อนางเปิดออกดูก็พบสมบัติมากมาย นางดีใจมากจึงคิดจะนำกลับไปให้นางลุน แต่ทันใดนั้น...นางก็ต้องตกใจเมื่อมีเสียงอะไรสักอย่างหล่นตุ๊บลงมาจากต้นไม้ หญิงม่ายหันหน้าไปดูจึงพบงูตัวใหญ่ขวางทางอยู่ นางตกใจมากจะวิ่งหนีก็ก้าวเท้าไม่ออก งูใหญ่จึงบอกว่า “สมบัตินี้เป็นของข้า ถ้าใครมาลักสมบัติของข้าจะต้องตาย” หญิงม่ายตกใจมากนางนึกว่าเป็นสมบัติของเทวดาส่งมาให้ นางจึงบอกไปว่าจะนำสมบัตินี้ไปให้ลูกสาว งูใหญ่ได้ยินดังนั้นจึงมีข้อเสนอว่าให้นางนำลูกสาวมาให้งูเพื่อแลกกับสมบัติในเห็ดนี้ หญิงม่ายจึงจำใจต้องนำงูไปยังบ้านของตัวเองด้วย และให้งูไปคอยอยู่ในห้อง แล้วนางจะนำลูกสาวมาให้

ฝ่ายหญิงม่ายก็เรียกลูกสาวสองคนออกมาพบและแบ่งสร้อยคอทองคำให้ลูกสาวทั้งสองคน โดยหญิงม่ายให้สร้อยทองคำกับนางลุนเส้นใหญ่กว่า นางบอกว่าได้สมบัติมาจากเทวดาและบอกให้นางหล่าเข้าไปในอยู่ห้อง โดยกำชับนางหล่าว่าถ้าเกิดอะไรขึ้นห้ามออกมานอกห้องเด็ดขาดไมเช่นนั้น นางจะตีให้ตาย หญิงม่ายจึงเล่าความจริงให้นางลุนฟังและได้แอบดูนางหล่าที่อยู่ในห้อง ปรากฏว่างูใหญ่ในห้องเมื่อได้พบกับนางหล่าก็กลายเป็นชายหนุ่มรูปงาม งูใหญ่นั้นความจริงก็คือเจ้าชายที่ถูกแม่มดสาปให้กลายเป็นงูนั่นเอง ถ้าจะพันคำสาปได้ต้องได้แต่งงานกับหญิงสาวจึงจะกลายเป็นคนดังเดิม เมื่อนางลุนเห็นดังนั้นก็เกิดความอิจฉาริษยานางหล่า และต่อว่าแม่ตัวเองต่าง ๆ นานา นางจึงบังคับให้แม่หางูเหมือนอย่างนางหล่ามาให้ตนให้จงได้

จากนั้นเจ้าชายก็พานางหล่ากลับไปยังบ้านเกิดเมืองนอนของตน ฝ่ายหญิงม่ายได้แต่ปลอบใจนางลุนและบอกว่าตนจะหางูมาให้ได้ดีกว่านางหล่าอีก นางจึงออกไปกลางป่าและพบงูใหญ่นางหนึ่ง นางจึงต้อนงูเข้าไปกระบุงและนำกลับบ้านของตน ครั้นเมื่อถึงบ้านนางก็นำงูใหญ่นั้นไปไว้ในห้องตะโกนเรียกนางลุนว่าให้แต่งตัวสวย ๆ และเข้าไปหางูในห้อง ส่วนนางก็แอบฟังอยู่ด้านนอก จากนั้นสักครู่นางได้ยินลูกสาวร้องเรียกว่า “งูกำลังเข้าแล้ว” หญิงม่ายก็บอกว่างูหยอก ต่อมานางลุนก็ตะโกนออกมาอีกว่า “กสิณถึงเข้าแล้ว” แม่ก็ยังบอกว่างูรักลูก แล้วนางลุนก็ตะโกนออกมาอีกว่า “กสิณถึงเอาแล้วแม่” แม่ก็คงตอบว่าความรักของหนุ่มสาวเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่นานเสียนางลุนก็เสียบหายไป หญิงม่ายจึงเข้าไปดูและเห็นงูตัวใหญ่กว่าเดิม จึงรู้ว่านางลุนได้ถูกงูกลิ้นลงท้องเสียแล้ว นางเสียใจและร้องไห้จนหมดสติไปในที่สุด

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นิทานพื้นบ้านไทย เยาว์วัฒนธรรมไทย ปี

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการเขียนคัดลายมือ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1. ท่าทางในการคัด (วางสมุดให้ขนานกับขอบโต๊ะ แขนทั้งสองข้างวางบนโต๊ะ นั่งตัวตรง ไบหน้าห่างจากสมุดประมาณ 30 ซม. จับดินสอด้วยนิ้วชี้และหัวแม่มือ เท้าทั้งสองข้างวางราบกับพื้น)	ปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน ตั้งแต่เริ่มต้นจนคัดเสร็จ	ปฏิบัติได้ถูกต้องครบถ้วน แต่ไม่ตลอดการทำงาน	ปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วนตามกำหนด
2. เขียนตัวอักษรถูกต้อง วางสระ และวรรณยุกต์ถูกต้อง	เขียนตัวอักษร ถูกต้องวางสระ และวรรณยุกต์ถูกต้องทั้งหมด	เขียนตัวอักษร วางสระ และวรรณยุกต์ ผิดที่ไม่เกิน 3 แห่ง	เขียนตัวอักษร วางสระ และวรรณยุกต์ ผิดที่เกิน 3 แห่งขึ้นไป
3. ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	เว้นช่องไฟพองาม ระดับบรรทัดเป็นระเบียบเสมอกัน ตัวอักษรหัวไม่บอด และตัวตรงสวยงาม	เว้นช่องไฟพองาม ระดับบรรทัดเป็นระเบียบเสมอกัน ตัวอักษรหัวไม่บอด และ ตัวตรงสวยงาม บางส่วน	ช่องไฟไม่เป็นระเบียบ ตัวอักษรหัวบอด ตัวเอียง ไม่สวยงามเป็นส่วนใหญ่
4. ความสะอาด	ไม่มีรอยลบ ชีต ฆ่า	ไม่มีรอยลบ ชีต ฆ่า หรือมีไม่เกิน 2 แห่ง	มีรอยลบ ชีต ฆ่า เกิน 2 แห่ง
5. เขียนเสร็จทันเวลาที่กำหนด	เขียนเสร็จทันเวลา กำหนด	เขียนเสร็จเกินเวลา กำหนด 2 นาที	เขียนเสร็จเกินเวลา กำหนดมากกว่า 2 นาที

เกณฑ์การให้คะแนนแบบประเมินการอ่านออกเสียง
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง

ประเด็นการประเมิน	เกณฑ์การให้คะแนน		
	2	1	0
1. การจับหนังสือ / พลิกหนังสือ / ทำทางในการอ่านถูกต้อง	ลักษณะท่าทาง การพลิกหนังสือและการจับหนังสือถูกต้อง	ลักษณะท่าทาง การพลิกหนังสือและการจับหนังสือไม่ถูกต้อง 1 อย่าง	ลักษณะท่าทาง การพลิกหนังสือและการจับหนังสือไม่ถูกต้อง 2 อย่าง
2. อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี	อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชัดเจน	อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ชัดเจนบ้าง ไม่ชัดเจนบ้าง	อ่านถูกต้องตามอักขรวิธี ออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำ ร ล ว ไม่ชัดเจนเลย
3. การเว้นวรรคตอนถูกต้อง	อ่านเว้นวรรคตอนได้ถูกต้องตลอดทั้งเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง	อ่านเว้นวรรคตอนผิดบ้างเป็นบางครั้ง	อ่านเว้นวรรคตอนผิดตลอดทั้งเรื่อง ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง
4. น้ำเสียงเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	อ่านเสียงดัง ชัดเจน น้ำเสียงเหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน	อ่านเสียงดัง ชัดเจน น้ำเสียงเหมาะสมกับเรื่องที่อ่านบ้างเป็นบางครั้ง	อ่านเสียงดัง ไม่ชัดเจน น้ำเสียงไม่เหมาะสมกับเรื่องที่อ่านตลอดทั้งเรื่อง
5. ไม่อ่านข้าม / อ่านเพิ่ม / ตู้อคำ	อ่านออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนทุกคำ ทุกข้อความ ทุกประโยค	อ่านออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนเป็นบางคำ มีการอ่านข้าม เพิ่มคำ และตู่้อคำเป็นบางครั้ง	อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน อ่านข้ามคำ อ่านเพิ่มคำ และอ่านตู่้อคำมาก

แผนการเรียนรู้ที่ 10

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

เรื่อง ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห

เวลา 2 ชั่วโมง

สอนวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สาระสำคัญ

1. การอ่านในใจเป็นการอ่านที่ใช้ในชีวิตประจำวันมากที่สุด การอ่านในใจที่ดีและมีประสิทธิภาพผู้อ่านต้องจับใจความของเรื่องได้และอ่านได้อย่างรวดเร็ว
2. การเขียนตอบคำถามต้องเขียนสะกดคำให้ตรงมาตราสะกด ตรงตามเนื้อหาและการเขียนประโยคต้องมีประธาน กิริยา และกรรม
3. การอ่านเรื่องราวจากนิทานพื้นบ้าน จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการคิด การจำแนก แยกแยะ วิเคราะห์สิ่งดี สิ่งไม่ดี ได้อย่างมีเหตุผลและพิจารณาส่วนที่มีคุณค่านำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จุดมุ่งหมายการเรียนรู้

1. อ่านจับใจความจากนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห" ได้ถูกต้อง
2. คิดวิเคราะห์และตอบคำถามจากนิทานพื้นบ้านได้ถูกต้อง
3. ใช้พจนานุกรมหาความหมายของคำได้ถูกต้อง
4. เขียนเติมคำจากนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห" ได้ถูกต้อง

สาระการเรียนรู้

1. การอ่านจับใจความ
2. การคิดวิเคราะห์หลักการจากเนื้อเรื่อง
3. การเขียนเติมคำ
4. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห" ข้อคิดที่ได้จากนิทานคือ การเชื่อฟังพ่อแม่ มีความกตัญญูต่อบุพการี และมีความมานะอดทนยอมนำมาซึ่งความสุข

กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นนำ

ครูนำภาพเกี่ยวกับหุดหรือไหมาให้นักเรียนดู สนทนาเกี่ยวกับเครื่องใช้เหล่านี้ว่าใช้สำหรับทำอะไร และถ้ามีคนรับประทานอาหารตั้งเจ็ดหุดเจ็ดไหนักเรียนเชื่อหรือไม่

ขั้นสอน

1. ขั้นอ่าน (การอ่านจับใจความ)

1) ครูและนักเรียนร่วมกันทบทวนความรู้เกี่ยวกับการอ่านจับใจความ และตั้งจุดประสงค์ในการอ่านร่วมกันว่า อ่านแล้วจับใจความของเรื่องแล้วตั้งคำถาม และเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องได้ถูกต้อง

2) นักเรียนฝึกอ่านออกเสียงคำใหม่ คำยากบนกระดานพร้อมกัน เช่น หวด สัจจร อุบาย กาลกิณี กระจิน มหาศาล ตวาด และช่วยกันหาความหมายของคำจากพจนานุกรม ดังนี้

คำ	อ่านว่า	ความหมาย
หวด	หวด	ภาชนะอย่างหนึ่งสำหรับนั่งของ
กาลกิณี	กา - ละ - กิ - นี	เสนียดจัญไร , ลักษณะที่เป็นอัปมงคล
อุบาย	อุ - บาย	เล่ห์กล, วิธีอันแยบคาย
กระจิน	กระ - จิน	แผ่นข้ามไป, กระโดดพุ่งลงไป
มหาศาล	มะ - หา - ลาน	มากมาย
ตวาด	ตะ - หวาด	พูดเสียงดังด้วยความโกรธ, ชูเติมเสียง
สัจจร	สัน - จอน	ผ่านไปมา, ช่อง , ทาง , ถนน

3) นักเรียนแต่ละคนอ่านจับใจความนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห" โดยใช้เวลา 10 นาที

4) หลังจากอ่านนิทานจบ ขออาสาสมัครออกมาเล่าเรื่องตามลำดับเหตุการณ์หน้าชั้นเรียนประมาณ 3-4 คน ครูชมเชยนักเรียนที่สามารถเล่าเรื่องได้เสียงดัง ฟังชัด และถูกต้อง และให้กำลังใจนักเรียนที่ยังเล่าเรื่องตะกุกตะกัก

5) ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายเกี่ยวกับตัวละครว่ามีใครบ้าง แต่ละตัวมีนิสัยอย่างไร เช่น ทำไมพ่อกับแม่จึงวางแผนฆ่าลูกชาย ลูกแมวที่พ่อกับแม่บอกให้ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหไปเอามา คืออะไร ทำไมพ่อกับแม่จึงเลิกคิดฆ่าลูกชายตัวเอง ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหได้รางวัลมาได้อย่างไร

6) ทำแบบฝึกทักษะการอ่าน

2. ขั้นคิดวิเคราะห์

1) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ให้แต่ละกลุ่มนำคำ ใคร ทำอะไร ที่

ไหน เมื่อไร อย่างไร มาใช้ตั้งคำถามจากนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห" ให้ได้มากที่สุด และหาคำตอบด้วย เช่น ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหมีลักษณะพิเศษอย่างไร (ตอบ...กินอาหารจุ และมีพลังกำลังมหาศาล)

2) แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาถามคำถามเพื่อนกลุ่มละ 5 คำถาม ถ้ากลุ่มใดตอบได้จะได้เป็นผู้ถามคำถามต่อไป ทำเช่นนี้จนครบทุกกลุ่มและช่วยกันแก้ไขในกรณีที่มีความบกพร่องหรือตั้งคำถามไม่ถูกต้อง

3) นักเรียนทำกิจกรรมรายบุคคลด้วยการฝึกตั้งคำถามและตอบคำถามจากนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห" เขียนลงในแบบฝึกทักษะที่ครูแจกให้ (แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์)

3. ขั้นเขียน (การเขียนเติมคำ)

1) ครูทบทวนหลักการเขียนเติมคำจากเรื่องที่อ่าน จะต้องเขียนสะกดคำให้ถูกต้องตรงตามมาตราตัวสะกด และตรงตามเนื้อหา

2) นักเรียนอ่านนิทานเรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห แล้วเขียนเติมข้อความหรือคำที่กำหนดให้

3) ทำแบบฝึกทักษะการเขียน ครูตรวจผลงานของนักเรียนและชมเชยนักเรียนที่สามารถเติมคำได้ถูกต้องทั้งหมด และให้กำลังใจนักเรียนที่ยังทำไม่ถูก

ขั้นสรุป

1. สรุปแนวคิดการอ่านจับใจความเป็นควรประเมินคุณค่าจากเรื่องที่อ่านด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น และสรุปใจความสำคัญของคำ ประโยค ข้อความ ด้วยถ้อยคำที่ครอบคลุมและกะทัดรัด

2. ร่วมกันสรุปหลักการเขียนเติมคำ คือ ต้องเขียนสะกดคำให้ตรงมาตราสะกด ตรงตามเนื้อหาของเรื่องที่อ่าน และการเขียนประโยคต้องมีประธาน กิริยา และกรรม

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปใจความสำคัญของนิทานเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห" ครูสรุปเพิ่มเติม คือ การเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่จะนำมาซึ่งความสุขและความเจริญ

สื่อการเรียนรู้

1. นิทานพื้นบ้านเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห"
2. แบบฝึกทักษะ
3. บัตรคำ
4. พจนานุกรม

การวัดและประเมินผล**วิธีการวัดและประเมินผล**

1. สังเกตทักษะกระบวนการเรียน
2. การตรวจผลงาน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการอ่าน
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์
 - ตรวจแบบฝึกทักษะการเขียน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบประเมินการอ่านในใจ แบบประเมินการเขียนสรุปความ แบบประเมินการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
2. แบบฝึกทักษะการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน

เกณฑ์การวัด

กำหนดเกณฑ์ประเมินผ่าน ระดับคะแนนร้อยละ 60 ขึ้นไป

บันทึกผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน

(นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบฝึกทักษะ (การอ่าน)
เรื่อง ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานแล้วกากบาท ✕ หน้าคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว

(10 คะแนน)

<p>1. สถานะของครอบครัวท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหเป็นอย่างไร ?</p> <p>ก. พ่ออยู่พอกิน ข. ร่ำรวย ค. ยากจนขั้นแค้น ง. เป็นเศรษฐี</p> <p>2. หุดเป็นภานะสำหรับทำอะไร ?</p> <p>ก. ตักน้ำ ข. เก็บสิ่งของ ค. นั่งอาหาร ง. ต้มอาหาร</p> <p>3. ข้อใดเขียนคำอ่านผิด ?</p> <p>ก. กาลกิณี อ่านว่า กา-ละ-กิ-นี ข. สัญจร อ่านว่า สัน-จอน ค. สามารถ อ่านว่า สา-มา-รด ง. มหาศาล อ่านว่า มะ-หา-สาน</p> <p>4. ข้อใดเป็นประโยชน์จากความสามารถของท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห?</p> <p>ก. ใช้พลังกำลังทำงาน ข. การกินอาหารมาก ค. ใช้กำลังต่อสู้ศัตรู ง. การต่อสู้สัตว์ร้าย</p> <p>5. คำว่า.....มีความหมายว่าเสียดจัญไร ?</p> <p>ก. อุบาย ข. กาลกิณี ค. วิชา ง. เล่ห์กล</p>	<p>6. ขณะที่ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหเข้าไปเอาลูกเสือเกิดอะไรขึ้น ?</p> <p>ก. เสือกัดท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหตาย ข. เสือวิ่งหนีเข้าป่า ค. เสือและลูกวิ่งหนี ง. ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหฆ่าเสือตาย</p> <p>7. ข้อสรุปของนิทานเรื่อง ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหในตอนสุดท้ายคืออะไร ?</p> <p>ก. ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหถูกช้างเหยียบตาย ข. พ่อแม่กำจัดลูกชายสำเร็จ ค. พ่อแม่เลิกคิดฆ่าลูกชายอีก ง. ท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหถูกเสือกัดตาย</p> <p>8. คุณลักษณะใดของท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไหที่ควรนำมาเป็นแบบอย่าง ?</p> <p>ก. การเชื่อฟังพ่อแม่ ข. การกินอาหารมาก ค. การไม่กลัวสัตว์ดุร้าย ง. ไม่เกรงกลัวสิ่งใด</p> <p>9. เหตุใดพ่อกับแม่จึงคิดกำจัดลูกชายตัวเอง ?</p> <p>ก. ตัวโตมีกำลังมาก ข. กินจุเลี้ยงไม่ไหว ค. ไม่ช่วยพ่อแม่ทำงาน ง. นิสัยเกเร</p> <p>10. ข้อใดเป็นลักษณะของท้าวเจ็ดหุดเจ็ดไห ?</p> <p>ก. บอกร่างใช้คล่อง ข. ฉลาดหลักแหลม ค. เชื้อชาชุ่มช้ำ ง. นอบน้อมถ่อมตน</p>
--	---

แบบฝึกทักษะ (การคิดวิเคราะห์)
เรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์และตอบคำถามจากนิทานพื้นบ้านเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห"
ต่อไปนี้ (5 คะแนน)

1. เพราะเหตุใดท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหจึงได้ชื่อว่า "เจ็ดหวดเจ็ดไห" ?

ตอบ.....

2. ลักษณะด้อยของท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้คือ ?

ตอบ.....

3. เพราะเหตุใดพ่อกับแม่จึงคิดกำจัดท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห ?

ตอบ.....

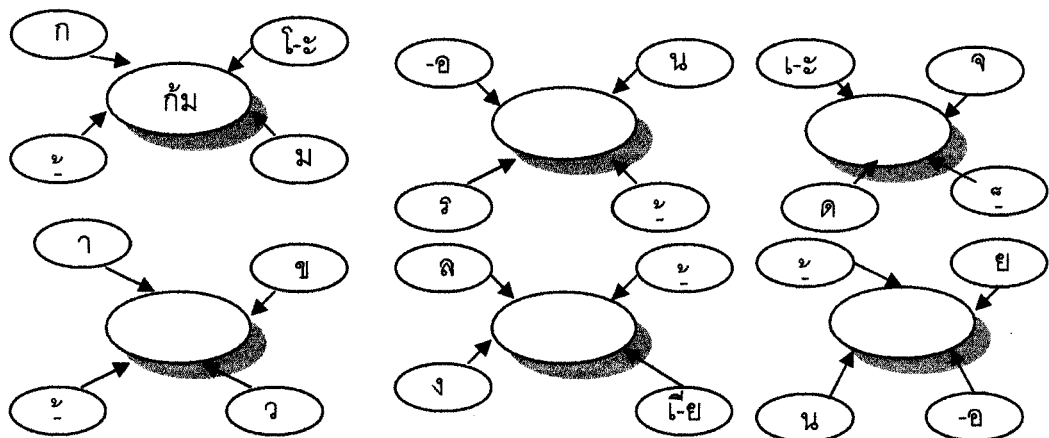
4. คุณลักษณะสำคัญของท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหที่นักเรียนนำมาใช้ประโยชน์ได้คือ ?

ตอบ.....

5. ถ้านักเรียนมีลักษณะพิเศษเหมือนท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหนักเรียนจะทำมาหาเลี้ยงชีพอย่างไร ?

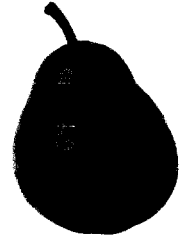
ตอบ.....

ตอนที่ 2 ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ส่วนประกอบของคำ แล้วนำมาประกอบกันให้มีความหมาย
และเขียนในวงใหญ่ (5 คะแนน)

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....โรงเรียน.....

แบบฝึกทักษะ (การเขียน)
เรื่อง ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทานพื้นบ้านเรื่อง "ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห" แล้วนำคำที่กำหนดให้เติมคำ
ที่หายไปโดยประโยคให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

กาลกิติ อุบาย แบก ขวาง ลูกแมว
มหาศาล กำจัด เรือสำเภา รางวัล ปล่อย

1. สองสามีภรรยาคิดว่าลูกชายที่กินอาหารเจ็ดหวดเจ็ดไหเป็นตัว.....
2. สองสามีภรรยาออก.....พาลูกไปคล้องช้าง
3. พระอินทร์มาช่วยให้ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหสามารถ.....ต้นไม้กลับบ้านได้
4. พ่อกับแม่บอกให้ลูกชายแบกต้นไม้ใหญ่ไป.....แม่น้ำไว้
5. พ่อกับแม่โกรธลูกชายที่สามารถคล้องช้างได้และสั่งให้นำไป.....
6. พ่อกับแม่บอกให้ลูกชายไปเอา.....มาเลี้ยงซึ่งก็คือลูกเสือนั่นเอง
7. ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหต่อสู้กับแม่เสือดั่งพละกำลัง.....
8. พ่อกับแม่คิดหาวิธีที่จะ.....ลูกชายให้ได้
9. พ่อค้าประกาศหาคนยกขอนไม้ที่ขวาง.....ออกจะให้รางวัล
10. ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหได้รับ.....ที่เป็นเสื้อผ้าอาหารและเงินทอง
มากมาย

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....โรงเรียน.....

ทำวเจ็ดหวดเจ็ดไห

ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้วยังมีครอบครัวหนึ่งอาศัยอยู่ชายป่ามีฐานะยากจนข้นแค้นมาก ทั้งสองมีลูกชายคนหนึ่งมีนิสัยการกินที่ผิดปกติจากคนทั่วไปมาก คือกินจุเป็นพิเศษแต่ละมือต้องกินข้าวถึงเจ็ดหวดกินอาหารถึงเจ็ดไหจึงจะอิ่ม ชาวบ้านทั่วไปจึงให้ชื่อว่า “ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไห” ตั้งแต่ได้ลูกคนนี้มาพ่อแม่เดือดร้อนมากต้องทำอาหารที่ละมาก ๆ จึงจะพอกิน ทั้งสองผัวเมียปรึกษากันว่า “หรือว่ายักษ์กลับร่างมาเกิดเป็นลูกเรา” และปรึกษากันไปว่า “มันคงเป็นตัวกาลกิณีเกิดมาสร้างความยุ่งยากให้ เราควรหาทางกำจัดให้มันหนีจากเราดีไหม” ฝ่ายสามีแสดงความเห็นว่า “ดีเหมือนกันเราจะได้อยู่เป็นสุขเสียที” เมียเห็นด้วย สองสามีภรรยาจึงออกอุบายจะพาลูกไปคล้องช้างป่า โดยจะให้ช้างเหยียบลูกตาย ขณะเดินไปหาช้างนั้นพ่อแม่ให้ลูกเดินออกหน้า ด้วยบุญและพลังกำลังของท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหที่มีมากเป็นพิเศษจึงสามารถคล้องช้างได้ และขี่ช้างกลับบ้านอย่างสบาย แต่แทนที่พ่อแม่จะดีใจกลับโกรธลูกชายมากขึ้น พ่อจึงได้สั่งให้ลูกชายนำช้างกลับไปปล่อยเดี๋ยวนี้

สองสามีภรรยาจึงออกอุบายอีกครั้ง โดยจะพาลูกชายไปตัดไม้ใหญ่ในป่ามาทำฟืน พอไปถึงต้นไม้ใหญ่พ่อกับแม่ก็ลงมือตัดต้นไม้ทันที แล้วสั่งให้ลูกชายคอยเฝ้าแบกรับต้นไม้ไว้ โดยพ่อแม่หวังว่าจะให้ต้นไม้ทับลูกให้ตาย ลูกชายสงสัยจึงถามพ่อแม่ว่า “ทำไมพ่อจึงตัดแต่ต้นไม้ใหญ่ ๆ” พ่อตอบดัดบทไปว่า “เถอะนา... ต้นไม้ใหญ่จึงจะทำฟืนได้มาก ให้คอยแบกรับก็แล้วกัน” ลูกชายเชื่อฟังพ่อกับแม่จึงปฏิบัติตามอย่างว่าง่าย พอต้นไม้ใหญ่ล้มลงทับลูกชายจนจมลงในดินพ่อกับแม่คิดว่าลูกตายสนิทแล้วจึงเดินทางกลับบ้าน พระอินทร์เห็นเช่นนั้นจึงลงมาช่วยเพิ่มพลังกำลังให้ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหสามารถแบกต้นไม้ใหญ่กลับบ้านไปให้พ่อกับแม่ได้ แทนที่พ่อแม่จะดีใจกลับโมโหที่ลูกไม่ตายสมใจสักทีจึงบอกว่า “แบกไปขวางแม่น้ำไว้เลยไป” แล้วลูกชายก็แบกไปขวางแม่น้ำไว้ตามคำสั่งของพ่อกับแม่

สองสามีภรรยาจึงออกอุบายอีกครั้ง คราวนี้จะพาลูกไปเอาลูกแมวมาเลี้ยงซึ่งความจริงแล้วจะไปเอาลูกเสือ โดยพ่อแม่หวังจะให้เสือกัดลูกของตนให้ตาย เมื่อตกลงกันแล้วจึงชวนลูกชายว่า “เดี๋ยวพ่อกับแม่จะพาไปเอาลูกแมวมาเลี้ยง” เมื่อไปถึงถ้าพ่อกับแม่จึงปล่อยให้ลูกชายเข้าไปในถ้ำเผชิญแม่เสือเพียงคนเดียว แล้วทั้งสองก็รีบกลับบ้าน พ่อท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหเข้าไปในถ้ำแม่เสือก็กระโจนหมายตะครุบเจ้าหนุ่มน้อยกินเป็นอาหาร แต่เจ้าหนุ่มน้อยก็ต่อสู้กับเสือด้วยพลังกำลังมหาศาลที่มี แม่เสือไม่สามารถจะจับหนุ่มน้อยกินเป็นอาหารได้จึงวิ่งหนีเข้าป่าไป ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหจึงนำลูกเสือกลับไปเลี้ยงได้ เมื่อพ่อกับแม่เห็นดังนั้นก็ตกใจและกลัวว่าแม่เสือจะวิ่งตามมาจึงร้องตวาดลูกชายออกไปว่า “ไม่เอาไม่เอา เอาลูกแมวกลับไปไว้ที่เดิมเดี๋ยวนี้” แล้วลูกชายก็นำลูกแมว(ลูกเสือ) กลับไปไว้ถ้ำตามเดิม

ฝ่ายพ่อแม่ยังไม่ละความพยายามที่จะกำจัดลูกชายให้ได้ ขณะที่กำลังปรึกษากันอยู่นั้นก็ได้ยินลูกน้องของพ่อค้าเรือสำเภาประกาศว่า “ขณะนี้มือขอมไม้ใหญ่มาขวางทางเรือสำเภา ใครสามารถยกหรือเอาขอมไม้ออกได้ เจ้านายของข้าจะให้รางวัล มีทั้งเสื้อผ้าและอาหารเป็นรางวัลมากมาย” พ่อแม่ได้ยินดังนั้นก็ทราบได้ทันทีว่าขอมไม้นั้นคือขอมไม้ที่ลูกชายของตนนำไปทิ้งไว้นั่นเอง จึงสั่งให้ลูกชายของตนไปยกขอมไม้นั้นออกเพื่อจะได้รับรางวัลกลับมา ท้าวเจ็ดหวดเจ็ดไหจึงรีบไปแบกขอมไม้นั้นออกจากทางเรือสำเภาจนทำให้พ่อค้าสัญจรผ่านไปมาได้ตามปกติ พ่อค้าจึงให้รางวัลแก่ชายหนุ่มมากมาย ชายหนุ่มแบกรางวัลซึ่งมีเสื้อผ้า ข้าวปลา อาหาร เงินทองกลับไปให้พ่อแม่มากมาย ฝ่ายพ่อแม่จึงเลิกคิดฆ่าลูกชายตนและทั้งสามคนก็อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดมาตามประสาพ่อแม่ลูก

ที่มา : ลำลี รักสุทธิ นิทานพื้นบ้านอีสาน และตำนานการก่อตั้งจังหวัด กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

- แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่เรียน
โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
- เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ที่เรียน
โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
- แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย ก่อนเรียน
การพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 2 เรื่อง 30 คะแนน ใช้เวลา 90 นาที
2. แบบทดสอบเรื่องที่ 1 ตอนที่ 1 การอ่าน 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 3 การเขียนสรุปความ 1 ข้อ (5 คะแนน)
- แบบทดสอบเรื่องที่ 2 ตอนที่ 1 การอ่าน 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 3 การเขียนสรุปความ 1 ข้อ (5 คะแนน)
3. ในการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 การอ่าน

คำสั่ง อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-5

เรื่อง ลูกข้างกตัญญู

ณ ป่าแห่งหนึ่งซึ่งอุดมไปด้วยอาหารนานาชนิด ยังมีข้างแม่ลูกคู่หนึ่งอาศัยอยู่
ซึ่งแม่ข้างตาบอดทั้งสองข้าง ทุก ๆ วันลูกข้างจะพาแม่ข้างออกไปหาอาหารกิน สัตว์
ต่างๆ เห็นข้างแม่ลูกคู่นี้ก็นึกเวทนาสงสารและสรรเสริญลูกข้างอยู่เสมอ

อยู่มาวันหนึ่งมีนายพรานคนหนึ่งออกล่าสัตว์และเกิดหลงทางกลับบ้านไม่ได้
เดินวนเวียนอยู่ในป่าจนมืดค่ำ เขานั่งลงร้องไห้คร่ำครวญว่าเวทนายิ่งนัก ข้างแม่ลูก
เดินมาพบก็เกิดความสงสารแม่ข้างจึงพูดกับลูกข้างว่า "ลูกเอ๋ย แม่สงสารนายพราน
คนนี้มาก เขาคงหิวอาหารและเป็นห่วงครอบครัวที่รอคอยเขาอยู่ทางบ้าน ลูกจงช่วย
เขาเอาบุญด้วยเถิด ให้เขาขี่คอและพาเขาไปส่งถึงชายป่าเถิดนะลูกรัก"

"จะแม่ แม่จรรอฉันอยู่ที่นี่นะ แล้วฉันจะรีบกลับมาหาแม่" ลูกข้างรับคำและ
ก้มหัวลงให้นายพรานขึ้นขี่คอพาเขาออกไปจนถึงเขตหมู่บ้าน และนายพรานก็กลับถึง
บ้านอย่างปลอดภัย นายพรานผู้นี้มีนิสัยโลภมากใจดำอำมหิตคิดถึงประโยชน์ส่วนตัว
เป็นใหญ่ เขาคิดในใจว่าเจ้าข้างน้อยตัวนี้มีลักษณะดีเหลือเกินและยังแสนรู้เสียอีก คิด

ได้ดังนั้นเขาจึงเข้าไปกราบทูลพระราชารถึงเรื่องข้างน้อยแสนรู้ นายพรานจึงกราบทูลว่า “ข้าพเจ้าได้พบข้างน้อยแสนรู้ตัวหนึ่งมีลักษณะดีเลิศน่าจะเป็นข้างคู่พระบารมีของ พระองค์พะยะค่ะ” ฝ่ายพระราชารพระองค์นี้ทรงมีศีลธรรมเมตตากรุณาต่อปวงประชา และสัตว์ทั้งปวงอยู่เสมอ พระองค์ได้ฟังดังนั้นจึงมอบรางวัลให้กับนายพรานและสั่งให้ ทหารนำคนไปล้อมจับลูกข้างมาให้ได้

วันหนึ่งขณะลูกข้างกับแม่ตาบอดกำลังเดินหาอาหารในป่าก็มีคนมาล้อมจับ ลูกข้าง ลูกข้างตกใจมากและวิ่งหนีสุดแรงเกิด แต่ก็ไม่สามารถหนีรอดไปได้ ลูกข้างจึง ถูกคนเหล่านั้นจับเข้าไปในพระราชวัง ลูกข้างร้องไห้ น้ำตาไหลพราก พระราชาเห็น ดังนั้นก็นิกรักและเวทนาสงสารยิ่งนัก จึงมอบให้คนเลี้ยงข้างดูแลอย่างดี มีอาหารให้ กินอย่างอุดมสมบูรณ์ ข้างน้อยได้แต่นึกถึงแม่ที่ตาบอดว่า จะมีใครพาแม่ไปหาอาหาร ทุกวันเหมือนเราไหมหนอ ลูกข้างได้แต่คิดและยื่นร้องไห้ไม่ยอมกินอาหารจนร่างกาย ผ่ายผอมลง คนเลี้ยงข้างจึงเข้าไปกราบทูลพระราชารให้ทรงทราบ พระราชารจึงเสด็จมา ดูลูกข้างและเห็นกับตาว่าข้างน้อยร่างกายซูบผอมลงมาก หน้าซำน้ำตาก็ไหลรินไม่ ยอมหยุด พระราชารจึงถามลูกข้างว่า “เจ้ามีเรื่องคับแค้นใจอะไรหรือจึงเอาแต่ร้องไห้ ไม่ยอมกินอาหาร” ข้างน้อยได้ฟังจึงหมอบลงกราบทูลว่า “ข้าพเจ้าน้อยมีแม่ตาบอดที่รอข้า อยู่ ทุกวันข้าพเจ้าน้อยต้องพาแม่ออกหาอาหารกิน แต่ตอนนี้ไม่มีข้าแล้วแม่ของข้าคงจะอด อาหารและรอข้าอยู่ ขอให้ข้าพเจ้าน้อยกลับไปหาแม่ด้วยเถิด” ฝ่ายพระราชารได้ฟังก็ตกใจ และตรัสว่า “เจ้าเป็นเพียงสัตว์ป่าแต่มีความกตัญญูต่อแม่ยิ่งนัก เจ้าข้างน้อยที่นำ สงสารข้าพเจ้าน้อยกลับไปอยู่กับแม่ของเจ้า ข้าพเจ้าน้อยจะไม่ให้ใครไปรบกวนเจ้ากับ แม่เป็นอันขาด” แล้วพระราชารก็ให้คนนำข้างน้อยไปปล่อยในป่าดังเดิม ข้างน้อยดีใจ ที่ได้กลับไปหาแม่อีกครั้ง ทั้งสองวิ่งเข้าหากันอย่างตื่นเต้นใจ และทั้งสองได้อาศัยอยู่ใน ป่าอย่างมีความสุขตลอดไป

ที่มา : สันนา เจริญสิทธิชัย นิทานโบราณภาคอีสาน เล่ม 2 นนทบุรี สำนักพิมพ์ปิยะเขียน 2546

1. ข้อใด อ่านผิด ?

ก. กตัญญู อ่านว่า กะ - ตัน - ยะ - ยู

ข. อัมพิต อ่านว่า อัม - มะ - หิต

ค. กราบทูล อ่านว่า กราบ - ทูน

- ง. เวทนา อ่านว่า เวด - ทะ - นา
2. คำว่า “คร่ำครวญ” มีความหมายตรงกับข้อใด ?
- ก. ร้องไห้
- ข. ละเมอ
- ค. เสียใจ
- ง. เพ้อฝัน
3. ข้อใดเป็นสิ่งที่ดีของลูกช้างที่นักเรียนควรรำนำไปใช้ ?
- ก. การเสียสละความสุขส่วนตัว
- ข. การตอบแทนพระคุณของบิดามารดา
- ค. การช่วยเหลือคนแปลกหน้า
- ง. การขยันอดทนต่อความยากลำบาก
4. ข้อใด ไม่ใช่ ขั้นตอนการอ่านจับใจความ ?
- ก. อ่านสะกดคำอย่างละเอียดทุกคำ
- ข. อ่านเก็บรายละเอียดให้ได้มากที่สุด
- ค. ฝึกตั้งคำถาม ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร
- ง. อ่านอย่างรวดเร็วและทำความเข้าใจเรื่อง
5. การที่ลูกช้างพาแม่ฝึกการออกหาอาหารทุกวัน แสดงว่ามีคุณธรรมข้อใด ?
- ก. ความกล้าหาญ
- ข. ความพยายาม
- ค. ความกตัญญู
- ง. ความซื่อสัตย์

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์

คำสั่ง อ่านเรื่องแล้วคิดวิเคราะห์ตอบคำถามในข้อ 6-10

6. ข้อใดเป็นลักษณะสำคัญของนายพราน ?
- ก. เป็นคนเฉลียวฉลาด
- ข. เป็นคนเห็นแก่ตัว
- ค. เป็นคนมองการณ์ไกล
- ง. เป็นคนละโมภโลภมาก

7. คุณธรรมของพระราชาในนิทานข้อใดสำคัญที่สุด ?
- ความเฉลียวฉลาด
 - ความอดทน
 - ความเสียสละ
 - ความเมตตากรุณา
8. ข้อใดคือคุณธรรมสำคัญของลูกทุกคน ?
- ความขยัน อดทน
 - ความเสียสละ
 - ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
 - ความกตัญญูกตเวที
9. การกระทำของนายพรานตรงกับสำนวนไทยข้อใด ?
- ทำคุณได้โทษโปรดสัตว์ได้บาป
 - หนีเสือปะจระเข้
 - ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว
 - ซุบมือเปิบ
10. นิทานเรื่องนี้ สรุปแนวคิดสำคัญได้อย่างไร ?
- ความกตัญญูต่อบุพการีทำให้ผู้ที่พบเห็นรักใคร่
 - ความอดทนต่อความยากลำบากทำให้มีความสุข
 - การช่วยเหลือคนอื่นทำให้ได้รับรางวัลตอบแทน
 - การเอาใจเจ้านายย่อมได้รับความดีความชอบ

ตอนที่ 3 การเขียน

คำสั่ง ให้เขียนสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน 5 คะแนน

เขียนสรุปความเรื่อง "ลูกช้างกตัญญู" โดยมีความยาวประมาณ 1-5 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 1 การอ่าน

คำสัง อ่านเรื่องต่อไปนี้อย่างรวดเร็วตอบคำถามข้อ 11-15

เรื่อง คนปากเสีย

มีเศรษฐีสามภรรยาคนหนึ่ง สามีนี้อายุมี ภรรยาชื่อบังอร แต่งงานอยู่กินกันมาเป็นเวลาหลายปีก็ยังไม่มีการไว้สืบทอด สองสามีภรรยาจึงปรึกษากันโดยนำเครื่องบูชาไปถวายเทพารักษ์ประจำต้นโพธิ์ในหมู่บ้านเพื่อขอให้เทพารักษ์ประทานบุตรให้ อยู่ต่อมาไม่นานนักนางบังอรก็ตั้งครรภ์แล้วคลอดบุตรเป็นฝาแฝดผู้หญิงสี่คน เศรษฐีก็ตั้งชื่อให้บุตรของตนคือ คนที่ 1 ชื่อ"นาถิ" คนที่ 2 ชื่อ"จาริ" คนที่ 3 ชื่อ"มาลี" และคนที่ 4 ชื่อ"วชิ" นิสัยของบุตรทั้งสี่คนไม่เหมือนกัน คนโตมีนิสัยกินจุกินไม่เลือก คนที่สองมีนิสัยชอบลักขโมย คนที่สามมีนิสัยเจ้าชู้คบผู้ชายไม่เลือก คนสุดท้ายปากเสีย คอยยุแหย่คนโน้นคนนี้ให้ทะเลาะกันอยู่เสมอ ทั้งสี่คนทำความเดือดร้อนรำคาญใจให้พ่อแม่เสมอและไม่ได้ช่วยพ่อแม่ทำงานเลย ตั้งแต่มีบุตรสาวทั้งสี่คนเศรษฐีก็ยากจนลง ในที่สุดก็ไม่มีเงินจะเลี้ยงดูลูกอีกต่อไปจึงปรึกษากับภรรยาว่าควรจะลดยแพบุตรทั้งสี่คนไปเสียงโศกชะตาเขาเอง

หลังจากตัดสินใจแล้วก็จัดข้าวปลาอาหารใส่แพให้บุตรสี่คนนั่งไป ขณะที่นางทั้งสี่คนอยู่ในแพลอยไปได้พบกับเรือโจรสลัด หัวหน้าโจรสลัดรับนางทั้งสี่คนไปเลี้ยงไว้บนเรือและไต่ถามความเป็นมา เมื่อหัวหน้าโจรสลัดทราบนิสัยใจคอของนางทั้งสี่คนแล้ว จึงตั้งให้พี่คนโตที่ชอบกินจุไปอยู่ห้องครัวทำหน้าที่เป็นแม่ครัวจะกินอะไรก็ได้ตามใจชอบ คนที่สองชอบลักขโมยก็มอบหน้าที่ให้ถือกุญแจหีบสมบัติ คนที่สามชอบคบชู้ก็ให้เป็นภรรยาหัวหน้าโจรนางจะได้มีความละเอียดไม่กล้าทำอีก คนสุดท้ายให้อยู่ในเรือโดยไม่มีหน้าที่อะไร พี่ ๆ ทั้งสามคนสามารถเปลี่ยนนิสัยใจคอได้และอาศัยอยู่ในเรือโจรสลัดอย่างมีความสุข ส่วนน้องคนสุดท้ายเป็นคนปากเสียแก้ไม่ได้ อยู่ในเรือโจรสลัดได้ไม่นานก็ก่อเรื่องวุ่นวาย โดยยุแหย่ลูกน้องโจรสลัดให้เข้าใจผิดกันเกิดการทะเลาะวิวาททุบตีกัน หัวหน้าโจรสลัดทราบเรื่องจึงจับให้นางลอยแพต่อไปอีก

ขณะที่นางลอยแคว้งคว้างอยู่ในทะเล นักอินทรีสองตัวผัวเมียบินผ่านมาเห็นก็เกิดความสงสาร จึงคาบนางไปเลี้ยงไว้ในถ้ำและผลัดเปลี่ยนกันไปหาอาหารมาให้นาง

กิน แต่นางก็ยังคงมีนิสัยปากอู้อยู่ไม่เป็นสุข ขณะที่พอนกออกไปหาอาหารก็ยูแห่แม่่นกว่าพอนกเจ้าชู้มาขอแต่งงานกับตน ครั้นเวลาแม่่นก ออกไปหาอาหารก็บอกพอนกว่าแม่่นกแอบมีชู้ ทำให้นกอินทรีย้ทะเลาะตบตีกัน ครั้นพอสืบสาวราวเรื่องก็ได้รับความว่ามาจากคำยูแห่ของนางวจี นกอินทรีย้ทั้งสองจึงคาบนางไปทิ้งทะเล ในที่สุดนางวจีก็จมน้ำตาย ร่างกายกลายเป็นอาหารของเต่าปลาเหลือแต่หัวกะโหลกลอยไปติดอยู่ที่พ่าน้ำใกล้วัด บังเอิญสามเณรไปตักน้ำและเจอหัวกะโหลกจึงนำไปให้ท่านสมภาร สมภารจึงนำไปใช้แทนขันตักน้ำ ไร่ตักน้ำล้างเท้าพระภิกษุและสามเณรในวัด ปรากฏว่าเวลาเพียงไม่นานพระเณรในวัดเกิดทะเลาะวิวาททุบตีกันจนหัวร้างข้างแตก เมื่อสมภารพิจารณาหาสาเหตุก็ทราบว่ามาจากหัวกะโหลกของนางวจี จึงให้สามเณรทุบกะโหลกจนแตกละเอียดเผาไฟเป็นขี้เถ้าแล้วทิ้งลงในแม่น้ำ ขี้เถ้าหัวกะโหลกนางวจีก็ล่องลอยไปตามน้ำ ผู้คนที่ทั้งหลายที่ได้อาบได้ตีมน้ำเข้าไปก็กลายเป็นคนปากเสียมาจนทุกวันนี้

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นิทานพื้นบ้านไทย เราชักวัฒนธรรมไทย ปี 2537 ปี
รณรงค์วัฒนธรรมไทย

11. ข้อใด อ่านผิด ?

- ก. นกอินทรีย้ อ่านว่า นก - อิน - ชี
- ข. พระสงฆ์ อ่านว่า พระ - สง
- ค. เทพารักษ์ อ่านว่า เท - พา - รัก - สะ
- ง. โจรสลัด อ่านว่า โจร - สะ - หลัด

12. ข้อใด ไม่ใช่ ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ?

- ก. ใคร
- ข. ที่ไหน
- ค. ทำอะไร
- ง. เท่าใด

13. ข้อใดมีตัวสะกดต่างจากพวก ?

- ก. สรรเสริญ
- ข. วนเวียน
- ค. ทหาร
- ง. โลกมาก

14. นางวงจิไม่สามารถอยู่กับโจรสลัดได้เพราะเหตุใด ?
- พูดไม่ดีชอบยุแหย่คน
 - กินอาหารมากเกินไป
 - คบผู้ชายไม่เลือกหน้า
 - ลักขโมยเงินของโจรสลัด
15. ข้อดีที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์จากการอ่านนิทานเรื่องนี้ คืออะไร ?
- การไม่เป็นคนลักขโมย
 - การไม่เป็นคนปากเสีย
 - การไม่เป็นคนกินจุ
 - การไม่เป็นคนเจ้าชู้

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์

คำสั่ง อ่านเรื่องแล้วคิดวิเคราะห์ตอบคำถามในข้อ 16-20

16. สังคมจะอยู่เป็นสุขเมื่อคนในสังคมมีลักษณะการพูดอย่างไร ?
- พูดยกตนข่มท่าน
 - ปากหวานกันเปรี้ยว
 - พูดดีเป็นศรีแก่ปาก
 - พูดমনาวไม่มีน้ำ
17. ข้อใดเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้นางวงจิหาความสุขไม่ได้ ?
- ชอบพูดให้คนอื่นเสียใจ
 - ชอบพูดให้คนอื่นรำคาญ
 - ชอบพูดให้คนแตกความสามัคคี
 - ชอบพูดให้คนอื่นคิดมาก
18. จากนิทานเรื่องนี้แสดงให้เห็นความเชื่อในเรื่องใด ?
- คนปากเสียเพราะดื่มน้ำขี้เถ้านางวงจิ
 - คนปากเสียอยู่ไหนก็ไม่ได้
 - คนจะดีหรือชั่วขึ้นอยู่กับปาก
 - คนปากเสียอาภัพ

19. จำนวนไทยในข้อใดตรงกับลักษณะนิสัยของนางวจี ?

- ก. ยุแหยงตะแคงรัว
- ข. ปากเป็นเอกเลขเป็นโท
- ค. บั่นน้ำเป็นตัว
- ง. น้ำกลิ้งบนในบอน

20. ข้อใดเขียนข้อสรุปของนิทานเรื่องนี้ได้ถูกต้อง ?

- ก. คนสามารถเปลี่ยนแปลงได้
- ข. ไม่ควรช่วยเหลือคนแปลกหน้า
- ค. การลักขโมยเป็นสิ่งไม่ดี
- ง. คบคนปากเสียทำให้เดือดร้อน

ตอนที่ 3 การเขียน

คำสั่ง ให้เขียนสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน 5 คะแนน

เขียนสรุปความเรื่อง "คนปากเสีย" โดยมีความยาวประมาณ 1-5 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความสามารถในการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย หลังเรียน
การพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนระเวียง จังหวัดนครราชสีมา

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบฉบับนี้มี 2 เรื่อง 30 คะแนน ใช้เวลา 90 นาที
2. แบบทดสอบเรื่องที่ 1 ตอนที่ 1 การอ่าน 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 3 การเขียนสรุปความ 1 ข้อ (5 คะแนน)
- แบบทดสอบเรื่องที่ 2 ตอนที่ 1 การอ่าน 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์ 5 ข้อ (5 คะแนน)
ตอนที่ 3 การเขียนสรุปความ 1 ข้อ (5 คะแนน)
3. ในการตอบให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✕ ทับตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกที่สุดเพียงข้อเดียว

ตอนที่ 1 การอ่าน

คำสั่ง อ่านเรื่องต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1-5

เรื่อง ความกตัญญูของลูกวัว

กาลครั้งหนึ่งสมัยก่อนพุทธกาล มีวัวสองตัวแม่ลูกอาศัยอยู่ในถ้ำกลางป่าใหญ่
ทุก ๆ เช้าแม่วัวจะออกไปหาอาหาร เมื่อถึงเวลาให้นมลูกก็จะกลับมาที่ถ้ำ ก่อนออก
จากถ้ำแม่วัวก็จะสั่งเสียลูกน้อยไม่ให้ออกไปจากถ้ำจนกว่าแม่จะกลับมา

เช้าวันหนึ่งแม่วัวจะออกไปหาอาหารเหมือนอย่างเคย จึงสั่งลูกน้อยว่า “ลูกจะ
แม่จะออกไปหาอาหาร ลูกอย่าออกไปเล่นข้างนอกถ้ำนะจะเพราะนอกถ้ำมีอันตราย
เต็มไปหมด ลูกยังเล็กนักช่วยตัวเองยังไม่ได้ ขอให้เล่นอยู่แต่ในถ้ำจนกว่าแม่จะกลับ
มานะลูก” เมื่อลูกวัวรับปากแล้วแม่วัวก็ออกจากถ้ำไป แม่วัวหาอาหารกินจนเพลิน
หลงเข้าไปในป่าลึก ทันใดนั้นก็มีเสือหัวโขนตัวหนึ่งกำลังจ้องหาเหยื่อ เมื่อเห็นแม่วัวเดิน
ผ่านมาจึงกระโดดตะครุบขย้ำจะกินเป็นอาหาร แม่วัวเสียหลักล้มลงและร้องขึ้นอย่าง
ตกใจ “โธ้ย! ท่านพญาเสืออย่าทำข้าเลย สงสารข้าเถอะ ถ้าข้าต้องตายแล้วลูกน้อย
ของข้าจะอยู่กับใคร เมื่อไม่เห็นข้ากลับไป คงตั้งหน้าตั้งตารอข้าอยู่” เสือกก็ยังไม่ยอม
แม่วัวจึงอ่อนวอนต่อไปว่า “ได้โปรดเถิดท่านเสือ เมื่อท่านจะกินข้าให้ได้ก็ไม่ใช่ไรแต่

ข้าขอร้องให้ปล่อยข้าไปหาลูกก่อน ข้าจะไปให้ลูกข้ากินนมและบอกลาลูกข้า ลูกของข้าจะได้รู้ว่าต่อไปเขาจะไม่มีแม่คอยปกป้องคุ้มครองเขาอีกแล้ว ปล่อยข้าไปเถอะนะ แล้วข้าจะกลับมาให้ท่านกินตามสัญญา” เสือใจอ่อนยอมตกลงจึงกำขับแม่วัวว่า “เจ้าต้องกลับมาให้ข้ากินตามสัญญา ไม่เช่นนั้นข้าจะตามเจ้าไปกินทั้งแม่ทั้งลูก” แม่วัวขอบใจเสือแล้วรีบกลับถ้ำไปหาลูก

เมื่อไปถึงถ้ำแม่วัวจึงได้บอกกับลูกว่า “ลูกจำ ต่อไปนี้แม่ไม่มีโอกาสที่จะคอยปกป้องคุ้มครองลูกอีกแล้ว วันนี้แม่จะให้นมลูกเป็นวันสุดท้าย เมื่อไม่มีแม่ก็ขอให้ลูกรักษาเนื้อรักษาตัว ระวังอันตรายทั้งหลาย ขอให้ลูกจงปลอดภัย” ลูกวัวสงสัยจึงถามแม่วัว แม่วัวจึงเล่าเหตุการณ์ให้ลูกวัวฟัง ลูกวัวไม่ยอมให้แม่วัวไปหาเสือ “แม่จำ แม่อย่าไปเลยนะจ๊ะ เมื่อแม่สัญญาไว้กับเสือก็ไม่ใช่เป็นไร ลูกจะไปให้เสือกินลูกแทน ตั้งแต่ลูกเกิดมายังไม่เคยตอบแทนบุญคุณของแม่เลย ขอให้ลูกได้ตอบแทนบุญคุณของแม่เถอะนะ”

แม่วัวจึงบอกกับลูกว่า “ไม่ได้ดอกลูกจำ ลูกยังเด็กนักควรมีชีวิตอยู่ต่อไปสำหรับแม่แก่แล้วอยู่ต่อไปก็ไม่มีประโยชน์อะไร” ลูกวัวไม่ยอมจึงวิ่งออกไปทันที แม่วัววิ่งตามไป เมื่อลูกวัวไปถึงที่อยู่ของเสือได้ขอร้องนเสื่อให้กินตนแทน ส่วนแม่วัวก็จะให้กินตนตามสัญญา วัวทั้งสองแม่ลูกต่างขอร้องนเสื่อให้เสื่อกินจนเสื่อใจอ่อน “เอาเถอะ ข้าจะไม่กินเจ้าทั้งสองแล้ว เพื่อเป็นการตอบแทนความดีของเจ้าทั้งสอง แม่วัวมีความซื่อสัตย์รักษาสัญญา ลูกวัวมีความกตัญญูจงกลับไปที่อยู่ของเจ้าเถอะ” ว่าแล้วเสือกก็เดินจากไป แม่วัวกับลูกวัวจึงกลับไปถ้ำและอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขตลอดไป

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ นิทานพื้นบ้านไทย เราชักวัฒนธรรมไทย ปี 2537 ปีระณงค์ วัฒนธรรมไทย

1. ข้อใดเขียนคำอ่านได้ถูกต้อง ?

- ก. พุทธกาล อ่านว่า พุด - กาน
- ข. ประโยชน์ อ่านว่า ประ - โยด
- ค. ซื่อสัตย์ อ่านว่า ซื่อ - สัด
- ง. อันตราย อ่านว่า อัน - ตราย

2. ข้อใดอ่านสะกดคำเหมือนคำว่า "อ้วนอวน" ?
- กระโดด
 - ตระครูป
 - สงสาร
 - บุญคุณ
3. ข้อใด ไม่ใช่ หลักการอ่านในใจ ?
- ตั้งจุดประสงค์ก่อนอ่านในใจ
 - ใช้นิ้วชี้ตามข้อความขณะที่อ่าน
 - ไม่ทำปากขมุบขมิบหรือออกเสียงขณะอ่าน
 - ไม่ส่ายหน้าไปมาขณะที่อ่าน
4. สิ่งใดที่เป็นข้อดีของลูกแก้วที่นักเรียนควรนำไปใช้ประโยชน์ ?
- ความรักตัวเอง
 - ความเห็นแก่ตัว
 - ความอดทน
 - ความกตัญญูกตเวที
5. ข้อใดแสดงการรักษาสัญญาของแม่แก้ว ?
- แม่แก้วหลอกลูกแก้วมาให้เสียกิน
 - แม่แก้วหาอาหารมาให้เสียกิน
 - แม่แก้วลาลูกแล้วกลับมาให้เสียกิน
 - แม่แก้วบอกให้ลูกหนีไป

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์

คำสั่ง อ่านเรื่องแล้วคิดวิเคราะห์ตอบคำถามในข้อ 6-10

6. ลักษณะสำคัญของเสือที่ควรยกย่องมากที่สุดคือ ข้อใด ?
- ความเมตตาสงสาร
 - ความกล้าหาญ
 - ความใจอ่อน
 - ความเสียสละ

7. ข้อใดแสดงว่านักเรียนมีความกตัญญูต่อบิดามารดา ?
- มีน้ำใจต่อเพื่อนในห้อง
 - ไม่ยืมเงินเพื่อนใช้
 - ใช้จ่ายอย่างประหยัด
 - ช่วยพ่อแม่ทำงานบ้าน
8. สถานการณ์ใดที่คล้ายกับเรื่องลูกวัวกตัญญู ?
- ก้อยกินขนมคนเดียว
 - ไก่เล่นของเล่นคนเดียว
 - ก้องเก็บเงินได้นำไปให้ครู
 - กุ้งทะเลาะกับเพื่อนในห้อง
9. คุณธรรมที่สำคัญของผู้เป็นลูกคือข้อใด ?
- ความมีน้ำใจเสียสละ
 - การตอบแทนพระคุณบิดามารดา
 - การตายแทนบิดามารดา
 - ความกล้าหาญอดทน
10. ถ้าคนไทยมีความซื่อสัตย์และความกตัญญูประเทศไทยจะเป็นอย่างไร ?
- ปลอดยาเสพติด
 - ร่ำรวยเงินทอง
 - สงบสุขร่มเย็น
 - เศรษฐกิจดี

ตอนที่ 3 การเขียน

คำสั่ง ให้เขียนสรุปใจความจากเรื่องที่อ่าน 5 คะแนน

เขียนสรุปความเรื่อง "ความกตัญญูของลูกวัว" โดยมีความยาวประมาณ 1-5 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 1 การอ่าน

คำสัง อ่านเรื่องต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบคำถามข้อ 11-15

เรื่อง หมากแตงลาย

ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่งมีสองพี่น้องซึ่งเป็นลูกกำพร้าอาศัยอยู่ด้วยกัน ฝ่ายพี่ชายเมื่อแต่งงานแล้วก็เชื่อคำยุยงของเมียหาว่าน้องไม่ดีจึงขับไล่น้องออกจากบ้าน น้องชายไม่มีที่อยู่จึงไปสร้างบ้านอยู่บนยอดเขา แม้จะอยู่คนเดียวเขาก็มีความสุขที่ไม่มีใครรบกวนจิตใจ วันหนึ่งเขาได้ช่วยลูกนกที่พลัดตกจากรัง แม่นกมาเห็นเข้าจึงพูดว่า “เจ้าช่างเป็นมนุษย์ที่ใจดี ข้าขอมอบเมล็ดแตงลายให้เจ้าหนึ่งเมล็ด” เขาจึงนำเมล็ดแตงลายไปปลูก ปรากฏว่างอกขึ้นเป็นต้นงดงามและผลใหญ่มาก เขาเก็บไปรักษาไว้ที่บ้าน ไม่ยอมผ่ากินจนกระทั่งอยู่มาวันหนึ่งเขาไม่มีอาหารกินจึงจำเป็นต้องผ่าแตงกิน ปรากฏว่าภายในแตงลายเต็มไปด้วยเงินทองมากมาย เขาจึงกลายเป็นเศรษฐีในชั่วพริบตา

วันหนึ่งพี่สะใภ้มาเยี่ยมเขาที่บ้านเขาจึงได้แบ่งเงินทองให้ พี่สะใภ้แปลกใจมากจึงถามว่า “เจ้าได้เงินทองมาจากไหนมากมาย” เขาเล่าเรื่องราวให้ฟังหมดทุกอย่าง พี่สะใภ้เกิดความอยากได้อยากรวยเหมือนเขาบ้าง จึงไปบอกสามีให้มาทำเหมือนน้องชายทุกอย่างและเขาก็ได้แตงลายมาเหมือนกัน แต่สิ่งที่อยู่ในแตงลายกลับกลายเป็นยักษ์จะหักคอพี่ชายกินเป็นอาหาร ฝ่ายพี่ชายจึงไปขอความช่วยเหลือจากน้องชาย และน้องชายก็หลอกยักษ์ให้เข้าไปอยู่ในผลแตงลายตามเดิมและนำแตงลายไปทิ้งลงในแม่น้ำ

กล่าวถึงประชาชนที่อยู่แถบฝั่งแม่น้ำแห่งหนึ่งต้องพบกับความยากลำบาก เพราะต้องส่งส่วยที่เป็นมนุษย์ให้กับพระยาเงือกปีละคน โดยต้องนำชีวิตคนเป็น ๆ ไปสังเวยพระยาเงือกไม่งั้นจะต้องถูกจับกินทั้งหมดบ้าน ปีนี้แม่เฒ่าจะต้องนำลูกชายคนเดียวของนางมามอบให้พระยาเงือก นางสงสารลูกชายมากจึงนั่งร้องไห้ยุริมแม่น้ำแตงลายซึ่งลอยตามน้ำมาจึงอาสาช่วยแม่เฒ่า โดยเอาอาวุธติดตัวเข้าไปในท้องพระยาเงือกด้วยและทำร้ายท้องพระยาเงือกจนพระยาเงือกร้องครวญคราง แตงลายจึงพูดกับพระยาเงือกว่า “เจ้าต้องสัญญากับข้าว่าจะไม่กินมนุษย์อีกจนกว่าก้อนหินจะออกดอก” พระยาเงือกเจ็บปวดมากจึงจำใจตกลง ซึ่งความจริงแล้วก้อนหินไม่มีวันจะออกดอกได้

แน่นอน พระยาเงือกจึงหลงกลหนุ่มแดงลาย ฝ่ายพระยาเงือกก็ไม่ลดละที่จะกินมนุษย์ให้ได้ จนวันหนึ่งพระยาเงือกเห็นร่มเงาบนโขดหินนึกว่าหินออกดอกจึงจับมนุษย์กินอีก ยักษ์ทราบเรื่องจึงแปลงร่างเป็นแดงโมผลใหญ่ห้อยอุ้มริมฝั่งแม่น้ำเมื่อพระยาเงือกเห็นแดงโมตั้นได้จึงจับแดงโมกินไปในท้อง ยักษ์จึงใช้มีดปาดไส้พุงพระยาเงือกจนตาย ก่อนตายพระยาเงือกตื่นทุรนทุรายใช้หางฟาดน้ำจนน้ำท่วมแผ่นดิน ซึ่งขณะนั้นเองมีผลแดงลอยน้ำไปติดอยู่บนยอดเขาที่ซึ่งชายผู้น้องอาศัยอยู่และเขาได้แก้มัดผลแดงออกดูปรากฏเป็นหญิงสาวหน้าตางดงามอยู่ในนั้น นางได้เล่าว่าพ่อแม่ของนางกลัวน้ำท่วมตายจึงจับนางเข้าไปไว้ในผลแดงและนำอาหารใส่ไว้ให้ด้วย แล้วลอยผลแดงไปตามน้ำ ชายผู้น้องจึงขอนางแต่งงานและช่วยกันปลูกเผือกปลูกมันที่นางนำมาด้วย ต่อมาเมื่อนางคลอดบุตรแต่กลับกลายเป็นผลแดงทำให้สองผิวเมียเสียใจมาก ฝ่ายพระอินทร์จึงมาแนะนำให้ผ้าแดงเป็นชิ้นเล็ก ๆ แล้วหว่านไป 4 ทิศ สองผิวเมียจึงทำตามปรากฏว่าผลแดงได้กลายเป็นมนุษย์มากมาย และเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ เต็มแผ่นดิน สองผิวเมียจึงได้แบ่งเผือกมันให้ลูกหลานไปปลูกจนกลายเป็นโลกที่สวยงามมาจนทุกวันนี้

หมากแดง = หมายถึงผลแดง คำว่าหมากใช้เรียกผลไม้หรือผัก

ที่มา : ลำลี รักสุทธิ นิทานพื้นบ้านอีสาน และตำนานการก่อตั้งจังหวัด กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พัฒนา
ศึกษา 2544

11. ข้อใด อ่านผิด ?

- ก. เมล็ด อ่านว่า มะ - เหล็ด
- ข. เศรษฐี อ่านว่า เสด - ถี
- ค. ทุรนทุราย อ่านว่า ทุ - รน - ทุ - ราย
- ง. มนุษย์ อ่านว่า มะ - นุด

12. ข้อใดเป็นหนังสือที่ใช้ค้นหาความหมายของคำศัพท์ ?

- ก. นิยาย
- ข. สารานุกรม
- ค. นิตยสาร
- ง. พจนานุกรม

13. ข้อใด ไม่ใช่ ข้อควรปฏิบัติในการอ่านออกเสียง ?
- อ่านออกเสียงคำถูกต้อง ชัดเจน
 - อ่านแบ่งวรรคตอนให้ถูกต้อง
 - อ่านสะกดคำทุกตัว
 - ใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเรื่องที่อ่าน
14. ในนิทานเรื่องนี้ใครที่มีลักษณะนิสัยที่ ไม่ควร เขาเป็นเยี่ยงอย่าง ?
- พี่สะใภ้
 - หญิงสาว
 - ยักษ์
 - พระยาเงือก
15. ข้อใด ไม่ใช่ ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ?
- ไปไหน
 - ทำอะไร
 - อย่างไร
 - ใคร

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์

คำสั่ง อ่านเรื่องแล้วคิดวิเคราะห์ตอบคำถามในข้อ 16-20

16. พระยาเงือกต้องตายเพราะมาจากสาเหตุใด ?
- เพราะความตะกละ
 - เพราะการไม่รักษาสัญญา
 - เพราะอยากกินมนุษย์
 - เพราะใช้เล่ห์เหลี่ยม
17. เพราะเหตุใดชายหนุ่มจึงช่วยลูกนกที่พลัดตกจากรัง ?
- อยากได้เงินทอง
 - ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
 - เพราะใจอ่อน
 - อยากได้ผลแดงลาย

18. สุภาชิตข้อใดตรงกับนิทานเรื่องนี้ ?
- ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว
 - รักดีห้ามจู้รักชั่วห้ามเสาะ
 - มือถือสากปากถือศีล
 - ทำคุณบูชาโทษ
19. เหตุใดแม่ نگจึงมอบเมล็ดแตงลายให้กับชายหนุ่ม ?
- เพราะสงสารชายหนุ่ม
 - เพราะชายหนุ่มเป็นคนใจบุญ
 - เพราะชายหนุ่มขำยักซ์
 - เพราะชายหนุ่มฆ่าพระยาเงือก
20. จุดมุ่งหมายของการเสนอเรื่องนี้เพื่ออะไร ?
- เล่าเหตุการณ์พระยาเงือกกินคน
 - บอกถึงต้นกำเนิดของมนุษย์และสัตว์ต่าง ๆ
 - เล่าเหตุการณ์น้ำท่วมแผ่นดิน
 - เล่าเรื่องตำนานรักของชายหนุ่ม

ตอนที่ 3 การเขียน

คำสั่ง ให้เขียนสรุปใจความจากเรื่องทีอ่าน 5 คะแนน

เขียนสรุปความเรื่อง "หมางแตงลาย" โดยมีความยาวประมาณ 1-5 บรรทัด

.....

.....

.....

.....

.....

**เจดยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
ก่อนเรียนและหลังเรียน**

ตอนที่ 1 การอ่าน

ตอนที่ 2 การคิดวิเคราะห์

ข้อที่	แบบทดสอบก่อนเรียน	แบบทดสอบหลังเรียน
1	ก	ค
2	ก	ง
3	ข	ข
4	ก	ง
5	ค	ค
6	ง	ก
7	ง	ง
8	ง	ค
9	ก	ข
10	ก	ค
11	ค	ก
12	ง	ง
13	ง	ค
14	ก	ก
15	ข	ก
16	ค	ข
17	ค	ข
18	ก	ก
19	ก	ข
20	ง	ข

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังเรียน

ตอนที่ 3 การเขียน

นิทานเรื่อง ลูกช่างกตัญญู

(แนวตอบ) ลูกช่างมีความกตัญญูที่หาเลี้ยงแม่ช่างตาบอด ทำให้ผู้พบเห็นรัก เมตตา สงสาร และช่วยเหลือให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ ได้

นิทานเรื่อง คนปากเสีย

(แนวตอบ) นางจวีเป็นคนปากเสีย ชอบพูดให้คนอื่นทะเลาะกัน นางจึงไม่สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย แม้จะตายไปแล้วก็ยังทำให้คนอื่นเดือดร้อน

เฉลยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน หลังเรียน

ตอนที่ 3 การเขียน

นิทานเรื่อง ความกตัญญูของลูกวัว

(แนวตอบ) แม่วัวกับลูกวัวมีความซื่อสัตย์รักษาสัญญาที่ให้ไว้กับเสือ และลูกวัวก็มีความกตัญญูต่อแม่ทำให้เสือใจอ่อนยอมปล่อยแม่วัวกับลูกวัวไป

นิทานเรื่อง หมากแดงลาย

(แนวตอบ) ชายหนุ่มกำพร้าผู้มีจิตใจดี เขาชอบช่วยเหลือผู้อื่นที่ลำบากทำให้เขาได้รับผลแดงลายที่มีเงินทองมากมาย และเขายังช่วยหญิงสาวที่ตกยากจนได้แต่งงานกันและคลอดบุตรเป็นผลแดงลาย และเมื่อหว่านผลแดงไป 4 ทิศ ทำให้เกิดเป็นคนและสัตว์มาจนถึงทุกวันนี้

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรู้สึกและความพึงพอใจของนักเรียนโดยมีข้อความให้อ่านแล้วให้พิจารณาว่านักเรียนมีความคิดเห็น ความรู้สึก ความพึงพอใจในแต่ละเรื่องเป็นอย่างไร คำตอบไม่มีการตัดสินว่าถูกหรือผิด เพราะแต่ละคนย่อมมีความคิดเห็น ความรู้สึก และการปฏิบัติตนไม่เหมือนกัน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ขอให้ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก ความพึงพอใจ และการปฏิบัติตนของนักเรียนให้มากที่สุด

วิธีตอบ เมื่ออ่านข้อความแต่ละข้อแล้ว มีความคิดเห็น ความรู้สึกและการปฏิบัติอย่างไรให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น ความรู้สึก ความพึงพอใจ และการปฏิบัติตนของนักเรียน

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ความรู้สึก	ระดับความพึงพอใจ				
			มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
0	นักเรียนรู้สึกว่าการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานให้ประโยชน์ในด้านความรู้แก่นักเรียน			✓			
00	นักเรียนรู้สึกว่าการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้เป็นคนทันสมัย				✓		

คำอธิบาย จากตัวอย่าง

- (0) แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วนักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจมากกับข้อความนั้น
- (00) แสดงให้เห็นว่าเมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้วนักเรียนมีความรู้สึกพึงพอใจน้อยกับข้อความนั้น

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

ข้อที่	ความรู้สึกร ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1	การอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้รับความรู้ และคติสอนใจ					
2	การเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้เข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว					
3	นักเรียนชอบเมื่อครูให้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม					
4	การฝึกอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้สามารถอ่านจับใจความได้เร็วขึ้น					
5	การฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยการตอบคำถามจากเนื้อเรื่องทำให้รู้สึกพอใจและสนุกสนาน					
6	นักเรียนชอบอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะได้ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้					
7	การตอบคำถามต่าง ๆ จากการอ่านนิทานพื้นบ้านทำให้สามารถจับใจความได้ครอบคลุม					
8	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้เรียนภาษาไทยได้ชัดเจนและง่ายขึ้น					
9	การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้สามารถเขียนสรุปความเรื่องอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น					
10	การฝึกคิดวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง					

ข้อที่	ความรู้สึกร ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
11	การเรียนรู้ด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดสำคัญของเรื่องได้					
12	การเรียนรู้ด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้ข้อคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
13	การทำแบบฝึกทักษะหลังการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้เข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น					
14	นักเรียนชอบเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะทำให้รู้จักวัฒนธรรมประเพณีของตน					
15	การได้เขียนสรุปความหลังจากการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้รู้สึกสนุกสนาน					
16	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนเป็นวิธีสอนที่นักเรียนชอบ					
17	การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้สามารถเขียนสรุปความได้อย่างรวดเร็ว					
18	นักเรียนชอบที่ครูแจ้งผลการเรียนและให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง					
19	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการฝึกอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น					
20	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อใช้เวลาเหมาะสม					

ภาคผนวก ค

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

- แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
- ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาความสามารถทางการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
- ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ก่อนเรียน – หลังเรียน
- แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
- ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนา
ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

คำชี้แจง

1. วิธีประเมินความเหมาะสม
 - 1.1 ทำเครื่องหมาย “✓” ในช่อง “+1” เมื่อเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในข้อดังกล่าวเหมาะสม
 - 1.2 ทำเครื่องหมาย “✓” ในช่อง “0” เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในข้อดังกล่าวเหมาะสมหรือไม่
 - 1.3 ทำเครื่องหมาย “✓” ในช่อง “-1” เมื่อเห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ในข้อดังกล่าวไม่เหมาะสม
2. ขอความกรุณาจากผู้ประเมินให้คำแนะนำเพิ่มเติมในช่องข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป

**แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนา
ความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน**

ข้อ	IOC	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
1.	ความชัดเจน ความถูกต้อง ของ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้
2.	ความสอดคล้องของเนื้อหา กับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้
3.	ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียน การสอนกับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้
4.	ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียน การสอนกับสื่อการเรียนการสอน
5.	ความเหมาะสมของแบบฝึกปฏิบัติ ใบ งาน ใบความรู้
6.	ความสอดคล้องของการวัดผล/ ประเมินผลกับกิจกรรมการเรียนการสอน
7.	การวัดผลประเมินผลสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายการเรียนรู้
8.	เครื่องมือการวัดผลและประเมินผล เหมาะสมกับเนื้อหา
9.	การใช้แผนการจัดการเรียนรู้เหมาะสม กับเวลา
10.	การทำแบบฝึกทักษะเหมาะสมกับเวลา

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย / การวัดประเมินผล

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนา
ความสามารถในการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน (1)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	1	1	0	0.66
6.	1	1	1	1
7.	1	1	0	0.66
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	1	1	1
รวมเฉลี่ย				0.93

**ผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
ก่อนเรียน**

ข้อ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน (1)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	1	1	1	1
6.	1	1	1	1
7.	1	0	1	0.66
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	1	1	1	1
11.	1	1	1	1
12.	1	1	1	1
13.	1	1	1	1
14.	1	1	0	0.66
15.	1	1	1	1
16.	1	1	1	1
17.	1	1	1	1
18.	1	1	1	1
19.	1	1	1	1
20.	1	1	1	1

ผลการประเมินแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
หลังเรียน

ข้อ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน (1)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1.	1	1	1	1
2.	1	1	1	1
3.	1	1	1	1
4.	1	1	1	1
5.	1	1	1	1
6.	1	1	1	1
7.	1	1	1	1
8.	1	1	1	1
9.	1	1	1	1
10.	0	1	1	0.66
11.	1	1	1	1
12.	1	1	1	1
13.	1	1	1	1
14.	1	1	1	1
15.	1	1	1	1
16.	1	1	1	1
17.	1	1	1	1
18.	1	1	1	1
19.	1	1	0	0.66
20.	1	1	1	1

แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง

1. วิธีประเมินความเหมาะสม
 - 1.1 ทำเครื่องหมาย "✓" ในช่อง "+1" เมื่อเห็นว่าแบบสอบถามในข้อดังกล่าวเหมาะสมในการวัดความคิดเห็นของนักเรียน
 - 1.2 ทำเครื่องหมาย "✓" ในช่อง "0" เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามในข้อดังกล่าวเหมาะสมในการวัดความคิดเห็นของนักเรียนหรือไม่
 - 1.3 ทำเครื่องหมาย "✓" ในช่อง "-1" เมื่อเห็นว่าแบบสอบถามในข้อดังกล่าวไม่เหมาะสมในการวัดความคิดเห็นของนักเรียน

2. การเสนอแนะ
หากผู้เสนอแนะมีข้อเสนอเพิ่มเติม กรุณาเขียนลงในช่องเสนอแนะ

3. กรุณาทำเครื่องหมาย "✓" ในช่องที่ตรงกับความเห็นมากที่สุด

**แบบประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
ที่เรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
1.	นักเรียนชอบการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะให้ความรู้ คติ และความเพลิดเพลิน
2.	นักเรียนชอบอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อเพราะทำให้เข้าใจบทเรียน
3.	นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อครูให้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม
4.	นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อครูให้อ่านจับใจความด้วยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ
5.	นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อครูให้คิดวิเคราะห์และเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสาน
6.	นักเรียนชอบอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะได้ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้
7.	นักเรียนชอบเมื่อถึงชั่วโมงเรียนการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อ
8.	นักเรียนรู้สึกอย่างไร เมื่อเพื่อนให้เล่านิทานพื้นบ้านอีสานให้ฟัง
9.	นักเรียนรู้สึกสนใจและพอใจที่จะเรียนโดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน
10.	นักเรียนชอบเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะทำให้นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		-1	0	+1	
11.	การเรียนรู้ด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้ข้อคิดและนำไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้
12.	การทำแบบฝึกทักษะหลังการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้เข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น
13.	นักเรียนชอบเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะทำให้รู้จักวัฒนธรรม ประเพณีของตน
14.	การได้เขียนสรุปความหลังจากการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้รู้สึกสนุกสนาน
15.	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนเป็นวิธีสอนที่นักเรียนชอบ
16.	การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้สามารถเขียนสรุปความได้อย่างรวดเร็ว
17.	นักเรียนชอบที่ครูแจ้งผลการเรียนและให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง
18.	การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการฝึกอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น
19.	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อใช้เวลาเหมาะสม
20.	นักเรียนรู้สึกชอบการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานแล้วทำแบบฝึกทักษะการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน

(ลงชื่อ)

(.....)

ผู้ประเมิน

**ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียน
โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน**

ข้อความ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน (1)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
1. การอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้รับความรู้ และคติสอนใจ	1	1	1	1
2. การเรียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้เข้าใจบทเรียนได้อย่างรวดเร็ว	1	1	1	1
3. นักเรียนชอบเมื่อครูให้ทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม	1	1	0	0.66
4. การฝึกอ่านจับใจความโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้สามารถอ่านจับใจความได้เร็วขึ้น	1	1	1	1
5. การฝึกคิดวิเคราะห์ด้วยการตอบคำถามจากเนื้อเรื่องทำให้รู้สึกพอใจและสนุกสนาน	1	1	1	1
6. นักเรียนชอบอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะได้ความรู้ที่นำไปใช้ประโยชน์ได้	1	1	1	1
7. การตอบคำถามต่าง ๆ จากการอ่านนิทานพื้นบ้านทำให้สามารถจับใจความได้ครอบคลุม	1	1	1	1
8. การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้เรียนภาษาไทยได้ชัดเจนและง่ายขึ้น	1	1	0	0.66
9. การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้สามารถเขียนสรุปความเรื่องอื่น ๆ ได้ง่ายขึ้น	1	0	1	0.66
10. การฝึกคิดวิเคราะห์จากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้นักเรียนได้ฝึกการตัดสินใจด้วยตนเอง	1	1	1	1
11. การเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อทำให้นักเรียนรู้จักสรุปแนวคิดสำคัญของเรื่องได้	1	1	1	1
12. การเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้ได้ข้อคิดและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	1	1	1	1
13. การทำแบบฝึกทักษะหลังการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้เข้าใจบทเรียนเพิ่มขึ้น	1	1	1	1

ข้อความ	การประเมินของผู้เชี่ยวชาญ			ผลการประเมิน (1)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	
14. นักเรียนชอบเรียนด้วยนิทานพื้นบ้านอีสานเพราะทำให้รู้จักวัฒนธรรมประเพณีของตน	1	1	1	1
15. การได้เขียนสรุปความหลังจากการอ่านนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้รู้สึกสนุกสนาน	1	1	1	1
16. การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อพัฒนาการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนเป็นวิธีสอนที่นักเรียนชอบ	1	1	1	1
17. การฝึกเขียนสรุปความจากนิทานพื้นบ้านอีสานทำให้สามารถเขียนสรุปความได้อย่างรวดเร็ว	1	1	1	1
18. นักเรียนชอบที่ครูแจ้งผลการเรียนและให้ข้อเสนอแนะทุกครั้ง	1	1	1	1
19. การใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อในการฝึกอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น	1	1	1	1
20. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้นิทานพื้นบ้านอีสานเป็นสื่อใช้เวลาเหมาะสม	1	1	1	1
รวมเฉลี่ย				0.95

ภาคผนวก ง

- รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียน
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. นางสาวประทุมวัน ดอมไธสง

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6

วุฒิการศึกษา ศษ.ม. สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการ

2. นายบุญเทือง สิงห์สี

สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6

วุฒิการศึกษา ศศ.ม. การสอนภาษาไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ วิทยฐานะชำนาญการ

3. นายสำราญ ไพราม

สถานที่ทำงาน โรงเรียนบัวใหญ่ ตำบลบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

วุฒิการศึกษา กศ.ม. การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาสารคาม

ตำแหน่ง ครู คศ. 3 วิทยฐานะครูชำนาญการพิเศษ

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ ก่อนเรียน

ค่าความเที่ยง = 0.8946

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	หมายเหตุ
1	.80	.40	นิทานเรื่อง ลูกช้างกตัญญู
2	.70	.60	
3	.70	.60	
4	.80	.40	
5	.60	.80	
6	.65	.70	
7	.60	.80	
8	.75	.30	
9	.60	.40	
10	.35	.30	
11	.70	.20	นิทานเรื่อง คนปากเสีย
12	.80	.40	
13	.70	.60	
14	.75	.30	
15	.40	.40	
16	.60	.40	
17	.50	.60	
18	.70	.60	
19	.45	.30	
20	.40	.40	

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน ก่อนเรียน

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.8796

ตารางแสดงผลการวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยงของ
แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่าน และการคิดวิเคราะห์ หลังเรียน
ค่าความเที่ยง = 0.8886

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	หมายเหตุ
1	.80	.40	นิทานเรื่อง ความกตัญญูของลูกวัว
2	.70	.20	
3	.75	.30	
4	.50	.40	
5	.50	.60	
6	.55	.30	
7	.70	.20	
8	.75	.50	
9	.60	.40	
10	.65	.50	
11	.40	.40	นิทานเรื่อง หมากแตงลาย
12	.35	.50	
13	.50	.20	
14	.40	.40	
15	.70	.20	
16	.55	.30	
17	.80	.40	
18	.35	.50	
19	.50	.40	
20	.65	.30	

ผลการวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียน ก่อนเรียน
ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา = 0.8540

ภาคผนวก ๑

การวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย

- ตารางแสดงคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน วัดความสามารถในการอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียนโดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน
- ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการอ่าน
- ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการคิดวิเคราะห์
- ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการเขียน

ตารางแสดงคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน วัดความสามารถในการอ่าน
คิดวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		ความแตกต่าง	
	X_1	X_1^2	X_1	X_1^2	D	D^2
1	11	121	22	484	11	121
2	18	324	30	900	12	144
3	16	256	25	625	9	81
4	13	169	22	484	9	81
5	19	361	29	841	10	100
6	10	100	22	484	12	144
7	13	169	24	576	11	121
8	16	256	28	784	12	144
9	13	169	23	529	10	100
10	13	169	24	576	11	121
11	12	144	22	484	10	100
12	17	289	27	729	10	100
13	14	196	24	576	10	100
14	15	225	26	676	11	121
15	11	121	21	441	10	100
16	15	225	23	529	8	64
17	12	144	23	529	11	121
18	14	196	25	625	11	121
19	17	289	29	841	12	144
20	14	196	24	576	10	100
21	11	121	22	484	11	121
22	13	169	23	529	10	100
23	20	400	29	841	9	81

ตารางแสดงคะแนนการทดสอบก่อนและหลังเรียน วัดความสามารถในการอ่าน
 คติวิเคราะห์ และเขียน โดยใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน (ต่อ)

เลขที่	คะแนนก่อนเรียน		คะแนนหลังเรียน		ความแตกต่าง	
	X_1	X_1^2	X_1	X_1^2	D	D^2
24	12	144	25	625	13	169
25	18	324	28	784	10	100
26	15	225	25	625	10	100
27	18	324	29	841	11	121
28	17	289	29	841	12	144
29	21	441	30	900	9	81
30	21	441	30	900	9	81
รวม	449	6997	763	582169	314	3326
เฉลี่ย	14.97	-	25.43	-	10.47	-
S.D.	3.09	-	2.96	-	1.17	-

**ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการอ่าน
โดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง**

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
1	5	5	6	6	9	1.00
2	7	8	10	10	10	0.75
3	5	6	6	7	8	0.75
4	5	6	7	7	9	1.00
5	5	6	8	9	9	1.00
6	5	6	6	6	6	0.25
7	5	5	8	8	9	1.00
8	6	6	9	10	10	1.00
9	5	5	6	7	6	0.25
10	6	7	7	8	9	0.75
11	5	6	6	6	8	0.75
12	6	7	8	9	9	0.75
13	5	6	8	8	8	0.75
14	6	7	8	10	10	1.00
15	5	6	6	7	7	0.50
16	6	6	7	8	9	0.75
17	5	6	7	8	9	1.00
18	6	6	9	10	10	1.00
19	7	8	9	10	10	0.75
20	6	7	8	8	9	0.75
21	5	6	7	7	7	0.50
22	6	7	7	7	8	0.50
23	8	8	9	10	10	0.50
24	5	8	8	8	8	0.75

ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการอ่าน
โดยการใช้尼ทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง (ต่อ)

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
25	6	7	10	10	9	0.75
26	5	7	6	8	7	0.50
27	8	9	9	10	10	0.50
28	7	8	10	10	10	0.75
29	8	9	9	9	10	0.50
30	7	9	10	10	10	0.75
รวม	176	203	234	251	263	21.75
เฉลี่ย	5.87	6.77	7.80	8.37	8.77	0.73
S.D.	1.01	1.17	1.37	1.40	1.22	1.23

ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการคิดวิเคราะห์
โดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
1	5	6	7	8	7	0.50
2	7	7	9	9	10	0.75
3	5	5	6	7	6	0.25
4	4	7	7	7	8	1.00
5	6	6	8	7	9	0.75
6	4	5	6	6	7	0.75
7	5	5	7	8	8	0.75
8	5	7	9	9	8	0.75
9	5	4	5	5	7	0.50
10	5	5	7	8	8	0.75
11	5	5	6	6	8	0.75
12	6	6	6	8	9	0.75
13	5	6	7	7	8	0.75
14	5	6	7	9	9	1.00
15	5	5	6	5	7	0.50
16	4	5	5	7	9	1.25
17	5	5	7	7	8	0.75
18	5	6	8	8	8	0.75
19	7	7	8	8	9	0.50
20	5	6	7	8	7	0.50
21	5	5	5	5	6	0.25
22	5	5	6	7	7	0.50
23	7	7	8	9	9	0.50
24	5	6	8	8	7	0.50

ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการคิดวิเคราะห์
โดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง (ต่อ)

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
25	5	7	9	9	10	1.25
26	5	5	6	7	8	0.75
27	7	7	9	9	10	0.75
28	8	8	8	9	10	0.50
29	8	8	8	10	10	0.50
30	6	8	9	10	10	1.00
รวม	164	180	214	230	247	20.75
เฉลี่ย	5.47	6.00	7.13	7.67	8.23	0.69
S.D.	1.07	1.08	1.25	1.37	1.22	1.20

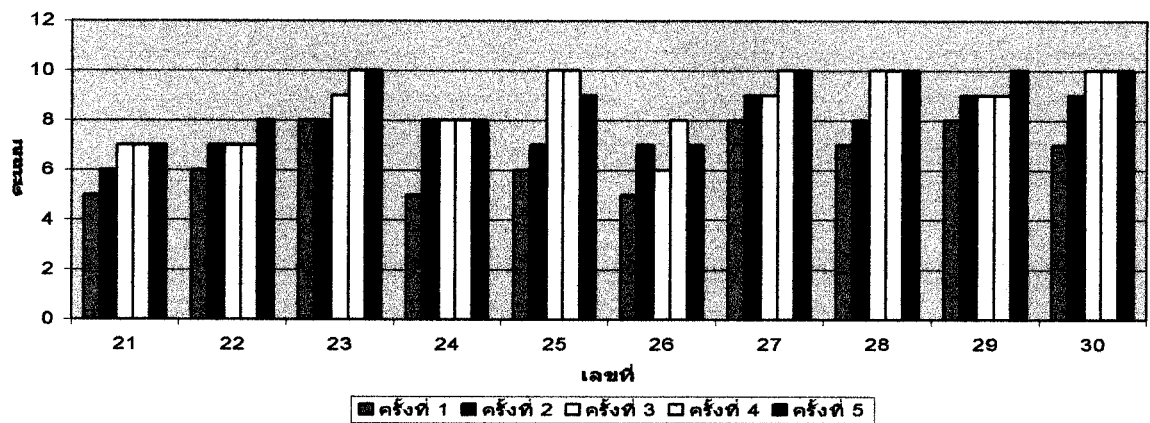
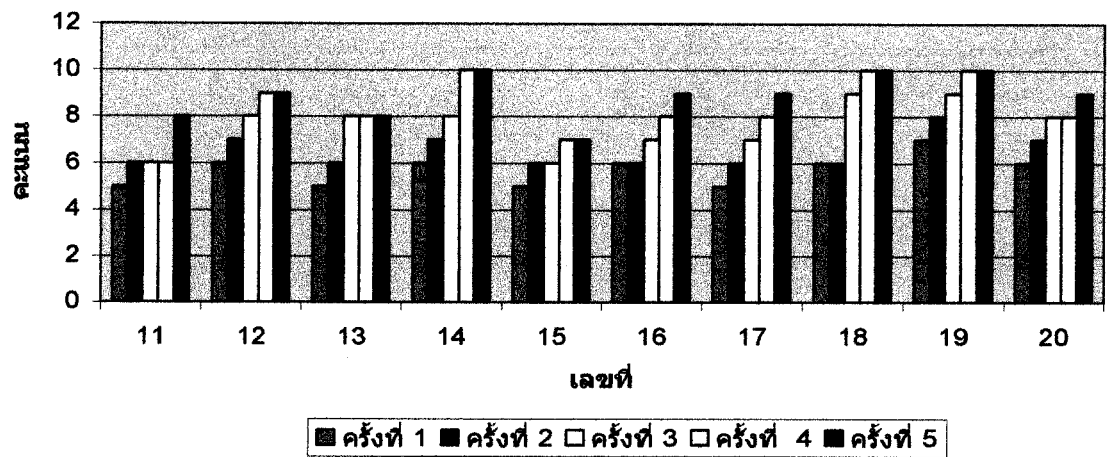
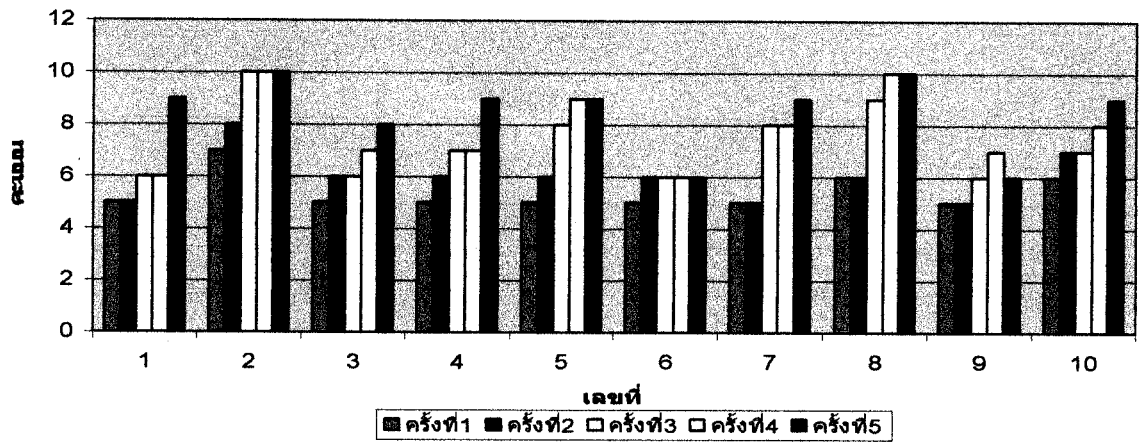
**ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการเขียน
โดยการใช้นิทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง**

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
1	4	5	5	6	8	1.00
2	6	8	8	9	9	0.75
3	5	5	5	5	8	0.75
4	6	5	5	6	9	0.75
5	6	6	6	7	9	0.75
6	4	5	5	6	8	1.00
7	6	7	7	7	8	0.50
8	5	6	9	8	9	1.00
9	4	5	6	6	8	1.00
10	5	5	6	8	8	0.75
11	5	5	5	6	8	0.75
12	6	5	6	8	9	0.75
13	5	5	6	7	8	0.75
14	5	6	8	8	10	1.25
15	4	5	5	6	8	1.00
16	5	5	5	6	8	0.75
17	6	6	6	7	8	0.50
18	5	5	6	6	9	1.00
19	8	8	9	8	9	0.25
20	5	5	7	7	8	0.75
21	4	5	5	5	8	1.00
22	5	5	6	5	8	0.75
23	66	8	8	8	10	1.00
24	7	5	7	7	8	0.25

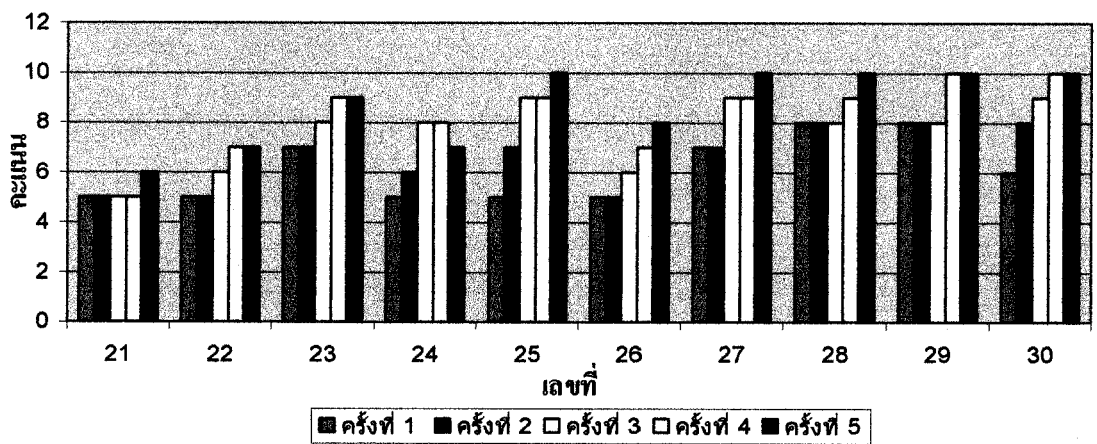
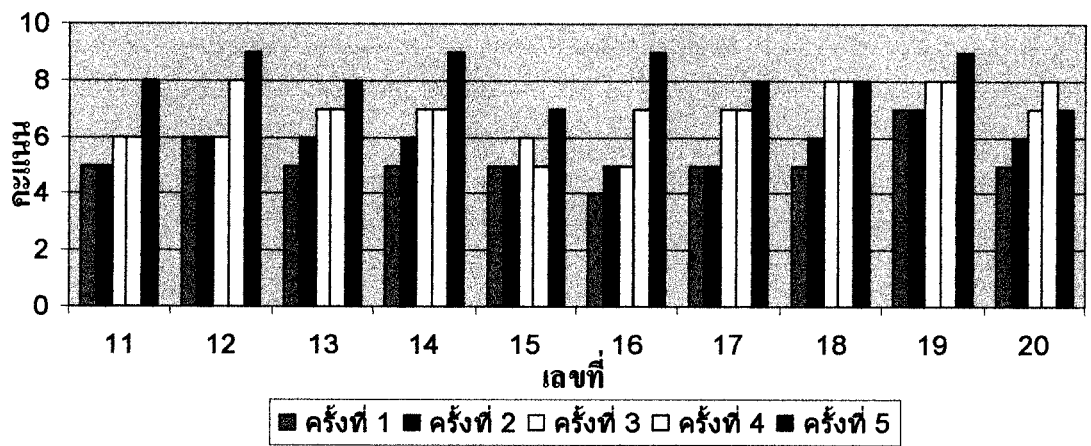
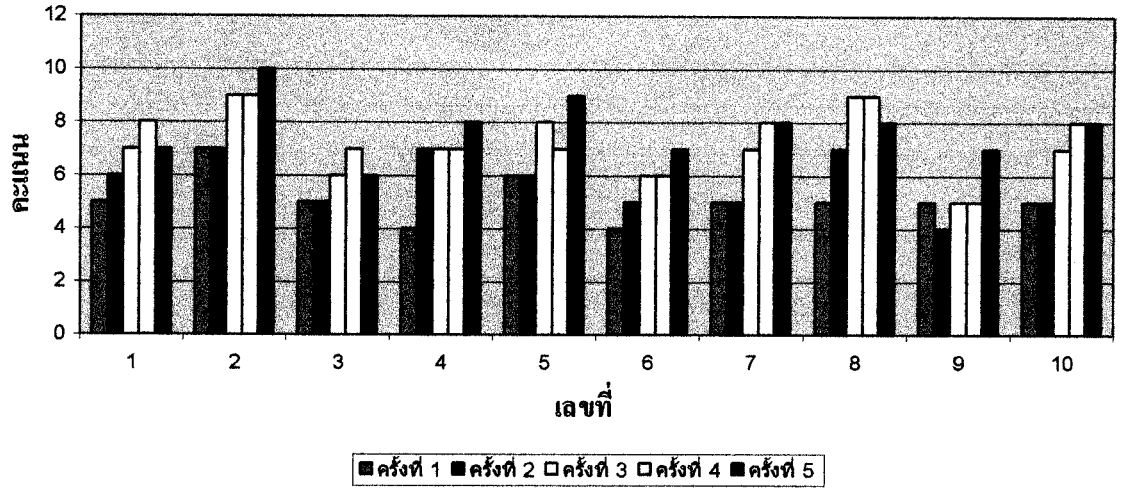
ตารางแสดงอัตราพัฒนาการของความสามารถในการเขียน
โดยการใช้尼ทานพื้นบ้านอีสาน จำนวน 5 ครั้ง (ต่อ)

เลขที่	ครั้งที่ 1 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 2 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 3 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 4 (10 คะแนน)	ครั้งที่ 5 (10 คะแนน)	อัตรา พัฒนาการ
25	6	8	8	9	10	1.00
26	6	6	6	7	8	0.50
27	8	6	9	9	10	0.50
28	7	5	9	9	10	0.75
29	7	8	8	10	9	0.50
30	8	9	9	10	10	0.50
รวม	169	177	200	216	260	22.75
เฉลี่ย	5.63	5.90	6.67	7.20	8.67	0.76
S.D.	1.19	1.27	1.47	1.42	0.80	1.23

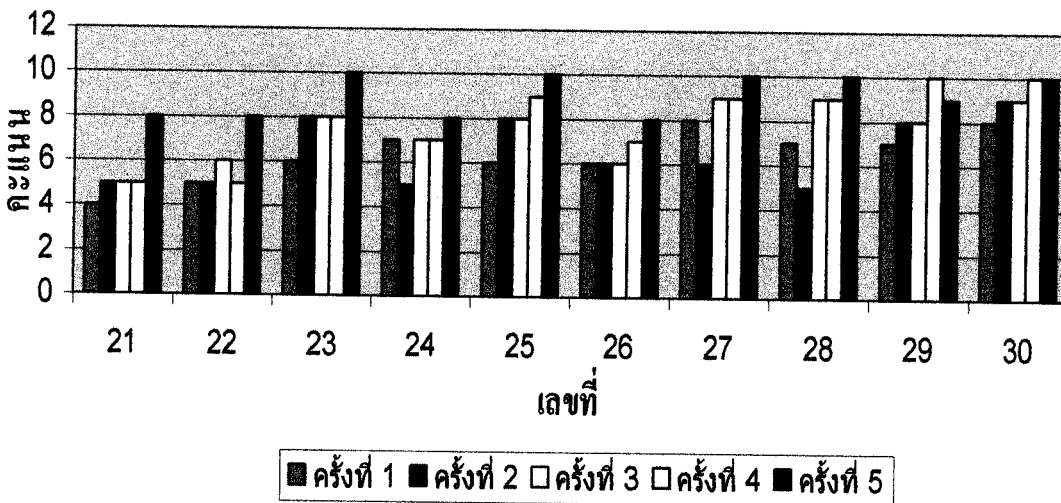
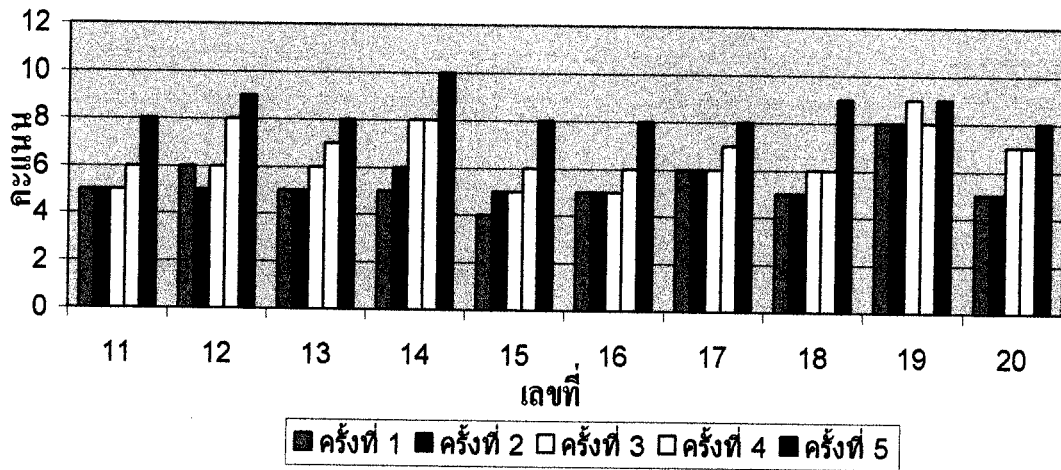
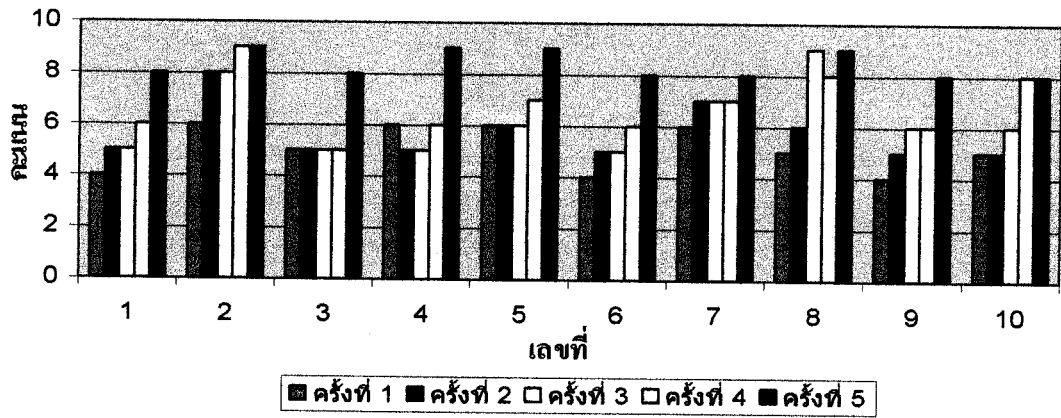
ภาพแสดงการเปรียบเทียบอัตราพัฒนาการด้านความสามารถในการอ่านรายบุคคล

ภาพแสดงการเปรียบเทียบอัตราพัฒนาการด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์
รายบุคคล

ภาพแสดงการเปรียบเทียบอัตราพัฒนาการด้านความสามารถในการเขียนรายบุคคล

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางวราภรณ์ หลายทวีวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	12 กันยายน พ.ศ. 2513
สถานที่เกิด	ตำบลบึงพะไล อำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. เอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม พ.ศ. 2535 ศษ.บ. มัธยมศึกษา-คณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านโนนระเวียง หมู่ 2 ตำบลบึงพะไล อำเภอแก่งสนามนาง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครราชสีมา เขต 6
ตำแหน่ง	ครู คศ. 2